

R.N.I. No. 14593/1957

પાગદંડી

PAGDANDI

તંત્રીઓ : અશ્વિન ભાલદે * શાંતિ રંભિયા * ચંદ્રકાળત નંદુ

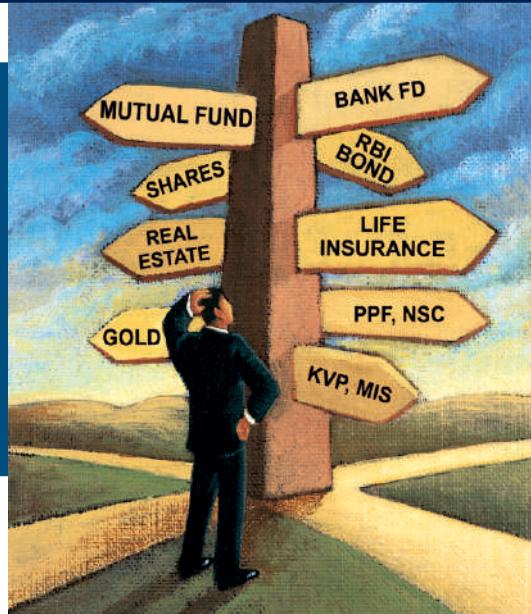
VOL.64 ISSUE NO. 4 - JULY 2021 - 60 PAGES - RS. 15/-

Shree Kutchi Visha Oswal Seva Samaj

C.V.O.D., Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99-101, Keshavji Naik Road, Chinchbunder, MUMBAI - 400 009.

Phone : 2371 4674 / 2377 3032 Email : ksevasamaj@gmail.com

WE NAVIGATE
YOUR FINANCIAL ADVENTURE
& ENSURE YOU
A SMOOTH JOURNEY OF LIFE
FROM WHERE YOU ARE
TO WHERE YOU WANT TO BE

A COMPLETE TOUR OF THE FINANCIAL WORLD

We are truly a one stop-shop for all your
Investment & Insurance and other allied services:

- Mutual Fund Distributors
- Company FD, NCD, Bond, RBI Bond, Capital Gain Bond, Perpetual Bond
- P2P Loans
- Sovereign Gold Bond
- Will Writing and Estate and Succession Planning
- Life Insurance (Through business associates of LIC of India, HDFC Life, Birla Sun Life Insurance)

We are your Map for Financial Freedom

Registered Office:
Gada & Haria Pvt Ltd
(formerly known as Gada & Haria Financial Planners Pvt Ltd)
5, Framroz Court, 2nd floor, Dada Saheb Phalke Road,
Dadar (CR), Mumbai-400014.
Tel: 40794141

CA Dilip Haria
Village: Bada
98202 96135
dhharia@gmail.com

CA, CFP Rajesh Gada
Village: Bada
98676 23250
rajesh@gadaharia.com

CA Vipul Bheda
Village: Samaghoga
98202 22750
vipul@gadaharia.com

Vikas Vira
Village:Nagalpur
98205 20268
vikas@gadaharia.com

પગાંડી

જુલાઈ ૨૦૨૧

અનુક્રમણિકા

લેખ	લેખક	પાના નં
તંત્રી સ્થાનેથી		
ફરી એકડો ઘુંટીયે	૪
પ્રમુખશ્રીની કલમે	ડૉ. મંજુલા વી. શાહ.....	૮
ક્યાં ચાલ્યો તું	૧૩
પગાંડીને પત્ર.....	વાચકોના પત્ર.....	૧૫
પ્રતિભાવ - પ્રતિસાદ		
‘તેજ’માંથી તિમિર તરફ	પન્નાલાલ ખીમજી છેડા.....	૧૬
મેરાઉનું ગૌરવ “ગઠી બધેને”	મણિલાલ પ્રેમજી દેઢિયા.....	૨૦
પગાંડી બેસ્ટ પગાંડી	અમૃતલાલ દામજી નાગડા.....	૨૧
પગ મેં ભમરી	લીલાધર માઝોક ગડા	૨૨
કોરોના બીજા લહરનું વિશ્વેષણા:.....		
એને બરબાદી સમજુએતો.....	ગુલાબ દેઢિયા.....	૨૬
કરકસર	CA સંજ્ય વિસનજી છેડા.....	૨૮
ગામાઈ ગામાઈ.....	વસંતલાલ દામજી દેઢિયા.....	૩૩
સ્વની સ્વ સાથે વિચારણા.....		
પાપશ્રવણ આર્પે નીચ ગતિ.....	લધુ ગોવિંદ ઉર્ફ ધનજી કાનજી છેડા.....	૩૭
સાહિત્ય અમૃત	આવેખન : ચંદ્રકાન્ત નંદુ	૪૦
યુવાન હૃદય સાથે તંદુરસ્ત રહો	ડૉ. અંકિત રમેશ દેઢિયા.....	૪૪
મને વારંવાર માથાનો દુઃખાવો	ડૉ. મણિલાલ ગડા.....	૪૬
(માઈગ્રેન) થાય છે	ડૉ. દીપિં શાહ (ગડા).....	
પડકારોથી ઉલ્લાસ.....	નીરુ નરેન્દ્ર છેડા	૪૮
ઉર્મિલલહર.....	સંપાદન : વિશન નાગડા.....	૫૧
સાંત્વન.....	૫૪

પગાંડી કાર્યાલાય ફોન - ૨૩૭૧ ૪૬૭૪ ટેલી ફેક્સ - ૨૩૭૭ ૩૦૩૨

Printed and Published by Aswin Popatlal Malde on behalf of K.V.O. Seva Samaj. Printed at Meghart Colour Crafters, 42, Ideal Indl. Estate Mathuradas Mill Compound, Senapati bapat Marg, Lower Parel, Mumbai -400013. and published from Shri Kutchhi Visa Oswal Seva Samji, C.V.O.D. Jain Mahajanwadi, 3rd Floor, 99/101, Keshavji Naik Road, Chinch Bunder, Mumbai -400009. Editor : Aswin Popatlal Malde

Gala Caterers
FINEST IN FOOD INDUSTRY
SINCE 1977

“આજે લગનમાં શું જમવાનું હશે ?”
એ ઉત્સુકતાનો અંત આવે
જ્યારે મહેમાન
ગાલા કેટરર્સ નો ટેગ જોયે
“જે હશે બધું ભાવતું જ હશે !”

અમે ડાડીયાવાડી, ગુજરાતી, કચ્છી, પંજાબી, સાઉથ ઇન્ડીયન તેમજ કોન્ટીનેન્ટલમાં
થાઈ, મેક્સિકન, ઈટાલીયન અને ચાયનીઝ, પ્રોટ વેલેટેરીયન વાનગીઓ પિરસીએ છીએ.

આજકાલનો નવો ટ્રેનિંગ

ડેસ્ટીનેશન વેડિંગ

આપના પ્રસંગોને બનાવો યાદગાર.
૨૦૦ થી ૨૫૦૦ કંપેસીટીના ભારતનાં કોઇપણ સ્થળે
હોટેલ, રિસોર્ટ, તથા ક્લબમાં સંગીત સંદ્રભ, મહેંદી
રસ્તમ, સમૃતા, લગ્ન, રીસીપીન એવેંજ કરી,
વિવિધ વાનગી પિરસી પ્રસંગને યાદગાર બનાવશું

કાર્પોરેટર સેમીનાર, એક્ઝિબિશન માટે ૧૦,૦૦૦ થી વધુ મેહમાનોને કેટરીંગ સર્વિસ આપવા સક્ષમ

Some of our Corporate Clients:
RELIANCE INDUSTRIES LTD, PARLE AGRO PVT.LTD
THE PHOENIX MILLS LTD, ACHARYA PRODUCTS
CAMBRIDGE SHIRTS, GODAVARI PAINTS MAYKA GROUP,
JUST IN TIME GANGAR EYENATION ETC.

wlbo-spc.com

Gala Caterers

FINEST IN FOOD INDUSTRY
SINCE 1977

પ્રવીણ ગાલા :
9892183338

પ. નારાયણ બિંડોગ, કલ્યાણ નારાયણ કેન્દ્ર, માટ્લા (સે.ટેલે), મુંબઈ-૧૬. ફોન: ૨૪૦૨ ૩૩૯૬, ૨૪૦૨ ૩૪૪૦
E: galacaterers@gmail.com, ksevasamaj@gmail.com • W: www.galacaterers.in

Google

Google+

અતુલ ગાલા : 9322221205	• રાવેશ ગાલા : 9820032010	• લિમેશ ગાલા : 9322226085
રોહિત ગાલા : 9820099251	• ચિરાગ ગાલા : 9702029280	• જયમેશ છેડા : 9819818170

તંત્રી રચાનેથી

ફરી એકડો ઘૂંટીયે

સોશિયલ મીડિયાની ચુંગાલને કારણો આપણો બધા હાલમાં વૉટ્સઅ૱પની દુનિયામાં રાચીયે છીએ. કોરોનાની મહામારીએ એમાં વધુ રાચવાનો મોકો આખ્યો છે. વૉટ્સઅ૱પના મેસેજ અથવા વીડિયો મારફત સારા-નરસા ખબર ઉપરાંત અરસપરસના વેર વાળવાની પ્રક્રિયા પણ થતી રહી છે. ખાસ કરી ચૂંટણીઓમાં જ્યારે પેનલો બને છે ત્યારે અથવા બે ઉમેદવારો એકબીજાની સામસામે લડતા હોય કે કોઈ ઉમેદવારનો વિરોધ કરવો હોય ત્યારે વૉટ્સઅ૱પના મેસેજ અને વીડિયો ફરતા જ હોય છે. જે સંસ્થાની ચૂંટણી માટે ઉમેદવારો સામસામે લડતા હોય તેઓ સંસ્થાની ગરિમાની બિલકુલ પરવા કરતા નથી હોતા, એટલું નહીં, પણ સંસ્થાની નાલેશી થાય છે. ખાસ કરી વિધનસંતોષીઓ આવા કાર્યમાં આગળ પડતા હોય છે. વિગત સત્ય હોય કે નહીં, પણ જાહેરમાં આરોપ કે આશ્રેપ કરવા એ સામાજિક દૂષણ તો છે જ, પરંતુ કાયદાકીય રીતે પણ અન્યાયી છે. આવા વીડિયો કે મેસેજથી મોકલનારને કેટલો સંતોષ થતો હશે એ તો રામ જાણો, પણ આત્મા ચોક્કસ કોતરાતો હશે. આવા ફૂતથી વેર વધે છે. પ્રશ્નનો ઉકેલ મળે કે નહીં પણ શારીરિક નુકસાન બંને પદ્ધતિઓ થવાનું. વૉટ્સઅ૱પના ઉપયોગથી ફાયદા ઘણાં છે પરંતુ ગોરઉપયોગથી નુકસાન પણ ઘણું થાય છે.

ભારત સરકાર થોડી સજાગ બની છે. સોશિયલ મીડિયા બાબત કાયદામાં ફેરફાર કરી વૉટ્સઅ૱પ, યુ-ટ્યૂબ, ફેસબુક, ઈન્સ્ટાગ્રામ વગારે મીડિયા કંપનીઓને શિસ્તમાં રાખવા નિયમો બનાવ્યા છે, જેના ઉલ્લંઘનથી કંપનીઓ ઉપરાંત ઉપયોગ કરનારા આપણો સૌ શિસ્તબંધ રહેવું પડશે. કાયદામાં ગોરશિસ્ત માટે દંડ ઉપરાંત જેલ પણ છે. હવે સરકારે કડક કાર્યવાહી હાથમાં લેવી જોઈએ જેથી ઉપયોગી અ૱પનો દુરુપયોગ ન થાય.

વોટસાંપનાં વિષય પર લખવાનું કારણ જાણીયે. હાલમાં એવું લાગે છે કે કચ્છી વીસા ઓશવાલ સમાજની ઉત્તેનું “પિક” આવી ગયું છે. છેલ્લાં થોડાં વર્ષની બીનાઓ, ખાસ કરી નાણાકીય વ્યવહાર બાબતે જે પણ ઘટનાઓ બની છે, તે સમાજ માટે લાંઘનરૂપ છે. વિશેખમાં જૂન માસમાં સમાજના કલંકરૂપે ફરતા એક વીડિયોને જોઈ એવું પ્રતીત થાય છે કે શું આ સ્વખ્નું છે કે સમાજનાં વળતાં પાણીની ઝલક જોઈ રહ્યા છીએ. વોટસાંપનાં ગોરઉપયોગનો નમૂનો છે. કોઈના વિષે કંઈ પણ બોલવું સહેલું છે, પરંતુ સાચી હકીકત એ જ જાણો છે જેને વિષે બોલાય છે અને જે બોલે છે. અન્ય માટે ચિંતાનો કે મળા લેવાનો વિષય બની જાય છે. આ વીડિયોમાં બોલનાર પોતાના નામ સાથે બોલે છે. પોતાની આપવીતી કહે છે અને જેના પર આરોપ કે આક્ષેપ મુકાયા છે, તેઓ સમાજની નામદાર વ્યક્તિઓ છે. સત્ય હોય કે જૂહું હોય, સમાજ માટે તો નીચે જોવા જેવું છે. નાણાકીય બાબતોને કારણો આવું બને છે જેમાં જે આત્મીયતાના સંબંધોને ધૂળધાણી કરે છે. માણસની દાનત બગડે ત્યારે નાણાકીય વ્યવહારોમાં છેદ પડે છે, જેનાં પરિણામ આધાતજનક હોય છે.

વર્ષો પહેલાં આવા પ્રશ્નો લાગતી-વળગતી વ્યક્તિઓ સિવાય બીજાને કાને ભાગ્યે જ પડતા અને તેમાં પણ જ્યારે સમાજની નામદાર વ્યક્તિઓને સંડોવતા પ્રશ્ન હોય ત્યારે અન્ય પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિઓ કે જેની વાતનું વજન પડે એવી વ્યક્તિઓ આવા પ્રશ્નો ધરમેણે ઉકેલતા જેની ભાગ્યે જ અન્યને ખબર પડતી.

હાલમાં સમાજની નબળાઈ એ છે કે સમાજમાં આવી વચ્ચે ધરાવનાર અને જે શામ-દામ-દંડ-ભેદનો ઉપયોગ કરી શકે એવી વ્યક્તિઓની ખામી છે. એવી વ્યક્તિઓ જે છે તે પણ સામસામે પક્ષે બેસી પોતાનું મહત્ત્વ વધારવામાં પડી છે. આથી સમાજને એનો લાભ મળતો નથી.

સમાજને શરમાવે એવી બાબત તો એ છે કે જે નામદાર વ્યક્તિઓએ સમાજની અનેક સંસ્થાઓને નાણાંની ભેટ વર્ષોથી આપીને સમાજની ઘણી મરૂતીઓને મોત્સાહન આપેલ છે અને હાલમાં પણ સમાજની અનેક સંસ્થાઓ સાથે એક યા બીજી રીતે સંકળાયેલ છે એવી વ્યક્તિઓના નામ આ વીડિયોમાં જોડવામાં આવ્યા છે. આ નામ જોડનાર પોતે પણ સામાજિક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા છે. આથી સમજુ વ્યક્તિઓ

ચોક્કસ દુઃખની લાગણી અનુભવતી હશે. તાણી બે હાથે પડે છે એ કહેવતનો અહીં મેળ બેસતો હશે કે નહીં એ પણ એક પ્રશ્ન છે.

નાણાકીય બાબતોની વાત કરીયે તો “સહિયારા અભિયાન”થી થોડા લોકોને થોડી રાહત થઈ છે, પરંતુ સમાજને લાગો-વળગો છે ત્યાં સુધી એનો વ્યાપ બહુ જ થોડી માત્રામાં થયો છે. કહેવાય છે કે લગભગ રૂ. ૪૦૦૦ કરોડનાં નાણાં સમાજના અટવાઈ ગયાં છે. સમાજની નામનાને એથી ઘણો મોટો ઘક્કો લાગોલ છે. “સહિયારા અભિયાન”થી ૫૦થી ૬૦ કરોડનાં નાણાંની વસૂલાત કરી ધીરનારને ૪૦-૫૦ પૈસે ચૂકવણી થઈ છે. આવી વસૂલાત અને ચૂકવણીથી લેણિયાત અને દેવાદાર બંનેને સંતોષ કરતાં અસંતોષ વધારે છે. જે રીતે વસૂલાત થઈ છે એનાથી ઘણી વ્યક્તિઓ નારાજ પણ છે. આવી કોઈ બાબતોના પુરાવા ન હોય, તેમ છતાં નાના રોકાણકારોને જે પણ થોડીઘણી રાહતો અપાઈ તે કાર્ય અભિનંદનીય છે.

ક.વી.ઓ. સમાજ પોતાની જૂની-અસલી ઓળખ ભૂલાવી રહ્યો છે. દાણાબંદર કે જેમાં ૮૦ ટકા વ્યાપારીઓ અને તેમનો સ્ટાફ ક.વી.ઓ હતા. નાણાકીય વ્યવહાર માટે તેમની એટલી સ્વચ્છ છાપ હતી કે વ્યાપારીઓને ધીરનારા ઓછે વ્યાજ રકમો મૂકતા, કારણ તેમને રકમ પાછી મળવા બાબત પૂર્ણ વિશ્વાસ હતો. દાણાબંદરના વ્યાપારીઓ ત્યારે બે સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા હતા. એક સંસ્થા હતી ધી ગેન ઑન્ડ ઓર્ઝિલ સીડિસ મર્ચન્ટ્સ એસોસિયેશન જે ૧૮૮૮થી કાર્યરત હતી અને બીજી સંસ્થા એ જ અરસામાં બની હતી જે ધી રાઈસ મર્ચન્ટ્સ એસોસિયેશન નામે ઓળખાતી. બંને સંસ્થાઓ લાગતા-વળગતા અને સંસ્થાના સત્ય વેપારીઓના પ્રશ્નો ઉકેલતી. ૧૮૬૫માં બંને સંસ્થા એક થઈ અને ત્યારથી ધી ગેન રાઈસ એન્ડ ઓર્ઝિલ સીડિસ મર્ચન્ટ્સ એસોસિયેશન (ગ્રોમા)ને નામે ઓળખાય છે. અત્યારે નવી મુંબઈમાં એ કાર્યરત છે. પરંતુ હવે એ ધંધામાં અન્ય જ્ઞાતિઓના વ્યાપારીઓ વધી ગયા છે અને તેમ છતાં વ્યાપારીઓના હિત માટે એ સંસ્થા સંપૂર્ણ સજાગ છે.

આ સંસ્થાનો પરિચય આપવાનું કારણ એ છે કે વર્ષોથી એ સંસ્થા પોતાના વ્યાપારી સત્યોના પ્રશ્નો ઉકેલતી રહી છે. પ્રશ્ન વેપારી-વેપારી વચ્ચે હોય કે વેપારી અને દુકાનદાર

વચ્ચે હોય તેની લવાદી કરી સંતોષપૂર્વક પતાવટ કરાવી લેતી-દેતીનો વ્યવહાર પૂરો કરી દે છે. હજુ પણ એ લવાદીનું કાર્ય ચાલુ છે.

દાણાબંદરમાં કોઈ વેપારી નબળો પડે ત્યારે તેનો હાથ જાલી બીજા વેપારીઓ અને સહકાર આપી ધંધે લગાડતા. એવા ઘણા કિસ્સા પહેલાં બન્યા છે. જેથી દાણાબંદરની શાખ હતી. ગ્રોમા સંસ્થામાં સમાજની પ્રતિભાશાળી વ્યક્તિઓ અધ્યક્ષ તરીકે રહી છે અને ફક્ત લવાદી નહીં પણ સરકાર સાથેના પ્રશ્નો પણ એ સંસ્થા હલ કરવા માટે વ્યાપારીઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરી નિરાકરણ લાવવામાં સક્રિય રહી છે. ૧૮૫૫માં ચેરીટેબલ ટ્રૂસ્ટ બનાવી એ સંસ્થાએ દેવલાલીમાં સેનેટોરિયમ બનાવવા ઉપરાંત અન્ય સામાજિક કાર્યો પણ કરે છે.

નાણાકીય વ્યવહારની બાબતે છેલ્લાં ગ્રાંડ વર્ષથી સમાજને જે કલંક લાગ્યું છે. જેમાં મધ્યમ વર્ગીય લોકોને મોટો ફટકો પડ્યો છે. એમના પ્રશ્નો સંતોષકારક રીતે ઉકેલવા મુશ્કેલ છે. આટલું સહન કર્યો છતાં મધ્યમ વર્ગ લગભગ ચૂપ બેઠો છે. જ્યારે ઘણુંબધું કમાવ્યા છતાં નાણાકીય વ્યવહારો માટે નામદાર વ્યક્તિઓ સમાજને નીચો પાડે છે.

સમાજની ગ્રાંડ મોટી સંસ્થાઓ દેરાવાસી મહાજન, સ્થાનકવાસી મહાજન અને સેવા સમાજે મધ્યસ્થ સમિતિની રચના, સમાજના દુષ્ટિત પ્રશ્નો બંધબારણો ઉકેલવા બંધારણ બનાવીને કરી છે. અત્યારે એ સમિતિ પોતાની રીતે થોડા પ્રશ્નો ઉકેલવા પ્રયત્નશીલ છે. છતાં એમાં જોઈએ તેવી સફળતા નથી મળતી. પ્રયત્નો નિષ્ફળ પણ જતા નથી. મધ્યસ્થ સમિતિને મજબૂત બનાવવા ગ્રાંડ સંસ્થા લવાદી કરવા કાયદાશાસ્ત્રી, સીએ અને શામ-દામ-દંડ-ભેદ જાણાનાર વ્યક્તિઓને એમાં પ્રતિનિધિત્વ આપી સમાજના નાણાકીય પ્રશ્નો કે બીજા પ્રશ્નો ઉકેલવા ફરી એકડો ઘૂંટવો પડે તો કશું ખોટું નથી એવો સમયનો તકાદો છે જે ફરી સમાજને પાટા પર લાવી શકે. કોરોનાને કારણો આપણો ઘણુંબધું નવું શીખ્યા છીએ. સામાજિક સંબંધો અને નાણાકીય વ્યવહાર બાબત જૂનું બધું ભૂલી નવેસરથી શરૂ કરીએ. જાગ્યા ત્યારથી સવાર, વાત સહેલી નથી. પણ કહેવાય છે કે, “It is easy to be simple and positive”.

અસ્તું

પ્રમુખશ્રીની કલમે

ડૉ. મંજુલા વી. શાહ

૧૯૪૭ માં જે ઘડીએ શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજની સ્થાપના શ્રી વેલજીબાપાના શુભ કરકમલો દ્વારા થઈ એ મને લાગે છે કે તે સૌથી ઉત્તમ મુહૂર્ત અને ઉચ્ચ ભાવનાથી થયેલ છે. જે જે મ્રવૃત્તિઓ શરૂ થઈ હતી તે આજ સુધી અવિરત ચાલી જ રહી છે. સ્થાપનાનો ઉદેશ સામાજિક અને આર્થિક બાબતોમાં દિશાસૂચન, સહાય, વ્યક્તિની, સમાજની બધી દિશામાં પ્રગતિ થાય એ શુભતત્વથી થયો. શ્રી વેલજીબાપાના આશીર્વાદ હંમેશાં સેવા સમાજને મળતા રહ્યા છે અને મળશે.

(૧) બુકબોન્ક, (૨) પગાંડી, (૩) આર્થિક સહાય, લોન યોજનાઓ જેવી કે રહેઠાણ, સ્વીઊટકર્ષ અને શૈક્ષણિક, સામાજિક વિકાસ - રમતગમત, બિંદાશ બોલ વગેરે. ૨૪તજ્યંતી, સુર્વણાજ્યંતી પાર કરેલ છે.

આજે મારે વાત કરવી છે સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજનાની. સૌથી કપરો કાળ ૨૦૨૦-૨૦૨૧ - સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજનાનો. ૨૪તજ્યંતી વર્ષ. ગયા અંકમાં આપ એનાથી વિદ્યિત થયા છો. આ વર્ષ જુલાઈમાં તમારા હાથમાં આ અંક આવશે ત્યારે સંજીવની યોજના શરૂ થઈ ગઈ હશે. ૨૦૨૧-૨૦૨૨માં આ યોજના રફત વર્ષમાં પ્રવેશ કરશે.

શરૂઆત :- આપણો સમાજ સરકારી યોજનાનો લાભ લેવા અજાણ છે કે અચકાય છે? ૧૯૮૬માં સરકાર દ્વારા આરોગ્ય ક્ષેત્રે વ્યક્તિ પાસેથી ડિપોઝિટ લઈ માંદગીમાં સારવાર સરકારે કરે. એક દાયકા પછી ૧૯૯૬માં શ્રી અશ્વિનભાઈ સેવા સમાજના પ્રમુખ હતા ત્યારે એમણો આની ચર્ચા ખૂબ વિસ્તારપૂર્વક કારોબારીની મિટીંગમાં કરી.

મુંબઈની તનાવયુક્ત, દોડભાગ જેવી જિંદગી, ખાણીપીણીનું અનિયમિત સમયપગક, અસ્વચ્છતા, આરોગ્ય પ્રત્યેની કાળજીનો અભાવ આ બધી સમસ્યા કચ્છી સમાજના દરેક વર્ગની હતી. તેમાં ખાસ કરીને મધ્યમ નોકરિયાત વર્ગ, મધ્યમ વર્ગથી નીચેની રેખામાં જીવતો વર્ગ, જુલાઈ ૨૦૨૧ **પગાંડી** ૬

આ માટે સમાજની હોસ્પિટલનો વિચાર આવે, પરંતુ એ અશક્ય છે (મુંબઈ અને બહારગામમાં પણ આપણા કચ્છી સમાજ બહોળી વસ્તી ધરાવે છે). તેમના માટે સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજનાના પાયા મંડાણા. આ યોજનામાં જોડાયેલા સભ્યો ફક્ત એક જ વખત નજીવી રકમ હો. બારસો ડિપોઝિટ તરીકે આપે. આ ડિપોઝિટની રકમની અવેજમાં તેને વરસોવરસનો વૈદ્યકીય સારવાર ખર્ચો થાય તે ભરપાઈ કરવામાં આવે. શરૂઆતમાં આ વાત અશક્ય લાગે. તે માટે બધાને વિશ્વાસમાં લઈ સમજાવવાનો હતો.

સેવા સમાજને નિષ્ઠાવાન, સમર્પિત (Dedicated) કાર્યકરો શરૂઆતથી મળ્યા છે, મળતા રહે છે અને ભવિષ્યમાં પણ મળશે. શ્રી અશ્વિનભાઈ, શ્રી શાંતિભાઈ, ડૉ. ઉદયભાઈ, શ્રી વસનજીભાઈ, મનીષ ગાલા અને અન્ય બુકબેંકના કાર્યકરો લતાવાર, ગામની પહેડી હોય કે કોઈ સામાજિક કાર્યક્રમ હોય ત્યાં પહોંચી જતા અને આ યોજનાનો લાભ લેવા સમજાવતા. ડૉ.બિવલી અને નાલાસોપારાના લોકલ કાર્યકરો સાથે મળીને, હોલ મળે તો હોલ અથવા ૬-૭ બિલ્ડિંગોના રહેવાસીઓને ભોગા કરી, કોઈ પણ બિલ્ડિંગની અગાશી પર સમય સાંજના ૮ કલાકે મિટિંગો લઈ આ યોજના વિષે સમજાવતા. પહેલે વર્ષ ૧૧૦૨૩ સભ્યો આ યોજનામાં જોડાયા હતા. આ પ્રથમ ચરણા. બીજી મુશ્કેલી - ડિપોઝિટની રકમ માર્યાદિત રાખવી.

સૌપ્રથમ આરતી ઈન્ડસ્ટ્રીઝના શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ ગોગારી (નાના ભાડિયા), નવનીતા પણ્ણિકેશનના શ્રી અમરચંદભાઈ તથા શ્રી કુંગારશીભાઈ (રાયણ), અન્કર ઈલેક્ટ્રોનિક્સના શ્રી દામજીભાઈ, શ્રી જાદવજીભાઈ (કુંદરોડી) અને યુવરાજ ઈન્ડસ્ટ્રીઝના શ્રી નરેન્દ્રભાઈ (ટોડા), આ મહાનુભાવોએ આ યોજનાના પાયામાં સાથ આપ્યો એટલે સેવા સમાજની આ યોજના સફળ થઈ. આ મહાનુભાવોનો સેવા સમાજને આજ સુધી સાથ મળે છે. શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈને ફક્ત કચ્છી સમાજ ઊંચે આવે તેનાથી પણ તે મુહૂરી ઊંચેરી વ્યક્તિ છે.

આજે અમરચંદભાઈ, કુંગારશીભાઈની ગોરહાજરી છતાં એમના વારસદારોએ આ સેવા સમાજને પોતાની ગણી છે. શ્રી સુનીલભાઈ, શ્રી અનિલભાઈ અને શ્રી બિપીનભાઈએ વડીલાંના સંસ્કાર નિભાવ્યા છે. આ મહાનુભાવો પાસે રોકાણ કરાયેલ ડિપોઝિટની રકમ પર આકર્ષક વળતરકતો આપ્યું જ હતું, પરંતુ જ્યારે વ્યાજના દરો ઘટી ગયા ત્યારે પણ તેઓએ વળતર જાળવી રાય્યું હતું અને ૧૧૦૨૩ સભ્યોને આશીર્વાદરૂપ બન્યા હતા. મને પૈસાની જરૂરત નથી છતાં પણ

સમાજના હિત માટે ડિપોઝિટ રકમ રાખેલ, આશરે ઉ થી ૫ ટકાનો ફરક થાય. વ્યાજ દર ઘટે એટલે નતમસ્તકે પ્રણામ. આ યોજના ગ્રણ વર્ષ ચાલી.

૧૯૯૮-૧૯૯૯ની સાલમાં ચોથા વર્ષમાં સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજના ડિપોઝિટ બંધ થઈ, કારણકે બીજી અનેક લેભાગુ કંપનીઓની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી. તેથી ઈન્સ્યુરન્સ કંપનીએ એમાં ફેરફાર કર્યા. ડિપોઝિટ સ્કીમ બંધ થઈ. કંપનીઓએ પ્રીમિયમની રકમ ઉમર પ્રમાણે ભરવાની કંપનીની આ યોજનાને મેડીકલેમ નામ આપેલ છે. મેડીકલેમની આ યોજના આપણા કંચી સમાજમાં સેવા સમાજની સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજના તરીકે ઓળખાઈ. આ અંતર્ગત જોડાનાર સભ્યોને ફક્ત મેડીકલેમના ફાયદા મળે. તે ઉપરાંત, ઉપરોક્ત દાતાઓ, ગામગામનાં મહાજનો, મંડળો, લતાવાર મંડળોના સહકારથી વિશિષ્ટ રાહત પણ આપવામાં આવે છે. ગામગામનાં મહાજનોમાં પોતાના નબળા ગામાઈ માટે કંઈક કરી છૂટવાની ભાવના આવી છે. મારો ગામાઈ કેમ સબળો બને એ પરિવર્તન આવેલું છે.

આ કોરોના કાળમાં ગયા વર્ષ ઘણા ગામાઈઓએ પોતાના ગામ માટે સાધાર્મિક ભક્તિ કરી છે. છેલ્લાં ૩-૪ વર્ષથી ખ્યાલ આવ્યો કે કંચી સમાજની વ્યક્તિ પોતાની પરિસ્થિતિ ન હોવાથી હાથ લાંબો નથી કરતો, ખાસ ગામમાં એનું સ્વમાન ગવાય એટલે તેઓ મેડીકલેમ પોલિસી નથી લેતા. ગામાઈભાઈઓ આપને વિનંતી કે નબળા વર્ગની વ્યક્તિ પાસે સામેથી જઈ સંજીવની છે કે નહિ તેની તપાસ કરો અને એને હુંફ આપો. પ્રીમિયમની રકમ ભરો - સેવા સમાજ આવા કેસમાં આપની સાથે છે. રાહત અથવા લોન આપવા સેવા સમાજ પણ આપની સાથે છે. સંપર્ક કરો જેથી યોગ્ય કરી શકાય.

સેવા સમાજના કન્વીનર અને અધિકારીઓ કંપનીનું પ્રીમિયમ કેટલું વધશે અને એ માટે શું યોગ્ય રસ્તા નીકળે તે માટે વાટાધાટો ચાલુ છે.

૨૫ વર્ષનાં વહાણાં વાયાં - ખૂબ મુશ્કેલીઓ આવી. મે, જૂન મહિનાથી કન્વીનર અધિનભાઈની મિટિંગો કંપનીના હોદેદારો સાથે ચાલુ થઈ જતી હોય છે, સાથે સંસ્થાના અધિકારીઓ પણ જાય. ૨૫-૨૫ વર્ષ સુધી આ વ્યક્તિએ સંજીવનીના કન્વીનરનું મુશ્કેલભર્યું સુકાન સંભાળી લીધેલ છે. મુશ્કેલીઓનું વર્ણન આવતા અંકમાં

- ૮૩૭૨૮ ૮૧૨૮૦

અંબીકા બેગ હાઉસ

: ઉત્પાદક અને વિકેતા :

સર્વ પ્રકારની લેડીજ બેગ્સ, સ્કૂલ બેગ્સ,
મની પર્સાસ અને કોમ્પ્લીમેન્ટરી આઇટમ્સ

૩૨૧, અબુલ રહેમાન સ્ટ્રીટ, કોઝી માર્કેટ પાસે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૩.
ફોન : ઓફિસ : ૨૩૪૩ ૫૪૨૯, ૨૩૪૩ ૮૪૭૪ • ફેક્સ : ૫૯૩૫ ૬૦૪૪

લક્કી બેગ હાઉસ

૬૫, મારલેન રોડ, BST ક્વાર્ટ્સ સામે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૮.

ટેલિફોન : ૨૩૦૨ ૧૬૪૨, ૨૩૦૨ ૧૬૪૪

www.luckybaghouse.com

ક્યાં ચાલ્યો તું !

ક્યાં તું ચાલ્યો આમ એકલો ? એણો મારા પ્રશ્નનો કોઈ ઉત્તર ન આપ્યો અને એ ચાલતો રહ્યો.....
ચાલતો રહ્યો.....ચાલતો રહ્યો....

ડૉ. ધીરજ છેડા
પગાંડીના ભૂતપૂર્વ તંત્રી

એક વિશાળ જળપાત્રમાંથી થોડુંક પાણી ઠોળાઈ જાય ત્યારે થોડોક અવકાશ તો નિઃશંક સર્જય છે, પણ એ અવકાશની કોઈ જગાના નથી હોતી, પરંતુ ચાર વર્ષની એક બાળકીની મુહીમાંના ચાર પાંચીકામાંનો એક જ પાંચીકો ખોવાઈ જાય ત્યારે જે ખાલીપો સર્જય છે એ બાળકીની દુનિયાને ઊલટ-પૂલટ કરી મૂકે છે. બાળકીની નાનકડી મુહીમાં સમાયેલી એની દુનિયા અચાનક રોળાઈ જાય છે. એની મુહીમાં સ્થિર, સૂનમૂન ખાલીપો થીજુ જાય છે.

કેટલાક માણસો ભીડના માણસો હોય છે અને કેટલાક હોય છે બાળકીની મુહીમાંની પાંચીકાઓની દુનિયામાંના. આ મુહીભર પાંચીકાઓમાંનો એક અચાનક જ તા. ૧૧.૦૬.૨૦૨૧ની સાંજે ચાલી નીકળ્યો. કોઈ ન જાણો ક્યાં !!!

તા. ૧૧.૦૬.૨૦૨૧ ની સાંજે અચાનક જ અલોપ થયેલો એ પાંચીકો હતો ડૉ. ધીરજ. ડૉ. ધીરજ નાંગશી છેડાનું ૧૧ જૂન, ૨૦૨૧ની સાંજે નિધન થયું. દીપ અચાનક બુઝાઈ ગયો અને રહી ગયો એક ખાલીપો.

આ ખાલીપો કોઈ ઠાલા શબ્દોની સરજત નહોતી, પણ અનંત આકાશમાં અપલક તાકી રહેલાં નયનદ્વયમાં અટકી ગયેલા અશ્વકણોનો ખાલીપો હતો.

એક તબીબ હોવાની રૂએ એણો એના દર્દીઓ સાથે કૌટુંબિક ઘરોબો કેળવ્યો અને સૌનો પ્રેમ સંપાદિત કર્યો. પણ હતો આ માણસ મુહીભર માણસોમાંનો જ એક. એ માસનો નહીં, કલાસનો માણસ હતો અને હતો એ કલાકાર એક સાચા કલાકારની દુનિયા જ અલગ હોય. ભીડમાં પણ એ ભીડથી અલિપ્ત રહે.

એમ.બી.બી.એસ.ની ઉપાધિ પ્રાપ્ત કરી, એણો એમ.ડી. (M.D.)નો અભ્યાસ શરૂ કર્યો, પરંતુ આર્થિક કારણોએ M.D.નો અભ્યાસ અધૂરો મૂકી જનરલ મ્રેક્ટિસ શરૂ કરી. તબીબી વ્યવસાયમાં દર્દીના સ્વાસ્થ અને દર્દીની સેવાને એના ધર્મ તરીકે સ્વીકાર્યો અને અંત સુધી એને સમર્પિતભાવે નિભાવ્યો.

કચ્છના ધરતીકુંપ પણી ભચાઉની હોસ્પિટલના નવનિર્માણમાં ડૉક્ટર ધીરજનું યોગદાન મહત્તમ હતું. બીડડા સર્વોદય ટ્રસ્ટ અને ભોજાય સર્વોદય ટ્રસ્ટમાં સેવાના આ બેખ્ધારીની કર્મદારી પડનારી ખોટ કોણ પૂરશે? ડૉ. ધીરજની અંતિમ વિદાયના થોડા સમય પૂર્વે જ દંપતી ‘માનસી’ કોવિડ સેન્ટરમાં કોરોનાના દર્દીઓની સેવા માટે પહોંચી ગયું. સેન્ટરનો સંપૂર્ણ કાર્યભાર ઉપાડી લીધો. આ સેવાકાળ દરમ્યાન દોઢસોથી વધુ કોરોનાના દર્દીઓને સાજા કરવાનો સંતોષ વ્યક્ત કરતાં એમણે આ સમયને જીવનનો શ્રેષ્ઠ કાળ ગણાવ્યો તો બીજી તરફ છેલ્લા એક વર્ષથી કોરોના-કાળ દરમ્યાન એમણે તબીબી વ્યવસાયમાં જે જોયું અને અનુભવ્યું એનો આકોશ ઠાલવતાં કિંદું કે, અબુધ, અસહાય દર્દીઓ સાથેના અમાનવીય વ્યવહારથી તબીબી વ્યવસાય પ્રત્યે એમને નફરત ઊભી થઈ ગઈ છે, પણ સાથે જ દર્દીઓની સેવા કરવાની મળેલી તકો માટે એમણે ઈશર-કૃપાથી જ સંઘર્ષનું થાય છે એવી લાગણી પણ વ્યક્ત કરી.

વ્યવસાયે તબીબ આ માણસ જેટલો તબીબ હતો એટલો જ એ સાહિત્યનો પણ માણસ હતો. પગદંડીનો એ ભૂતપૂર્વ તંત્રી. એનો જીવ સાહિત્યનો. તંત્રી તરીકે એણે પગદંડીમાં સાહિત્યિક પ્રાણ પુર્યો. એમના વિપુલ વાંચન અને અભ્યાસો એમને સાહિત્યની બારીકીઓને ઓળખતા કર્યો. એમની અભિનવ શૈલીમાં એમણે કવિતાઓનું સુંદર આસ્વાદન કરાવ્યું. ‘પરિચય પુસ્તિકા’ની શ્રેષ્ઠીમાં એમણે સુંદર પુસ્તકો લખ્યાં. અંગ્રેજ ભાષા પર પ્રભુત્વ એટલે એક નિપુણ અનુવાદક પણ હતા. આપણી કચ્છી કવિતાઓનું અંગ્રેજ રૂપાંતરનું એમનું એક પુસ્તક પ્રકાશનને ઉંબરે આવી ઊભું છે.

આવું આગવું વ્યક્તિત્વ ધરાવનાર ડૉ. ધીરજનો જીવન પ્રત્યેનો અભિગમ એમનાં જીવનકાર્યોમાં વ્યક્ત થાય છે. સ્વભાવે સૌચય અને ઋજુ-હદયી પરંતુ ખુમારી અને સ્વમાન એમની જીવશૈલીમાં અભિશપણો વણાયેલાં છે. આ માણસ એના સ્વતંત્ર મંતવ્ય સાથે કદીય સમજૂતી ન કરે. ગોઠવણો અને સમજૂતીઓના સહારે માર્ગ કાઢવા કરતાં, એ માર્ગથી હઠી જવાનો ગૌરવમ્રદ માર્ગ સહજતાથી અપનાવનાર હતો એ. એના આ વ્યક્તિત્વે જ એને મુહીબર માણસોની વસાહતના માણસની ઓળખ આપી. સેવાના બેખ્ધારી પતિ સાથે પોતાની વિશિષ્ટ કાર્યશૈલીથી ધર્મપત્ની હસુમતીબેન પણ સેવાયજમાં ઓતપ્રોત છે અને પુત્ર ડૉ. નીરવ પણ પિતાને પગલે માર્ગ કંડારી રહેલ છે.

હસુમતીબેન અને કુટુંબ પર અચાનક આવી પડેલ આ વજઘાત સહન કરવાની પ્રભુ શક્તિ આપે એ જ પ્રાર્થના.

- પગદંડી અને સેવા સમાજ પરિવાર

પગાંડીને પત્ર

આ વિભાગમાં છપાયેલ પત્રો સાથે તંત્રીઓ સહમત છે એમ માનવું નહીં - તંત્રીઓ

કચ્છના અબડાસા તાલુકામાં ભવ્ય દહેરાસરોનું નવું બાંધકામ

છેલ્લાં કેટલાંથી વર્ષોથી અબડાસા જૈન મહાજનનાં ગામોમાં કરોડોના ખર્ચો ભવ્ય દહેરાસરો બાંધવામાં આવ્યાં છે. અમુક નાનાં ગામોમાં જૈન વસ્તી બે કે ચાર માણસોથી લઈને વીસ-પચીસ માણસોની હોય છે.

“આપણો સમૃદ્ધ છીએ તો આપણા ભગવાનનું ઘર પણ ભવ્ય હોવું જોઈએ” એવી લાગણીથી ગામના મુખ્ય કે બહારગામ રહેતા જૈનો તરફથી કરોડોના ખર્ચો નવાં નવાં ભવ્ય દહેરાસરો બાંધવામાં આવે છે.

શરૂઆતમાં નૂતન દહેરાસરનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ધૂમધામથી આઠેક દિવસ ચાલે છે. કેટલાય કિયાકંડ સાથે ભગવાનની પથ્થરની મૂર્તિમાં પ્રાણ દાખલ કરવાની, એને જીવંત બનાવવાની અનોખી મંત્રવિધિ કરાવવામાં આવે છે. ધાર્મિક આચાર્યો મધ્યરાત્રિના ખાસ મંત્રો દ્વારા મૂર્તિઓને જીવંત બનાવે છે અને ત્યાર બાદ એ મૂર્તિઓ ચમત્કારિક રીતે ભક્તોની માગણીઓ પૂર્ણ કરવાની યોગ્યતા મેળવે છે અને ભક્તોની માગણીઓ પૂર્ણ કરે છે. આ રિવાજ, આ માન્યતા ડાસ્યાસ્પદ છે. આપણા દેશમાં ખૂબ જૂના વખતથી ચાલી આવતી માન્યતા કે લાંબી યાત્રાની

મુશ્કેલીઓ વેઠીને વિવિધ દુર્ગમ પ્રદેશોમાં આવેલ મંદિરોનાં દર્શન કરવાથી ચમત્કારિક લાભ મળે છે એ ફક્ત આભાસ છે, અજ્ઞાન છે. મૂર્તિ સમક્ષ લાંબા ભક્તિગીત ગાવા, પૂજા-આરતી વગેરે કિયાકંડ કરવા એ સમય અને શક્તિનો વેડફાટ છે. કદાચ થોડા ભોળા ભક્તોને કાલ્યનિક ફાયદાનો અમ કે આભાસ થતો હશે.

કોરોના વાયરસે બધાં જ નાનાં મોટાં મંદિરો, એના ચમત્કારી લાભો વગેરે અમ છે, બોગસ છે એમ સિદ્ધ કર્યું. પ્રભ્યાત મંદિરોની કહેવાતી દૈવી શક્તિ, ફક્ત પાખંડ જ હતું એ ખુલ્લું થઈ ગયું.

ફરી પાછા અબડાસાનાં દહેરાસરોના વિષય પર આવીએ. સામાન્ય રીતે કચ્છમાં મહાજનોનાં ગામની અલ્ય સંખ્યાની જૈન વસ્તી, ગામની તમામ જાતિની વસ્તી માટેની સાર્વજનિક સગવડો જેવી કે દરેક ઘરમાં નળ દ્વારા પાણી, લાઈટ, ગામમાં પાકા રસ્તા વગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં સારી રકમ આપે છે.

વધારામાં મહાજનનાં ગામમાં દહેરાસર તેમ જ સ્થાનકની આર્થિક મદદથી રાન્નિ શાળા શરૂ કરવી જોઈએ. આજે પણ મહાજનનાં અમુક ગામોમાં ભણવાની ઉંમરનાં જૂજ બાળકો તેમ જ પ થી ૧૦ ટકા મોટી ઉંમરની મહિલાઓ પણ

અભણ હોય છે. મહાજન તરફથી એમને ભણાવવા માટે કાયમી રાત્રિ શાળા શરૂ કરવામાં આવે તો એ ગરીબ વર્ગ લખતા-વાંચતા શીખી શકે, વર્તમાનપત્ર વાંચી શકે. રાત્રિ શાળા માટે અભણ મહિલાઓની જાતિના આગેવાનો તરફથી કોઈ આભારની લાગણી બક્ત થાય એવી અપેક્ષા વગર જ તેમજ ક્યારેક તો મહિલાઓને ભણાવવા માટે એમના આગેવાનો તરફથી વિરોધ પણ થાય છતાં પણ રાત્રિ શાળાને ચલાવવી જ જોઈએ. જૈન મહાજનનાં ગામમાં એક પણ બાળક કે મહિલા અભણ ન રહે એવી નામના, એવી શાખ મહાજનના દરેક ગામની હોવી જોઈએ.

દહેરાસર નિભાવવાના જૂનાં ખર્ચણ રીત-રિવાજોમાં આજના આધુનિક સમય પ્રમાણો થોડાં ફરફાર કરવાથી સારી એવી બચત થાય.

- ૧) દહેરાસરમાં અખંડ દીવો અને અન્ય ધી-તેલના દીવાઓને બદલે ઈલેક્ટ્રિક બલ્બનો વપરાશ કરવો.
- ૨) પૂજન માટે ચંદનનાં લાકડાનો ઉપયોગ બંધ કરવો. દિગંબર જૈન સંપ્રદાય ચોખાના દાઢા થાળીમાં ફેરબદલી કરીને પૂજનની વિધિ કરે છે, તે પ્રમાણો પૂજનની વિધિ અપનાવવી.
- ૩) દહેરાસરનાં શિખરો પર લાંબી રેશમની ધજા ફરકાવવાની પ્રથા બિનજરૂરી છે. ધજાઓની કોઈ ઉપયોગીતા નથી. એ પ્રથા બંધ કરવી જોઈએ.
- ૪) અઢાર અભિષેકની પ્રથા બિનજરૂરી છે. મૌઘાં દ્રવ્યોનો વેડફાટ કરવામાં આવે છે, જે બંધ કરવા જોઈએ.

દહેરાસરના બીજા કેટલાય ખર્ચ જરૂર વગર હોય છે. એ અટકાવવા જોઈએ.

ટૂંકમાં: અબડાસાના ભવ્ય દહેરાસરોનાં ગામમાં તેમ જ સમગ્ર કચ્છનાં દહેરાસર તેમ જ સ્થાનકવાળાં ગામોમાં મહાજન તરફથી કાયમી રાત્રિ શાળા ચલાવવાની જવાબદારી સ્વીકારવાથી ગામની દરેક અભણ વ્યક્તિને ભણાવાનો મોકો મળે, એ ઉમદા કાર્ય થાય.

એક કાચા અંદાજ પ્રમાણો કચ્છ જિલ્લામાં મહિલાઓમાં સાક્ષરતા (Literacy Rate) પ્રમાણમાં 40 થી 45 ટકા છે. કાયમી રાત્રિ શાળા ચલાવવાથી સાક્ષરતાનું પ્રમાણ થોડું પણ ઊંચે લઈ જઈ શકાય તો પણ એક ખૂબ જ ઉપયોગી કામ થાય.

લિ. દામજી સાવલા,
મુલુન્ડ (૫)

(અવસાન પહેલાં બે દિવસે લખેલ પત્ર)

આજથી લગભગ થોડા સયમ પહેલાં માઉન્ટ આબુ સ્થિત હતા તેવા સંત અમિતાભના જીવનદર્શનના પરિચયમાં આવ્યા બાદ હું પાકો નિયતિવાદી બની ગયો છું. એટલે અધાનો ફોન આવ્યો કે તરત જ હા પાડી દીધી. કોવિડથી સંકષિત થઈ ચૂક્યો છું, અશક્તિ વર્તાતી હતી, છતાં મારા પુત્ર ડૉ. નીરવની કાળજીને કારણે ગ્રાંડ દિવસ સોમેયા હોસ્પિટલમાં પરાણો રહેવું પડ્યું ત્યારે ડૉક્ટર રહેવા છતાં મારી જે દુર્દશી કરવામાં આવતી હતી એટલે કોવિડ કેર સેન્ટર સંભાળવા માટે મારી પાત્રતા (શૈક્ષણિક રીતે ગણું તો) ન હોવા છતાં હું તૈયાર થઈ ગયો. હું અને

ડૉ. હસુમતી એકબીજાનાં પૂરક થઈ ચોક્કસ કાંઈક સારું કરી શકશું એવા દફ વિશ્વાસ સાથે 'માનસી' ગયાં.

અધા જન્મ્યા ત્યારે એક ગુજરાતી કાવ્ય ગાયેલું "માતની હાકલ પડી છે". આવી હાકલને અધાએ ખૂબ જ આત્મસાત કરી છે એ સૌ જાણીએ છીએ અને મારા માટે અધાની 'હાકલ' આવે ત્યારે એ ટાળવી મુશ્કેલ થઈ જાય છે. આટલી ચોખવટ જરૂરી છે કે હું આ કાર્યમાં શા માટે જોડાયો.

કોવિડ ૧૯નું પહેલું મોજું પ્રમાણમાં આપણો સારી રીતે સંભાળી શક્યા. આ વાયરસ જ નથી જરૂર કે નથી ચેતાના તો આપણી માનવજાત કરતાં વધારે 'સ્માર્ટ' છે. એનું ખૂટેશન આપણા માટે 'ખૂટ' કરનારું અને ટેન્શન દેનારું થઈ ગયું છે.

કહેવાતા નિષ્ણાતોને આપ સૌએ સોશિયલ મીડિયા કે સમાચારપત્રો વગેરેના માધ્યમથી જોયા સાંભષ્યા હશે. એસ.એમ.એસ.ની જ વાત કરીએ તો જો વાયરસ ૧૦ મીટર સુધી પહોંચ ધરાવવાની ક્ષમતા રાખે છે. તો એમાં સોશિયલ ડિસ્ટિન્શન શું?

'માસ્ક'ના યોગ્ય રીતના ઉપયોગના અભાવે હવે આપણો વાઇટ ફિંગસના સ્તરે પહોંચ્યા છીએ તો વેન્ટિલેટરમાં ડિસ્ટિલ વૉટર વાપરવાને બદલે 'કોસ્ટ કટિંગ' માટે સાદા પાણીની વપરાશને કારણે ખુકોરમાયકોસ્પિસ - બ્લોક ફિંગસને નોતરું આપી આવ્યા છીએ.

જો હોસ્પિટલવાળા અજાણી કંપનીઓની દવાઓ વાપરી - જેમની એમ.આર.પી. વધારે હોય એનું બિલ દર્દી પર નાખવા જેટલી હદે પહોંચી ગયા હોય ત્યાં અને સૌ દર્દીઓને હેવી ડોઝના સ્ટીરોઇડ આપી પછી ડાયાબિટીસના રિપોર્ટ આવે તો ઇન્સ્યુલિનના ઈજેક્શન્સ પણ ચાલુ કરી દે. એવા ઘણા ઘતિંગ ચાલી રહ્યા છે

ત્યાં આ પચીસ બેડના અમારા કેન્દ્રમાં દર્દીઓને ફક્ત અને ફક્ત એમના માટે જરૂરી લાગે એવી જ સારવાર આપવાનો મને અહીં મોકો મળ્યો છે. ત્યારે આજથી બરોબર પચાસ વરસ પહેલાંનો હું એમ.ડી. મેડિસિનનો વિદ્યાર્થી. આર.એમ.ઓ. હતો. એ હિવસોનો રોમાંચ અને એ વ્યસ્તતાએ મને ચોક્કસ રીતે સ્ફૂર્તિ આપી છે.

આનંદ છે કે મારી નિયતિમાં ડૉક્ટર થવાનું લખાયેલું, બાકી એક તબક્ક હું એવા નિષ્કર્ષ પર આવી ગયેલો કે ડૉક્ટર બનાવી નિયતિએ મને મોટો અભિશાળ આપ્યો છે.

કટકેટલા નવા પરિચય થયા છે. લોકો પોતાનાથી થાય તે કરી છૂટવા ઉત્સુક છે. ફક્ત જરૂરત છે કે કહેવાતી સેવાભાવી સંસ્થાઓ (એન.જી.ઓ.) પરિચિત વૃત્તિમાંથી મુક્ત થાય!

આ બીમારીની સારવારમાં શું કરવું - ન કરવું એવી સુઝિયાણી સલાહ આપી હું એક વધુ સલાહકાર બનવા નથી હશ્ચતો.

સૌને - નીરાક્ષીર વિવેકવૃત્તિ પ્રભુ આપે એવી પ્રાર્થના સાથે વિરમું છું.

- લેટ ડૉ. ધીરજ છેડા

હદ્યસ્પર્શી અનુભવ

કોરોનાના કારણે તાતા પાવર સાથેના કષ્ણના કેંચ બંધ જેવા થઈ ગયા, પણ સત્તારા જિલ્લાના મારા કાર્યને લીધે રોજ નિયમિતપણે ગામડાના દર્દીઓ કે એમના સંબંધીઓના ફોન આવતા હોવાથી ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં કોરોનાસંબંધી કામગીરી કરવા માટે તો પ્રત્યક્ષ જતઅનુભવ થાય એવી જે મનીષા હતી તે માનસી-લીમડા વાડીમાં કામ કરવાની તક મળી એ સમયે પૂર્ણ થી અને એ મારું અહોભાગ્ય.

માનવમન-સ્વભાવને બેઠ અંતિમેથી અહીં જોવાનો અવસર મળ્યો.

ડૉક્ટરને દેવ-ઈશ્વર સ્વરૂપ ગણવામાં આવે છે. કિસાન ભલે જગતનો તાત ગણાય પણ આપણામાં કહેવત છે કે, “પાંચમજી છઠ ન થીયે ને પાંચમજી ચોથ ન થીયે” એવી કામગીરી પ્રભુએ ડૉક્ટરનો વયવસાય કરનારને સૌંપી છે. તકલીફ એ થઈ કે અહીં અનુભવે ખબર પડી કે આ ને મોટા ભાગના ડૉક્ટરો પછી ભલે ને ડિગ્રીધારી હોય છે કે પી.એમ.પી. અથવા પોતાની મેળે પાસ થયેલા હોય તેઓ એ ભૂલી ગયા છે કે દર્દી અહીં અમારા પર સંપૂર્ણ ભરોસો મૂકી આ મહામારીમાં પોતાનો જીવ બચાવાના ગમે તે રીતે આર્થિક આયોજન કરી અમારે શરણે આવે છે.

એક તરફ ગંગા નદીમાં ઢગલે-ઢગલા શબ્દ તણાતાં હોવાની વાત આવે છે. અહીં તો વહેતી ગંગામાંથી જેટલું બને તેટલું ઉલેચી લેવામાં વ્યસ્ત અને મસ્ત વ્યાવસાયિકોને જોઈ રંજ થાય છે.

સામાન્ય શરદી-ખાંસી-તાવ સમજી એક-બે દિવસની દવા આપે તે સમજી શકાય તેવું છે,

કારણકે આર.એ.ટી. (R.A.T.) જેવી સામાન્ય તપાસણી પણ જ્યાં બહુધા ઉપલબ્ધ નથી અને આર.ટી.પી.સી.આર. તપાસ માટે તો તોબાતોબા વળી એચ.આર.સી.ટી. (ચેસ્ટ) માટે પણ લાંબી લાઈનો હોય ત્યાં કદાચ પહોંચવા માટેનો અને એ તપાસનો ખર્ચ સૌને પરવડે તેવો ન હોય છતાં અંદાજે જે દવાઓ શરૂઆતથી જ આપવી જોઈએ તેના બદલે દર્દીના માનસિક સમાધાન માટે “બાટલા ચડાવવાનું” કેટલે અંશે આવા સમયે યોગ્ય ગણાય તે પ્રશ્ને મને ખૂબ જ વચ્ચિત કરી દે છે. સામે અહીં દાખલ થયેલા ફક્ત પોતાના જ નહીં, બીજા દર્દી માટે પણ ઓફિસરના બાટલાના પુરવઠાનો બંદોબસ્ત કરી આપવાની અથવા દર્દીને અન્યત્ર લઈ જવા માટે વાહનની વ્યવસ્થા કરવા, ડ્રાઇવ કરવાની તત્પરતા દેખાડનારા વીરલાઓ પણ મળ્યા. ત્યારે લાગ્યું કે માનવતા સાવ મરી પરવારી નથી. જે મૂળ કરવાલાયક કામ છે ને આજે છે ને ભવિષ્યમાં સદાય રહેશે તે વાત છે. દર્દીને સુશીક્ષિત કરવાની અને એમાં સમજદારી કેળવાય એ જરૂરી છે.

જ્યાં સુધી દર્દીને શું નહીં કરવું જોઈએ એ નહીં સમજાય અને કાઢા-ઉકાળા જેવી બાબતો દ્વારા શું કરવું એટલું જ શિખવાડવામાં આવશે ત્યાં સુધી તબીબી ક્ષેત્રે થનારા ગોટાળાઓનો અંત ક્યારેય પણ નહીં આવે. મારા અનુભવે રણમાં મીઠી વીરડી જેવા નવીન, સુશીલ અને અધા જેવા જવેરીએ જેમનું ઘડતર કર્યું છે એવાં ગીતાબેન જેવા સનિષ્ઠ કાર્યકરોની હસ્તી રહેશે ત્યાં સુધી લાગે છે કે મને માનવજતમાં હજી પણ શ્રદ્ધા રાખવા જેવું છે.

- ડૉ. હસુમતી છેડા

મો. ૯૮૨૦૩૪૪૫૨૨

જુલાઈ ૨૦૨૧

પ્રતિભાવ - પ્રતિસાદ

આ વિભાગમાં છપાયેલ પત્રો સાથે તંત્રીઓ સહમત છે એમ માનવું નહીં - તંત્રીઓ

‘તેજ’માંથી તિમિર તરફ

ઘણાં વર્ષો પહેલાંની આ વાત છે. કચ્છ-માંડવીમાં જૈન સાહિત્ય સમારોહ યોજાયો હતો. પ્રા. ડૉ. બફુલ રાવળ, મૂર્ધન્ય ચિંતક શ્રી માવજીભાઈ સાવલા, ડૉ. ગુલાબ દેઢિયા, AD. કે. પી. ગાલા વગેરે થોડાક મિત્રો સહભાગી થવા જઈ રહ્યા હતા. કવિ ‘તેજ’ની વાત નીકળી. બફુલભાઈએ કહ્યું કે, કચ્છી ભાષા સાહિત્યની સમીક્ષા કરીએ તો ‘તેજ’ને કચ્છી ભાષાના મહાકવિ ગણી શકાય. કવિતા, દુહા, સોરઠા, મુક્તક આદિ સાહિત્યના જુદાજુદા પ્રકારોમાં તેમણે કરેલ ખેડાણની અપેક્ષાએ ‘તેજ’ની અનેક રચનાઓ મહાકવિની સમકક્ષ ગણાય. કવિ નહિ, આપણો મહાકવિ ખોયો છે.

લગભગ ૧૯૮૭ની વાત. જૈન સોશિયલ ગ્રુપ-મુંબઈ સાઉથના પાંત્રીસેક જેટલા સભ્યોને લઈ હું કચ્છના યાત્રા-પ્રવાસે ગયો હતો. ‘તેજ’ને મળવાની ખૂબ ઇચ્છા હતી પણ સમય મર્યાદાને કારણે શક્યતાઓ ઓછી હતી. અમારી બસ નલિયા દેરાસર પાસે પહોંચી અને ખોટકાઈ ગઈ. નખત્રાણાથી રિપોર્ટ થઇને આવે તો સહેજે બે કલાક નીકળી જાય એમ હતું. ‘તેજ’ને મળવાનો તખ્તો ગોડવાઈ ગયો.

મારી સાથે ત્રીસેક મિત્રો ગુજરાતીભાષી હતા એટલે ‘તેજ’ કચ્છી ભાષામાં તેમની રચનાઓ રજૂ કરે અને રસ્કષ્ટિ ન થાય તેમ હું ભાષાંતર કરતો જાઉં. કચ્છી ભાષામાં રહેલી બળકટતા, લાઘવતા અને વૈવિધ્યતા જોઈ સહુ આશ્ર્યમુંગ થઈ ગયાં. જાણો સહુને એક સરસ્વતી મંદિરના દર્શન થયાં.

સમયની સમાપ્તિને ટાંકણો મારી પત્ની પ્રભાવતીએ કવિશ્રીને એક નાનકડી ચબરખી આપી અને કંઈક લખી આપવા વિનંતી કરી. કવિશ્રીની ઉદાસીનતા ભરેલી વેધક આંખો અને દશાઈ મૂછોથી ઘેરાયેલા ચહેરા પર કંઈક ચમક આવી ગઈ. નાનકડી કાપલીમાં જીવનના અદભૂત સંદેશો એમણે લખી આપ્યો. બે લીટીમાં હતો, “માદુ જ જિંદગીજો પંધ કે સુંધી, યા જે ખોરે નું કષ કંધીયે જે કંધ સુંધી” કદાય તો મની આ પંક્તિઓ આજે પણ પ્રસિદ્ધ છે.

માત્ર ૪૪ વર્ષની વચે ૧૯૮૮માં ‘તેજ’ ઘરભંગ થયા. માત્ર એકાદ કલાકની માંદગીમાં જ્યાબહેને દેહ છોડ્યો. પાછળ આઠ સંતાનો મૂકીને ‘તેજ’ પિતા મટી માતા બન્યા. જ્યાબહેનની સ્મૃતિમાં તેમણે ૧૯૮૫માં “વિલાપજી વાણી” કાવ્યસંગ્રહની રચના કરી.

એની બે પંક્તિઓ વાંચો,

“સાંસાર જે રથ મેં મનોરથ ભિડે મેમાણા,
વેંદળ મિંજ વિઠા રે યા, સાથી કે પરિયાણ.”

જીવન અને મરણની આ ફિલ્મસૂઝી દરેકના
જીવનમાં એક ઘટના બનીને આવે છે. સર્જન,
લય અને વિલયનો સિલસિલો ચાલુ રહે છે.
પ્રકૃતિપ્રેમી, પક્ષીનિરીક્ષક, વનસ્પતિ અને આકાશ
જ્ઞાનના જીણકાર, તત્ત્વજ્ઞાનના સમાજપુરુષ ‘તેજ’
કંખી ભાષાનું ગૌરવ હતા, કાવ્યપુરુષ હતાં તેમને
અંજલિઓથી ભરેલું આ ભીનું આકાશ અર્પણા.

-પત્રાલાલ ખીમજી છેડા
મો. ૮૮૨૦૨૮૪૦૫૫

મેરાઉનું ગૌરવ “ગઠી બધેને”

પગાંડી - જૂન, ૨૦૨૧

ગઠીકાલે ટપાલથી મળેલ કવીઓ સમાજના
માસિક અંક પગાંડીનું વાંચન શરૂ કરતા પાના
નં. ૨૫થી શરૂ થતા એક લેખ પર મારી નજર
અટકી. આ લેખના લેખક છે મારા મિત્ર સીએ
સંજ્ય વિશનજી છેડા અને લેખનું મથાળું છે
“ગઠી બધેને”. આ મથાળા પછી બીજી લીટીમાં
રચયિતા: રમણીક મામણિયા, રમણ... મેરાઉ
(ઘાટકોપર). મેરાઉ શબ્દ વાંચીને કે સાંભળીને
દરેક મેરાઉ ગામવાસીને આનંદ થાય છે.

આ લેખના લેખક સંજ્યભાઈએ
રમણીકભાઈની અલગઅલગ કંખીમાં રચેલ
રચનાઓનું વિશ્લેષણ અને અર્થવિસ્તાર કરેલ
છે. આ બધી જ રચનાઓ સામાન્ય માનવીના
જીવન સાથે જોડાયેલી છે અને મર્મભેદી છે. લેખકે

મોટા ભાગની દરેક રચનાઓની સુંદર રીતે
વિવેચના કરી છે અને રમણીકભાઈના જીવન
વિશે બે શબ્દો પણ લખ્યા છે. તેઓ લખે છે કે
સરળ, શાંત, Down to earth સ્વભાવના
રમણીકભાઈ વળી સુમધુર કંઠના માલિક પણ
ખરા.

રમણીકભાઈ સમગ્ર કવિઓ સમાજ અને
કંછની ઈતર જ્ઞાતિઓમાં પણ સન્માનનીય
વક્તિ છે. આજે આપણો એમના વિશે થોડીક
વધારે માહિતી મેળવીયે.

રમણીકભાઈને હું બચપણથી ઓળખું છું.
સને ૧૯૬૨ થી દ્વારા મારા મેરાઉની પ્રાથમિક
શાળાના અભ્યાસ દરમ્યાન રમણીકભાઈ મારાથી
પાછલા ધોરણમાં ભાગતા હતા. આપણાં
દહેરાસરમાં બપોરની પુજાના સમયે જ્યારે
પૂજારી પૂજા ભણાવતા ત્યારે આ બાળક રમણીક
તબલા સુંદર રીતે વગાડતા મેં તેમને જોયા છે.
તબલા વગાડી સુંદર રંગત જમાવતા હતા.

રમણીકભાઈનો જન્મ કંછમાં ઘભાડી
પરિવારમાં થયો છે. શ્રી જેઠાભાઈ પાસુના
ગોકુળિયા પરિવારમાં રમણીકભાઈ સહિત દ
ભાઈ અને ૪ બહેનોનો બહોળો પરિવાર. આ
પરિવારમાં રમણીકભાઈ સહૃથી નાના. મેરાઉની
શાળામાં ધોરણ સાત સુધીનો અભ્યાસ કરી વધુ
અભ્યાસ માટે તેઓ ઘાટકોપર-મુંબઈ આવ્યા અને
એસએસસી સુધીનો અભ્યાસ ઘાટકોપરની તે
વખતની પ્રખ્યાત ગુરુકુળ શાળામાં કર્યો. શાળાનો
અભ્યાસ પૂર્ણ કરી ઘાટકોપરની જુનજુનવાલા
કોલેજમાં દાખલ થયા. અહીં તેમણે ફક્ત ઈન્ટર

સાયન્સ સુધી અભ્યાસ કર્યો અને તે પછી પોતાના વ્યવસાયમાં જોડાઈ ગયા.

ગીત, સંગીત અને કળા ધરાવતા આ જીવ સને ૧૯૮૪થી શરૂઆતમાં ગુજરાતી કાવ્યોની રચનાઓ રચી એક કવિ તરીકેની જિંદગીના સફરની શરૂઆત કરી. તે પછી કચ્છી ભાષામાં ભર્મભેટી કાવ્યો ભજન અને સ્તવનોની રચનાઓ કરી. તેમની દરેક રચનાઓથી આપ સહૃદ વાકેફ છો અને તેમના મુખેથી મધુર કંઠમાં ગીત-સંગીત પણ અનેક વખત સાંભળેલ છે. મુંબઈમાં દર વર્ષે આયોજિત થતા અષાઢી બીજના કાર્યક્રમોમાં એક કચ્છી કલાકાર તરીકે તેમની હાજરી અવશ્ય હોય છે. હાલના મુંબઈ અને કચ્છના મોટા ભાગના સંગીત કલાકારો કચ્છી ગીતોની રજૂઆત કરે ત્યારે તેમની રચનાઓને પોતાની રીતે સ્વરબદ્ધ કરી અવશ્ય સ્થાન આપતા હોય છે. રમણીકભાઈ પાસે હાસ્યના દુચકાઓનો પણ ખજાનો છે.

રમણીકભાઈ આપણા ગામનું ગોરવ છે. હજુ પણ તેઓ પોતાના વ્યસ્ત દૈનિક જીવનની સાથે નવીનવી કચ્છી રચનાઓના કાર્યમાં વ્યસ્ત રહે છે.

અંતમાં જૂન-૨૦૨૧ના પગંડીમાં તેમના વિશે આવેલ લેખ બદલ રમણીકભાઈને અભિનંદન અને કચ્છી સમાજ માટે વધુ ને વધુ કાવ્યરચનાઓ કરતા રહો એવી હાર્દિક શુભેચ્છા અને દીર્ઘયુની શુભકામના.

- મહિલાલ પ્રેમજી દેઢીયા,
મેરાઉ - દહિસર
મો. ૮૮૬૮૧ ૧૩૮૭૫

પગંડી બેસ્ટ પગંડી

જૂન ૨૦૨૧ના મુખ્યપૂર્ખ પર કચ્છની કોઈ રાજાસાહી વીરાસતરૂપે ઈમારતના ભાગન અવશોષો, કમાનરૂપી છ દરવાજા, પૂર્વના સૂર્યનારાયણના સવારનાં કિરણોથી ટોચનો ખુણો પ્રકાશિત થાય છે અને એન્ટિક્રૂપી પથ્થરો ઓટલામાંથી અને પછીતમાંથી ડોકિયાં કરે છે. જાણો આજની મહામારીમાં વ્યક્તિ, કુદુંબ, સમાજ, રાખ્રી, વિશની હાલત છે.

મે-જૂન અંકોના તંગી સ્થાનોથી તથા પ્રમુખશીની કલમે લેખો, સમયાનુસાર ચિત્તાર આપતા પ્રસંગો પાત લેખો, મે-જૂન ના કચ્છના ઈતિહાસના પાનેથી સરકારી પ્રશ્નોત્તરી લખનાર તથા સૌ વર્ષ પૂર્વે કચ્છ માંડવીના વેપાર ઈતિહાસની તવારીખનાં દર્શન કરાવ્યાં.

મે-૨૦૨૧ “AN INSPIRATION IN MY LIFE” જ્યાતિ અનિલ હરિયા દ્વારા મધર્સ કે નિમીતે તેમના જીવનઘડતરમાં દરેક રીતે તેમના મધર દ્વારા ભજવેલ વિશેષ ભૂમિકાનું યોગદાન.

ગઠી બધેને તથા પાંજો તેજ કચ્છી ભાષામાં કચ્છીયતનો પરિચય થયો. વાત મારી-તારી-આપણીમાં ૭૬ વર્ષ પહેલાં લાયજના શેઠશ્રી મેધજી સોજપાલ દ્વારા સામાજિક સંસ્થાઓ માટે ઉદ્ભવેલા પ્રશ્નોના ઉકેલરૂપે રજૂ થયેલા વિચારો આજના સમયાનુસાર સુસગંત છે. પગંડીના બાકીના વિભાગો સુંદર રહ્યાં.

- અમૃતલાલ દામજી નાગડા
મુલુંડ (વ.)
મો. ૮૮૧૯૪૨૩૨૨૬

ખરુ મૈં લભારી

* લીલાધર માણોક ગાડા *

કોરોનાની બીજી લહેરનું વિશ્લેષણઃ

કુદરતી આફતો, માનવસર્જિત દુર્ઘટનાઓ, રોગચાળો વગેરે દરેક સામે મનુષ્યએ લડત આપવાની છે. માણસને પછિડાટ આપવી એ કુદરતનો કમ હોય તો, પડીને ઉભા થવું એ મનુષ્યનો સ્વભાવ છે. પ્રત્યેક લડાઈ માણસ નવા આયુધો ગ્રહણ કરી લડે છે અને માનવજાતના અસ્તિત્વની લડાઈમાં અંતે માણસ વીજયી નીવડે છે. અવિરતપણે લડાતી આવી લડાઈઓમાં સત્તા, વહીવટ અને પ્રજા વચ્ચેનું સંકલન આવશ્યક છે.

અમુક પ્રદેશો કે પ્રજાઓ સતત દુર્ઘટનાઓ- DISASTER સાથે જીવે છે. કચ્છ પ્રદેશ દુષ્કાળ, વાવાડોડાં, ધરતીકુપ, મલેરિયા જેવી કુદરતી આફતો સામે સતત ઝૂંમે છે. જ્યારે મધ્યપૂર્વની પ્રજા સતત યુદ્ધનાં આતંક વચ્ચે જીવે છે. કચ્છમાં કોરોના અગાઉ તમામ આફતો વખતે સરકાર, સૈચિછિક સંસ્થાઓ (N.G.O.) અને પ્રજા વચ્ચે ગજબનો તાલમેલ અને અદ્ભુત સંકલન હતાં જેનો કોરોના મહામારી વખતે અભાવ હતો. કોરોના મહામારીમાં એક તબક્કે સરકાર અને પ્રજા વિવશ અને લાચાર થયાં હતાં. હવે આ બાબતે બને પક્ષે આત્મનિરીક્ષણ અને લેખાંજોખાં જરૂરી છે. બીજી લહેરનાં અનુભવને આધારે ભવિષ્યની રણાનીતિ નક્કી કરવી જરૂરી છે જેથી આગોતરી અગમચેતી વર્તી શકાય.

ભારતમાં કોરોનાની પ્રથમ લહેર હળવી થઈ ત્યારે બ્રાઝિલ, અમેરિકા અને યુરોપના અમુક દેશોમાં કોરોનાની બીજી લહેર કાળો કેર વર્તાવતી હતી. વૈજ્ઞાનિકોએ પણ બીજી લહેર અંગે ચેતવણી આપી હતી, જે પ્રત્યે સરકાર અને પ્રજાએ ધ્યાન આપ્યું નહીં. હળવાનિયં ગ્રાનોને કારણો લોકો પણ બેજવાબદાર બન્યા. પ્રથમ લહેર હળવી થઈ ત્યારે મનોમંથન, વિશ્લેષણ અને સંકલન જરૂરી હતાં, તો બીજી લહેર સામે પૂરતી તૈયારી સાથે લડત અપાઈ હોત તો, બીજી લહેરનો પ્રકોપ ધણો હળવો થયો હોત.

કોરોનાગ્રસ્ત દરદીઓને ગ્રાન તબક્કામાં વહેંચી શકાય. સામાન્ય અસર, ગંભીર અસર અને અતિ ગંભીર અસર ધરાવતા દર્દીઓ. સામાન્ય અસર હોય તેવા દરદીઓ માટે પ્રત્યેક ગામડે પ્રાથમિક સુવિધાઓ ધરાવતાં સ્વચ્છ ક્વોરેન્ટાઇન સેન્ટરો ઉભાં કરવા માટે સરકારે ચામપંચાયત, મહાજનો અથવા સ્થાનિક સંસ્થાઓનો સહકાર લીધો હોત તો નિશ્ચિતપણે ગામડાંના સામાન્ય પ્રકારના કોરોનાની અસર ધરાવતા દરદીઓની સારવાર સ્થાનિકે શક્ય હતી. આવા દરદીઓને દવાઓનો નિયમિત ડોઝ અને યોગ્ય પોટીન્યુક્ટ આહાર આપવામાં આવે તો, ચાર-પાંચ દિવસમાં

દરદી સાજો થઈ જાય. રોગનો ફેલાવો ગામડામાં ઘરેઘરે થતો અટકાવી શકાય.

સામાન્ય નહીં, પરંતુ પ્રમાણમાં ઓછા ગંભીર કોરોનાગ્રસ્ત દરદીઓ માટે કેવા પ્રકારનું કેંદ્ર સ્થાનિકે બને તેનું ઉત્તમ ઉદાહરણ મોટી ભુજપુર ગામે દાખલ્યું. પ્રાથમિક આરોગ્ય કેંદ્ર (PHC), ગ્રામપંચાયત અને મહાજન ગણ સંસ્થાઓ એકત્રિત થઈ. નાની કોટેજ હોસ્પિટલની સુવિધા ધરાવતા ભેદા દવાખાનાને કોવિડ કેર સેન્ટરમાં ફેરવવામાં આવ્યું. ગામના યુવાનો અને P.H.C.નો સ્ટાફ સેવામાં જોડાયા. મહાજનના દાતાઓએ ભોજન, દવાઓ ઈત્યાદિ માટે અનુદાન આપ્યું. ગામના વગદાર લોકોએ ઓક્સિજન પુરવઠો મળતો રહે તે માટે દોડધામ કરી પરસ્પર સહયોગ અને સંકલનને કારણે ભુજપુરનું કોવિડ કેર સેન્ટર ઉત્તમ સેવા આપી શક્યું. આવો પ્રયોગ ભોજય સર્વોદય ટ્રસ્ટ અને બિદાની ‘માનસી’ સંસ્થાએ લીમડાવાડી-બિદામાં કર્યો જેની વિગતો આગળ જણાવીશ.

ગામડાનું કવોરેન્ટાઇન સેન્ટર તથા મોટી ભુજપુર જેવું કોવિડ કેર સેન્ટર જ્યાં પી.એચ.સી. હોય ત્યાં ઊભું કરવામાં આવે તો અંદાજે અડધાથી વધારે દરદીઓની સ્થાનિકે સારવાર શક્ય બને અને મુખ્ય હોસ્પિટલો અથવા તાલુકા લેવલે ઊભી થયેલી હોસ્પિટલોમાં ગંભીર કે અતિગંભીર દરદીઓ રીફર થાત અને તેથી મુખ્ય કેન્દ્રો પર ભારણ ઘણું ઓછું થઈ જાત. આવી વ્યવસ્થાઓના અભાવમાં સામાન્ય, ઓછા ગંભીર અને અતિ ગંભીર દરેક પ્રકારના દરદીઓએ શહેર તરફ દોટ મૂકી. દરદીઓના ઓવરફ્લોને કારણે જનરલ

અર્ધસરકારી હોસ્પિટલો ભરાઈ ગઈ. જનરલ હોસ્પિટલોમાં ખાટલાઓ ન મળવાથી દરદીઓ ખાનગી હોસ્પિટલને આશરે ગયા. સામાન્ય પ્રકારના કોરોનાથી પીડાતા દરદીઓએ ખાનગી હોસ્પિટલોમાં અસામાન્ય ખર્ચો કર્યો. ખાનગી હોસ્પિટલોએ સારવાર માટે વસૂલ કરેલા બિલોની વિગતો જાણી અરેરાટી થાય છે. દરદીની મજબૂરી અને અજ્ઞાનતાનો સંપૂર્ણ ગેરલાભ લેવામાં આવ્યો. ખાનગી સારવાર માટે ઘર, ખેતર, ઘરેણાં વેચાયા અથવા તગડા વ્યાજે ગીરવે મુકાયાં. સામાન્ય દરદની સારવાર જે ગણ કે ચાર આંકડામાં શક્ય હતી તેનો ખર્ચ પાંચ કે છ આંકડામાં દરદીઓએ આપ્યો છે અને ગંભીર કે અતિગંભીર કેસોમાં સાત આંકડા પાર કરી ગયો છે. પરિસ્થિતિનો લાભ લેવામાં કોઈએ પાછી પાની કરી નથી ત્યારે મોટી ભુજપુર કે ‘માનસી’-ભોજય જેવાં કેન્દ્રો રણમાં મીઠા જળના વીરડાઓનો અહેસાસ કરાવે છે.

મોટી સમસ્યા ઓક્સિજન પુરવઠાની હતી, જે ત્રિસ્તરીય સારવાર કેંદ્રો વડે વત્તે-ઓછે અંશે હળવી કરી શકાય. વિતરણથી ગેરવ્યવસ્થાને કારણે ઘણાં ગામડાં સામાન્ય પ્રકારના દરદીઓએ પોતાની પાસે ઓક્સિજન સિલિન્ડર્સનો સ્ટોક રાખ્યો હતો. થોડાથોડા સમયાંતરે ઓક્સિજનની જરૂરત હોય તેવા દરદીઓ પાસે બે-ગણ સિલિન્ડર્સો હતા. અમારા કોવિડ સેન્ટર પર દરદી સિલિન્ડર્સ સાથે આવતા હતા જેની સારવાર દરમ્યાન અને જરૂરત નથી પડી. ગભરાટ અને ગેરવ્યવસ્થાને કારણે ઓક્સિજન પુરવઠાની સમસ્યા વધારે જટિલ બની હતી. સારવાર કેન્દ્રોનું

વિકેન્દ્રીકરણ ઘણો અંશો ઓંભ્યુલન્સની ઘટને પણ હળવી કરી શકત. હોસ્પિટલોનાં પરિસરમાં ઓંભ્યુલન્સમાં ઓફિસજન સાથે કતારમાં બેઠેલા દરદીઓ, પરસાળમાં ખુરસી, સોફા અથવા જમીન પર દાખલ થવા માટે બેઠેલા દરદીઓની હાલત જોઈ સરકારી વ્યવસ્થા પ્રત્યે ધૃત્યાની સાથેસાથે દયા ઉપજુદ્ધ છે. શરૂઆતથી જ ગામમાં કવોરેન્ટાઇન કેન્દ્રો, પ્રત્યેક ૧૦ કે ૧૫ ગામડાં વચ્ચે મોટી ભુજપુર કે ‘માનસી’ જેવા કોવિડ કેર સેન્ટરો ઊભા થયાં હોત તો આવાં કરુણા દશ્યો જોવા ન મળત. આવાં કેન્દ્રો પર દરદીની સારવારનો ખર્ચ પ્રમાણમાં ઓછો આવ્યો છે તે ‘માનસી’ કેંદ્ર પર થયેલા ખર્ચનું વિશ્લેષણ કરતા માલૂમ પડે છે.

‘માનસી’ મંદબુદ્ધિની દીકરીઓની નિવાસી તાલીમ શાળા (હોસ્ટેલ-શાળા) છે. ૩૦ એમ્પિલના વેકેશન પડતાં ‘માનસી’ પરિસર ખાલી થયું. ભોજય સવર્ણદય ટ્રસ્ટ અને ‘માનસી’ સંસ્થાએ ત્યાં કોવિડ કેર સેન્ટર ઊભું કરવાનો નિર્ણય લીધો. મામલતદાર કચેરી તરફથી દક્કી મેના પરવાનગી મળતાં ભોજય અને ‘માનસી’નાં સ્ટાફ યુદ્ધનાં ધોરણો માગ પાંચ કલાકની અવધિમાં ૨૫ પથારી ધરાવતી હોસ્પિટલ ઊભી કરી દીધી. મામલતદારશ્રીએ કોવિડ કેર સેન્ટર સંસ્થાએ સ્વભાવમાંથી જ ચલાવવાની પરવાનગી આપી હતી. તેમાં સરકારશ્રી તરફથી કોઈ પણ પ્રકારની સહાય મળવાની ન હતી. ઓફિસજન પુરવઠો મળી શકે તેમ નહોતો એટલે મામલતદારશ્રીએ અમને આઈસોલેશન બોર્ડની પરવાનગી આપી હતી, પરંતુ ‘માનસી’ પરિસરમાં બાઈપેપ મશીન, ઓફિસજન કોન્સન્ટ્રેટર, સિલિન્ડર્સ,

સક્ષાન પંપ અને અન્ય સાધનો ગોઠવાઈ ગયાં હતાં. મધરાત સુધીમાં ભુજથી કોરોનાના દરદીઓ માટેની જરૂરી તમામ દવાઓ પણ આવી ગઈ હતી. ‘માનસી’ કોવિડ કેર સેન્ટરમાં ૧૬ પથારીઓ સધન સારવાર માટે તથા ૮ પથારીઓ આઈસોલેશન-કવોરેન્ટાઇન વોર્ડ માટેની હતી. ‘માનસી’ કોવિડ કેર સેન્ટરમાં સેવા આપવા ડૉ. ધીરજ છેડા અને ડૉ. હસુમતી છેડા ૮ મે ના પધાર્યા અને સેન્ટરનું નિરીક્ષણ કરી જણાવ્યું કે, આ કોવિડ કેર સેન્ટર નથી, પરતું એક વેલસેટ હોસ્પિટલ છે.

૮મેના શરૂ થયેલા આ સેન્ટરનો ૧૯૪ કોવિડ ગ્રસ્ત દરદીઓએ લાભ લીધો છે. માનસી સેન્ટરમાં ૩૮ દરદીઓ સધન સારવાર માટે દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને ૪૧ દરદીઓને હોમ કવોરેન્ટાઇન કરવામાં આવ્યા હતા. ૧૦૭ દરદીઓની કોવિડ માટે R.A.P. ટેસ્ટ કરવામાં આવી હતી. સાધારણ લક્ષ્ણ ધરાવતા ૧૦૫ દરદીઓને દવાઓ આપવામાં આવી હતી. માનસી કોવિડ કેર સેન્ટરમાં દાખલ થયેલા દરદીઓ માટે નાસ્તો, ભોજન, ફળ-કાઢો ઈત્યાદિ સર્વ વ્યવસ્થા હતી. ‘માનસી’ કોવીદ કેર સેન્ટરમાં પરીક્ષણ, દવાઓ, ઓંભ્યુલન્સ સેવા, ભોજન સર્વ સુવિધાઓ નિઃશુલ્ક હતી. ૨૭ મે થી દરદીઓની સંખ્યા ઓછી થઈ ગઈ અને ૨ જૂનના ‘માનસી’ કોવિડ કેર સેન્ટર બંધ થયું.

‘માનસી’ કોવિડ કેર સેન્ટરમાં સેવા આપનાર ડૉક્ટરો, મેડિકલ સ્ટાફ, નર્સો તથા કર્મચારીઓ દરેકને સરકારે કોવિડ માટે નક્કી કરેલા ધોરણ પ્રમાણો માનધન આપવામાં આવ્યું છે. તમામ કર્મચારી, સ્ટાફ, ડૉક્ટરોએ કોરોના સંકમણનો

કર રાખ્યા વિના સંપૂર્ણ નિષ્ઠા અને દિલથી કામ કર્યું છે એ જ એમની મોટી સેવા છે.

'માનસી' કેન્દ્રનો કુલ ખર્ચ રૂ. સાડા સાત લાખ (૭,૫૦,૦૦૦) આવ્યો છે, જે અનુદાતાઓએ હોશેહોશો આવ્યો છે. આ ખર્ચમાંથી ઓ.પી.ડી., દરદીઓનાં પરીક્ષણ તથા ઓ.પી.ડી.ના દરદીઓ માટેની દવાઓ અને ઓ.પી.ડી. સ્ટાફનો ખર્ચ ૧,૭૫,૦૦૦ જેટલો થયો છે. એટલે 'માનસી' કોવિડ કેર સેન્ટરમાં સધન સારવાર માટે દાખલ થયેલા ઉંઘ દરદીઓ માટે રૂ. ૫,૭૫,૦૦૦ ખર્ચ થયો એટલે સરેરાશ ખર્ચ પ્રતિ દરદી રૂ. ૧૫,૦૦૦ થાય છે. આ દરદીઓનું સરેરાશ રોકણ છ દિવસનું હતું. પ્રતિ દરદી પ્રતિ દિવસનો ખર્ચ રૂ. ૨૫૦૦ હતા, જેમાં તમામ દવાઓ, ઑક્સિજન, જરૂરી હોય તેને બાઈપેચ અથવા ઓંકિસ્જન કોન્સન્ટ્રેટર્સ સારવાર, ભોજન, થોડા દરદીઓનું સી.ટી. સ્કેન, અન્ય લોબોરટરી પરીક્ષણો, તમામ સ્ટાફનું મહેનતાણું - માનધન સામેલ છે. આ આંકડાઓ રજૂ કરવા પાછળનું તાત્પર્ય એટલું છે કે ભવિષ્યમાં ગીજ લહેર, આપણો નથી ઈચ્છતા કે આવે, ન કરે નારાયણ ને આવે તો મોટી ભુજપુર, માનસી પ્રકારનાં સેન્ટરોની અગાઉથી તૈયારી રાખવામાં આવે તો દરદીઓ હાડમારી અને આર્થિક ભોજમાંથી આબાદ બચી જાય. નહીં તો છ દિવસની સધન સારવાર માટે દરદીઓએ સહજપણ છ આંકડા ઉપરનો (લાખ થી વધારે) ખર્ચ કર્યો છે જે માત્ર રૂ. ૧૫૦૦૦ ખર્ચમાં શક્ય બન્યું છે. ઈશ્વર સૌને સદ્ભુદ્ધિ આપો.

૮૮૭૮૫૦૬૦૫૮

જુલાઈ ૨૦૨૧

પગાંડી

Since 1978

૪૩ વર્ષથી ઘર ઘરમાં ગુંજતા
ત્રિશલા ઇલેક્ટ્રોનિક્સ નિર્મિત

ઝૈન એટલણી ગુંજાણી

ત્રિશલા ગુંજાણી

ચીચાર્જબલ પોર્ટબલ જૈન સ્ટાબન મ્યુલ્યુક પ્લેયર

૧૬૦
કલાક નો
ખજાનો

૧૨૦૦
શ્રી અધીક
જૈન સંગ્રહ

મધુર કંઈ ગવાવેલ જૈન સ્ટાબન, સ્ટુટિ, સ્ટોપ્ર નો ગ્રામ્ય ખજાનો

- શ્રી ભક્તામર સ્ટોપ્ર
- રલાકર પચ્ચીસી
- ભાવના ગીત સંગ્રહ, અમી ઝરણા
- સંજાય માટા - સુપ્રસિદ્ધ જૈન સ્ટાબન
- પ્રભુ સંબુધ બોલવાની સ્તુતિઓ
- પ્રાર્થના ગીત સંગ્રહ
- શાંતિલાલ શાહ: જૈન સ્ટાબન
- શ્રી જયંતભાઈ રાહી કથાગીતો - પૂલ સંગ્રહ
- આદિનાથ - શાખેશુર પાર્શ્વનાથ મહાવીર સ્વામીના સ્ટાબનો
- શ્રી માણીભદ્રવીર
- આનંદધનજી ચોવીસી - પદો
- દિવાળી ચોપડા પૂજન
- પુષ્પયકાશનું સ્ટાબન
- સુપ્રસિદ્ધ પ્રાચીન ભજનો
- નવકાર જાપ
- શ્રી દંગાર્કણ મહાવીર
- શ્રી માણીભદ્રવીર
- શ્રી જયંતભાઈ રાહી

સ્ટાબનના લીસ્ટની બુક સાથે આવશે, કેમા આપની પસંદગીના ગીત નો નંબર દબાવીને સાંભળી શકશો

આજેજ ઓડર આપો... ઘર બેઠા મેળવો

TRISHLA ELECTRONICS

Tel : +91 98200 59899

સંપર્ક : શાંતિલાલ ગોસર ફોન : ૮૮૨૦૦ ૫૮૮૮૮૮

પ્રભાવના - ડિફેક્ટ માટે નામ ફોટો સાથે સંપૂર્ણ વિગત પ્રીન્ટ કરીને વ્યાજળી ભાવથી મળશે

ત્રિશલાનું ઓરીજનલ પ્લેયર ખરીદો

ડુલ્ફીકેટ પ્લેયરથી સાવધાન

Mktd By . : TRISHLA ELECTRONICS, Trishla Bldg., Zaveri Bazar, Mum- 02.

એને બરબાઈ સમજુએ તો..

* ગુલાબ દેટિયા *

પાણીનો, અન્નનો, ચીજવસ્તુઓનો બગાડ ન કરવો, એ પાપકૃત્ય છે. એ આપણે સમજુએ છીએ. શક્ય હોય ત્યાં આચરણ પણ કરીએ છીએ.

એક વાત છે જે સમજુએ છીએ, શક્ય પણ છે છતાં આચરણ નથી કરતા, તે છે ‘સમયની કરકસર, સમયની ચીવટ, સાવધાની. સમય ગોયમુખ મા પમાએ’ એ સૂત્ર તો મુખપાઠ છે, પણ આચરણ !

પોતાના સમય માટે જાગૃત રહીએ છીએ. વખત ન વેડફાય એ રીતે આયોજન કરીએ છીએ, પણ આપણી સાથે જે અન્ય કોઈને કામ પડ્યું છે તેના સમયની દરકાર કરીએ છીએ ખરા ?

બીજાનો સમય બગાડીએ તો ચાલે એમ માનીને જ વર્તીએ છીએ. એમાં શું થયું ? જેને મળવાનો સમય આપ્યો હોય અને એને કલાકદોઢ કલાક પ્રતીક્ષા કરાવીએ ને મળીએ તો એના સમયની બરબાઈનું શું ? જ્યાં મહેમાન બનીને જઈએ, મોડા પહોંચીએ, જાણ ન કરીએ, યજમાન રાહ જોતા બેસી રહે એ વેડફાટનું શું ? ગરજ કોને છે એ તર્ક પણ આપણે જાણીએ છીએ. ચાલાકિનો પાર નથી !

જાહેર સમારંભોમાં, સભાઓમાં શ્રોતાઓના સમયનો કોઈ ધણીધોરી હોય છે ખરો ? વક્તા,

અતિથિવિશેષ કે ખાસ અગ્રણીઓ માટે અન્ય સેંકડો લોકોને બેકસ્ટૂર બેસી રહેવું પડે છે.

આપણા કાર્યક્રમો ભવ્યાતિભવ્ય, રંગારંગ, ભભકભર્યા, મસાલેદાર હોય છે, પરંતુ એ યાદગાર સમારંભો ન સમયસર શરૂ થાય છે, ન સમયસર પૂર્ણ થાય છે. આયોજકોના પેટનું પાણી નથી હલતું. સમય એ જીવનનો જ ભાગ છે ને ! એ બગાડની ભરપાઈ કેમ થઈ શકે ? ન થઈ શકે. જાણીજોઈને ભરપૂર હારતોરા, લાંબાલચક પરિચયો, વિષમાંતરોથી ખદબદતા ભાષણો આપણે જ ઉભાં કરીએ છીએ ને !

લોકો સમારંભ છોડી અધવચ્છેથી ચાલ્યા ન જય માટે ધર્મકાર્યોમાં મુખ્ય અગત્યની કિયાને જાણીજોઈને છેક છેલ્લે મૂકવામાં આવે છે. એક પ્રસંગમાં આરતી ઉતારવાની હતી, ત્યાર બાદ ભોજન સમારંભ શરૂ થશે એવી વ્યવસ્થા હતી. તાનમાં ને તાનમાં જાણીજોઈને, ગાયનવાદન, નૃત્ય, ભાષણ, બોલીઓ વગેરેમાં બપોરના બે વગાડી દીધા. આયોજકો રાજી રાજી ! શ્રોતાઓ લાચાર પ્રેક્ષક બનીને બેસી રહ્યા.

પ્રસંગ ધાર્મિક, સામાજિક, શૈક્ષણિક કે કોઈ પણ હોય પણ નાગરિક ધર્મ જેવું પણ કંઈક તો હોય કે નહિ ? શિસ્તને નામે મોટું મીઠું....

આપણા બધાનું આયુષ્ય જ જ્યાં સમયાધીન છે. ગણતરીના શાસ લઈને જ આવ્યા છીએ તો પછી ઘી જેવો કીમતી, મૌંઘો સમય સાવ ક્ષુલ્લક બાબતોમાં બગાડી, પોતાનું તો ઠીક, સભાનું, સમૂહનું નુકસાન કરી રહ્યા છીએ. કોઈ પાબંદી નથી. ધર્મધ્યાન, રુદ્રધ્યાન કે આર્તધ્યાન ન બને તે માટે પણ સાવચેત રહેવા જેવું છે.

ટ્રાફિક, લાંબી મુસાફરી જેવાં અનેક કારણોથી સમય વેડફાય જ છે, છતાં જ્યાં શક્ય છે ત્યાં પોતાના અને અન્યના સમયનો આદર કરીએ, સમયસૂચકતા સમય માટે તો વાપરીએ! મનન, ચિંતન, સ્વાધ્યાય, ધ્યાન, યોગ, સત્સંગ બધું જ સમયાધી ન છે તો એ માટે કરકસર નહિ કરીએ!

આપણા જાહેર સમારંભો દિન-પ્રતિદિન વધતા જાય છે. એ સમયનું પરિમાણ કરનાર બને એ માટે ચુસ્ત, કરકસરભર્યું આયોજન કરવું જોઈએ. ખરેખર તો આમંત્રણ કાર્ડમાં જ લખવું જોઈએ : આ કાર્યક્રમ બે કલાકમાં પૂર્ણ થશે. પછી પાંચ મિનિટ પહેલાં પૂરો કરી દાખલો બેસાડવો જોઈએ.

ગુરુભગવંતોએ કહેવું જોઈએ, પોતાનો કે અન્યનો સમય બરબાદ કરનાર કેવાં કર્મ બાંધે છે ! આપણો તો એ જ ભાષા સમજીશું ને !

અંધેરી (૫.), મુંબઈ - ૫૩
મો. ૯૮૨૦૬ ૧૧૮૫૨

મુલચંદ લાલજી એન્ડ ક્યું.

MULCHAND LALJI & CO.

Importers & Wholesale Dealers in:

**One Side Coated Paper, Wet Strength Paper, Mettalized Paper,
Glassine Paper, CCK Paper**

Admn. Office : 229/231, Perin Nariman (Bazar Gate) Street, 1st Flr., Fort, Mumbai - 400 001.

Phone: (+91-22) 2261 7273 • 2261 7878 • 2261 7299 • **Fax:** 2261 1207

Email : info@mulchandlalji.co • **Mobile :** +91 98201 27299

Shop & Reg. Office : 202/203, Bora Bazar Street, Near Jain Temple, Fort, Mumbai - 400 001.

કરકસર

કરકસર એટલે શું ?

જ્યારથી કોરોનાની કાગારોળ શરૂ થઈ છે ત્યારથી, એટલે કે લગભગ માર્ચ ૨૦૨૦ થી લોકોની આવક ઘટી રહી છે, ધંધા ઘટી રહ્યા છે, કામકાજમાં નવી ઇન્કવાયરી નથી, નવા કોઈ પણ પ્રોજેક્ટ અત્યારે સ્થગિત છે, ત્યારે આપણે દરેકેદરેકને એક યા બીજી રીતે ફક્ત કોરોનાકાળ જ નહીં, એ સિવાય પણ આ કરકસરના ગુણાને પોતાના જીવનમાં ઉતારવાની જરૂર છે.

કરકસર એટલે શું ? મોટા ભાગે લોકો કરકસર અને કંજૂસી વચ્ચેનો ફરક નથી સમજતા. તો ચાલો, આ બજે વચ્ચેનો બહુ બારીક ભેદ સમજુએ.

કરકસર એટલે દરેક વસ્તુનો સમજદારીપૂર્વકનો ઉપયોગ. સમય અને શક્તિ હોય તો સ્ટેશનથી ઘર સુધી ચાલી નાખવું એટલે કરકસર. કોઈ મિત્ર હોટેલમાં પાર્ટી આપતો હોય ત્યારે મેનૂમાં ભાવ જોઈને કોઈ વાજબી દિશા ઓડીર કરવી એટલે કરકસર. માત્ર દેખાડો કરવા માટે માંધી બ્રાન્ડ ખરીદવાનો બદલે કિંમત અને કવાંલિટી જોઈ ચીજવસ્તુ ખરીદવી એટલે કરકસર. સાખુની ગોટી જ્યારે ઝીણી થઈ જાય ત્યારે એને સમયસર નવી ગોટી પર ચીપકાવી

દેવી એટલે કરકસર. ટૂથપેસ્ટની ટ્ર્યૂબને વેલણથી વણી બીજા બે કે ગ્રાનિટિવસ ખેંચી લેવા એટલે કરકસર. મલમની ટ્ર્યૂબને કાતરથી કાપી ટ્ર્યૂબમાં વેસ્ટ જઈ રહેલો મલમ વાપરવો એટલે કરકસર.

જ્યારે કંજૂસી એટલે કોઈ વસ્તુની જરૂરિયાત હોય તો પણ ખર્ચ ન કરવો. પોતાનો ઇન્ટરનેટની જરૂર હોય છતાં પડોશીનું ઓપન ઇન્ટરનેટ વાપરે, પણ પોતાને ત્યાં ન નખાવે એ કંજૂસી. બધા મિત્રો હોટેલમાં ચા-નાસ્તો કરવા ગયા હોય અને ત્યારે દર વખતે ટેબલ પર બિલ આવે એ સમયે જ હાથ ધોવા ભાગી જવું એટલે કંજૂસી. કલાયન્ટ ટિકિટ કઢાવી આપે તો હું ટાયર એસીની ટિકિટમાં જવું અને જ્યારે પોતાને ખર્ચ કરવો પડે ત્યારે માત્ર પૈસા બચાવવા ભરાઉનાળે પણ સોકન્ડ કલાસ સીટિંગમાં જવું એટલો કંજૂસી. દુકાનમાં પોતાના માટે ઉકાળો મંગાવે, પણ કામ કરનાર માણસો માટે અડધી ચા પણ બીજી વાર મંગાવતા જો જીવ ન ચાલે એ કંજૂસી.

આ કરકસર શા માટે જરૂરી

૧. ખરાબ સમયની તૈયારીરૂપે કરકસર જરૂરી. જેમનો ખરાબ સમય ચાલી રહ્યો હોય એ લોકોએ તો મજબૂરીમાં કરકસર કરવી જ

પડે છે, પણ જેમનો સારો સમય ચાલી રહ્યો હોય એમણો પણ એ વાત સમજી લોવાની જરૂર છે કે દરેક માણસના જીવનમાં ચડતી અને પડતીના દાયકા આવતા-જતા રહે છે. સારા સમયમાં કરકસરથી ધન પણ બચો અને સાથે એ સારી આદત પણ પડી જાય, જે ખરાબ સમયમાં કામ આવે.

2. ચાલો માન્યું કે તમારી પાસે સાત પેઢી બેસીને ખાઈ શકે એટલી ધનસંપત્તિ છે. છતાં પણ આ કરકસરનો ગુણ કેળવવો જરૂરી. ફક્ત તમારી સાત પેઢીને બદલે થોડું વિસ્તારમાં વિચારો અને જુઓ કે જે નાણાનો તમે કે તમારા કુટુંબીજનો વેડફાટ કરી રહ્યા છે, એનો કેટલો સફુપયોગ તમે તમારા પરિવાર માટે, સગાં સંબંધી માટે, સમાજ માટે, ધર્મ માટે અને દેશ માટે કરી શકો છો.
3. કરકસર એક સદ્ગુણ છે, તો સામે ઉડાઉપણું મોટો દુર્ગુણ. તમે જે સાત પેઢી માટે જમા કરી રહ્યા છો, એ ધનસંપત્તિ ઉડાઉપણાના દુર્ગુણથી તમારી એક પેઢી પણ ખતમ કરી શકે છે અને કરકસર જો તમે પાળશો તો પોતાની મેળે તમારા. સંતાનોમાં આવશે અને એ જ એમનાં સંતાનોમાં આવશે.
4. કરકસરની સાથે આપોઆપ તમે બીજો એક મહત્વનો સદ્ગુણ કેળવી શકશો. એ બોનસ સદ્ગુણ છે, સાદગી. કરકસર અને

સાદગી, બસે લગભગ સગાં ભાઈ-ભાણે જેવા. સાદગીથી જીવશો, તો કરકસર પોતાની મેળે થશે. કરકસર સાથે જીવશો, તો સાદગી પોતાની મેળે આવી જશે.

હાં, એક મહત્વની વાત જ્યારે સગવડ ન હોય, ત્યારે તમે ખર્ચ ન કરો, એ તો મજબૂરી થઈ ગઈ. આ કરકસરનો સાચો અર્થ તો ત્યારે નિખરે જ્યારે માણસને એવા ઉડાઉ ખર્ચ પરવડી શકે અને છતાં એ ન કરે. વળી ખાસ કરીને ઉચ્ચા વર્ગ આ કરકસરને વધુ અપનાવવાની જરૂર છે, જેથી નાના માણસ જે એમને અનુસરતા હોય, એ જલદીથી આ સદગુણ અપનાવે. બાકી નાના માણસ, મોટા ભાગો, બસ અન્યની દેખાદેખીમાં, વ્યવહાર સાચવવામાં અને લોકો શું કહેશો? એવા પ્રશ્નોની વચ્ચે આ કરકસર ભૂલી જાય છે.

કરકસર શા માટે ભુલાઈ રહી છે

૧. દેખાદેખીનો યુગ

એક જમાનો હતો જ્યાં કહેવાતું કે “માની પણ લકેને ખાઈજે” અને આજે આપણો સૌ એવા સમયમાં જીવી રહ્યા છીએ જ્યાં લોકો માત્ર દેખાડો કરવા જીવી રહ્યા છે. રેસ્ટોરન્ટમાં કોઈ મૌંધી અવનવી વાનગી મંગાવો, પેટમાં પણી જાય, પહેલા ઇન્સ્ટાગ્રામ પર જાય. નાચી મૌંધીદાટ ગાડી ખરીદાય અને ફેસબુક પર લખાય, “ન્યૂ મેમ્બર ઈન ફેન્મિલી”, મિટિંગમાં આવે અને પોતાનો ફ્લાષી કંપનીનો મોબાઈલ ટેબલ પર એવી રીતે

મૂકે કે એનો લોગો લોકોની નજરમાં આવે. ફેકબુક, ઇન્સ્ટાગ્રામ, યુટ્યુબ, વૉટ્સઅ૱પ વગેરેવગેરેના સોશિયલ મીડિયાના અતિરેકમાં લોકો જીવતા નથી, બસ જીવવાનો દેખાવ કરે છે અને એ કારણે મોટા ભાગના ખર્ચ જરૂરિયાત માટે નહીં પણ સ્ટેટ્સ સિઝોલ મોટ થતાં હોય છે.

૨. પ્લાસ્ટિક મની

“કમાવો, બચાવો, ખાવો અને પછી બચો તો વાપરો”ની વાત જૂની થઈ. આજની પેઢી “આજે કાર્ડ સ્વાઇપ કરો, વાપરો અને પછી કમાઈકમાઈને હપ્તા ભરો”ની જો ખમી વિચારસરણી સાથે જીવી રહી છે. કેટિટ કાર્ડ, છાએમઆઈ, લોન, વગેરેને એકદમ હળવાશથી લેતી નવી જનરેશન, દેખાદેખી, બ્રાન્ડની ધેલણા, આ બધામાં પોતાની ચાદરથી બહુ બહાર સુધી પગ ફેલાવી પોતાના અને પોતાની આવનારી પેઢીના ભવિષ્ય માટે કપરો સમય ઊભો કરી રહી છે.

૩. નવી યુગ એન્ડ શ્રો ઈકોનોમી

સ્ટીલની થાળીને બદલે ડિસ્પોસેબલ વ્લેટ્સ, કાચના ગ્લાસને બદલે પેપર કપ, રૂમાલને બદલે ટિસ્યુ, બધું જ ડિસ્પોસેબલ. દરેક ચીજવસ્તુમાં આણમોલ ફુદરતી રિસોર્સનો બેશરમ બગાડ. એમાં વળી કોલ સેન્ટરમાં યુવા વર્ગને મળતી સરળ આવક, દર વીક ઓન્ડમાં દરિયાકિનારે કે પ્રકૃતિને ખોળે જવાને બદલે મોલ કે મૂવી કે હોટેલમાં થતો

ખર્ચ. કસ્ટમર ઈસ કિંગના બનાવટી લેબલ હેઠળ કસ્ટમરને દરેક રીતે ઠગતી નવી માર્કટિંગ તરકીબો. આ બધા મળીને કરકસરનો ભોગ લઈ લે છે.

કરકસરનાં નુકસાન

- જે કરકસરને આપણો સદ્ગુણ કહીએ અનાથી કોઈ નુકસાન તો શક્ય જ નથી. હા, અર્થતંત્રની દૃષ્ટિએ જો આખો દેશ કરકસર કરવા લાગો તો લોકોના નકામા વેડફાટથી ચાલતી કેટલીય કંપનીઓ, કેટલાય પ્રોડક્ટ બંધ થઈ જાય.
- કરકસર અને લોભ વચ્ચે પણ બહુ જીણી બેદરેખા છે અને આપણો સો જાણીએ અને માનીએ છીએ કે “લોભિયા હોય ત્યાં ધૂતારા ભૂખે ન મરે”. કરકસર કરો, પણ જો એ કરકસરમાં સમજણ વિનાનો અતિરેક થાય તો એ કંજૂસી કે લોભ બની જાય તો એ સૌથી મોટો દુર્ગણા.
- કરકસરનો ગ્રીજો ગેરફાયદો એ પણ કે જો કરકસર કરીને જો માણસ એ પૈસા પોતાના ધંધામાં કે બેંકમાં જમા કરવાના બદલે પોતાની તિજોરીમાં કે ચલણી નોટો કે હીરા જવેરાતમાં બસ ભેગા કરતો જાય તો કદાય લાંબે ગાળે, એ એના પોતાના માટે તેમ જ સમાજ અને દેશ માટે હિતાવહ નહીં. બસ આ સિવાય કરકસરના કોઈ ગેરફાયદા દેખાય તો વિલંબ વિના મારા નંબર પર વૉટ્સઅ૱પ કરજો.

કરકસરના ફાયદા

કરકસરના સૌથી મોટો ફાયદો એટલે સંપત્તિનો સમજદારીપૂર્વકનો ઉપયોગ કરવો. અણામોલ કુદરતી તેમ જ અન્ય રિસોર્સની જરૂરિયાત મુજબની જ વપરાશ. સારા સમયમાં કરેલી કરકસર ખરાબ સમયે મોટી બચતરૂપે પાછી મળે છે. ઉડાઉપણા કે દેખાદેખીમાં કરેલા ખર્ચ દલદલ જેવા હોય છે. દરેક વખતે પોતાનું લેવલ મેન્ટેઇન કરવા, પોતાના દંભને વધુ ને વધુ ઉચ્ચા સ્તરે દેખાડવા માટે માણસ વધારે મૌધાદાટ ખર્ચ કરતો જાય અને એક ઊંડી ગર્તમાં ધકેલાતો જાય. કરકસર કરી, માણસ આવા ખોટા દેખાદેખીના ખર્ચમાંથી બહાર આવી શકે છે.

કરકસર માટેની કેટલીક ટિપ્પણી

1. તમામ મહિનાના ખર્ચનું બજેટ બનાવો, મહિનાના અંતમાં અને ચકાસો અને જુઓ કે તમારી ગણાતરી ક્યાં ખોટી પડી રહી છે અને એ પછી બિનાવશ્યક ખર્ચ પર સમયાનુસાર અંકુશ મૂકો.
2. બ્રાન્ડ કરતાં વધારે મહત્ત્વ ક્વોલિટીને આપો. આપણો દેખાદેખીમાં બ્રાન્ડ પાછળ વધુ મૂલ્ય ચૂકવીએ છીએ, જ્યારે કે એનાથી ઓછા દામમાં સારી ગુણવત્તાની ચીજવસ્તુ મળી શકે છે.
3. ફોન, ટીવી, કાર, વગેરેના નવા મોડેલ દર મહિને આવતા રહેશે, તેમે તમારી ખરીદી

કંપનીના નવા મોડેલની જહેરાત પ્રમાણે નહીં, પણ તમારી જરૂરિયાત પ્રમાણે કરો.

4. તમારા જે મિત્રો નાણાંનો વેડફાટ કરતા હોય એમની સાથે વ્યવહાર ભલે રાખો, પણ એમની સાથે હોટેલ, મોલ કે દેશ, વિદેશ હરવા-ફરવાના ખાન ન બનાવો. (આપણા બધા સાથે એવું એકાદ-બે વાર તો થયું જ હશે કે અમુક ખર્ચ નહોતો કરવો, પણ એ સમયના મિત્ર વર્તુળની સાથેસાથે ખેંચાવું પડશું.)
5. કેટિક કાર્ડને બદલે ડેબિટ કાર્ડનો ઉપયોગ કરો. કેટિક કાર્ડ એટલે તમારા ખાતામાં હોય એનાથી વધારેનો ખર્ચ કરવાની ક્ષમતા. ડેબિટ કાર્ડ એટલે તમારા ખાતામાં હોય એનાથી એક રૂપિયો પણ વધારે ન ખર્ચાય એની મર્યાદા.
6. મકાન કે ઘંધા કે અન્ય જરૂરી વસ્તુ માટે લોન લેવી પડે તો ઠીક છે, પણ ફોન, ટીવી, સ્ક્રૂટર કે કાર માટે લોનના હપ્તા ભરવા, એ નકરી મૂખ્યમી છે.
7. નવાં ઉપકરણો ખરીદતી વખતે, એમની પાવર સેવિંગ રેટિંગ ચેક કરીને પછી જ નિર્ણય લો.
8. ક્યાંક પહોંચવાની વધારે ઉતાવળ ન હોય તો ઓલા કે ઉબેરમાં શેરિંગ ઓંઝાનનો ઉપયોગ કરો.

૬. “નવું જ હોવું જોઈએ” એવી ગંથિ છોડી જૂનાં પુસ્તકોની દુકાનમાંથી પણ માં સરસ્વતીદેવીની ઉપાસના કરશો તો સાથેસાથે લક્ષ્મી દેવી પણ પ્રસન્ન થશે.

૧૦. કાર, સ્કૂટર વગેરે પણ સેકન્ડ હેન્ડમાં સારા મોટેલ મળે છે. નવું વાહન ખરીદતાં પહેલાં પોતાની જરૂરિયાત અનુસાર પ્રિ-યુઝ્ડ કાર, વગેરે પણ એકવાર જોઈ આવો.

૧૧. ઉપયોગ ન હોય તો મોબાઇલમાં બે-બે સીમ કાર્ડ ન રાખો. બને ત્યાં સુધી પ્રિ-પેઇડ કાર્ડ વાપરો, જેથી ખર્ચ પર પોતાની મેળે કંટ્રોલ આવી જશે.

૧૨. શોપિંગ કરતી વેળા વિવિધ કંપનીની માર્કટિંગ ઓફર્સ તપાસી જેટલી બચત થઈ શકે એ કરો.

૧૩. રેસ્ટોરન્ટમાં મેન્યૂમાં જેટલું ડાબી બાજુ ધ્યાન આપો છો, એનાથી વધારે ધ્યાન જમણી બાજુની કોલમ પર પણ આપો. (ભલે પછી એ ખર્ચ તમારા માથે હોય કે કોઈ અન્ય મિત્ર તરફથી પાર્ટી હોય)

૧૪. જેટલો ફાયદો બિનજરૂરી વસ્તુની ખરીદી ન કરવામાં છે, એટલો જ ફાયદો બિનજરૂરી વસ્તુઓનો સંગ્રહ ન કરવામાં છે. સમયાંતરે ન જોઈતી બિનજરૂરી વસ્તુઓની છટણી કરી એમાં અટવાયેલાં નાણાં છૂટ કરો.

૧૫. શક્ય હોય તો દિવસમાં એકાદ ટંક, થાળીમાં દ્રવ્યમર્યાદા રાખો. ધર્મની દૃષ્ટિએ કે અર્થશાસ્ત્ર કે સામાજિક રીતે, દરેક રીતે, આ દ્રવ્યમર્યાદા, તમારો અશ્ર પ્રત્યેનો આદર વધારશે, દરેક કોળિયાની મીઠાશ વધારશે, ઘરના બધા જ લોકો આ ગુણાને અપનાવે તો અશ્રનો વય ઘટશે અને તમારી તિજોરીની લક્ષ્મી સાથેસાથે તમારી ગૃહલક્ષ્મીને રસોડાના કામમાં થોડીક રાહત રહેશે.

૧૬. છેલ્લે સૌથી અગત્યનું. કરકસર કોઈ ગુનો નથી, એટલે કરકસર કરતી વખતે શરમ ન કરો, મોટામોટા માલેતુજર પણ સાબુનો ઝીણો ટુકડો ફેંકી નહીં દેતા હોય, પણ નવા સાબુ પર ચીપકાવતા જ હશે. ટ્યૂબમાં પેસ્ટ હોય છતાં વેલાણા ફેરવવામાં નાનાપ માની ટ્યૂબ એમ જ ફેંકી દેવી વેડફાટ છે. ટ્યૂબનો જૂની કાતારથી કાપીનો એમાંથી મલામ વાપરવામાં શરમ શેની? (અગાઉના લેખોમાં પણ હમેશાં કહ્યું છે તેમ, શરમ ત્યારે જ કરો જ્યારે કોઈના ચૂકવવાના બાકી હોય અને છતાં આપણો આપણાં તાગડધિના ચાલુ રાખ્યા હોય. થોડામાં ઝાંઝું સમજો જુ)

અસ્તુ

રતાંદિયા ગણોશવાલા
૮૮૮૨૮૧૫૩૬૭

ગામાઈ ગામાઈ

વસંતલાલ દામજુ દેટિયા

ગત અંકથી ચાલુ....

સોને મેં સાંગંધ ભરધી. રાતજો વથાણમે ભજનો જો કારયક્રમ ફૂલ બહારમો વો. પાંચાળેજા માળું વથાણમે માવાણા નતે.

મડઈ જા પોલીસ પટેલ જદુભા જાડેજા ને અનીજા સપાઈ રસાલો માળું એકે વેરાયજી સરસ વ્યવસ્થા કયાં તે. ચાય નાસ્તેજીયું રેકડીયું લગો વયું વીયું નાકે તે ગડા, વેલું, ટાંગા, એકા ઘોડા મણે જાડ નીચે વિસરામ ગોળાં તેં.

દિવાળીબેન ભીલ ગાંઈ ધા વા “ઉનારેજા ચાર ચાર મહિના ચોમાસો જા ચાર ચાર મહિના” હેમુદાન ગઢવી : ઓ.. રાજ મને લાગ્યો કસુંબીનો રંગ... દેવરાજ ગઢવી : ઘડવૈયા મારે ઠાકોરજી નથી થાવું... સાંગા ભગત “વીજળીને ચમકારે પાનબાઈ મોતીડા પરોવો” - આસંભીયેજા લખુભા ચારણા : “ઉંચી રે મેડી તે મારા સંતની...” પરોઢ થે વઈ. ભાણદાદા જો પેલો કિરણ ઉસાણો. છેલ્લો ભજન કીર્તિદાન ગઢવી : ઓધવજી રે મારે ઘર પછવાડે મોહન મોરલી વગાડે” કારયક્રમ પૂરો.

ઇગાન ફુઆ બેંડી પંઢજે ગામ રવાના થેંયા.

પાંચમ જો બોય ભેરુ પેટી બસ્તારો ને રસ્તેલા ભતાર ગોળપાપડી, પેળા, ગોળિયા લડુ, સોંગ મોમરા, ગાંઠીયા ને મરચીજો અથાણું.

બોયજી માંડ રખેડના, ને ભઈલે જે ગડે સોં બોય માંડ ભરોડી છોકરેં કે બસમેં વ્યારે આવીયું. બોય માંજી અંખીયોમેં હરખજા રુંગાવા.

બપોંરે છાગાન ફુઆ કંડલા બંદર જે બસસ્ટેશન તે બોય ભેરુંએં કે ઓતોર ગોળાં સફર ચાલુ થઈ.

કંડલાથી લાંચ મેં નવલખી. ઓડાંથી બાપુશાહી ગાડી (ટ્રેન) મેં વિરમગામ, વિરમગામથી “વિરમગામ મેલ વાયા અમદાવાદથી મૌંબઈ” ગાડીમેં સમાન રખેને ગો ય જેણા આઈસ પાઈસ જગા ભનાય ને વે રેયા.

ગાડી વેલી સવારજો અમદાવાદ ટેશન તે અડધો કલાક ઓભી રઈ. “ગરમાગરમ ભજિયાં ખાય એ વખાણો, ન ખાય એ પછતાય.” “ગરમાગરમ ચાય પીયો, ન ગમે તો પૈસા પાછા આ અમદાવાદીની આણા”.

“ગોટાનાં ભજિયાં, વણોલી પૂરી ને બટાકાનું શાક”. છગન કુઆ ગરમાગરમ નાસ્તો ને ચાય ગાને આવ્યા. ગોય જેણા ચાય-નાસ્તો કે ન્યાય ડના.

ગાડી ઓપડે વઈ ને બોય ભેરુ ગાડીજી મુસાફરી નવા નવા ટેશનજી મજા ગનધા વા. સાંજાંનો સત વગે મેલ બોંબે સેન્ટ્રલ તે પોગો.

કુઆ ઘોડાઘાડી ભાડે સો ગોળાં ને મળે ભાંતભજાર પોગા. પંઢજ પેઢીને બોય ભેરુએ કે ઓતારો ડના ને મુનીમ ખીમજી ભા કે ચયાં બોય છોકરેં કે લોજ મેં જમાડે ને રાતજો સોમેજી વ્યવસ્થા કર્દ્યા.

મુનીમ : ભલ્યે શોઠ.

કુઆ : ને સવાર જો નાસ્તો-પાણી કરાઈજા તેસીં આઉં પેઢી તે પોજાં તો ને કુઆ ઈજ બગીમેં ફણસવાડી પંઢજે ઘરેં વા. બે ડોં કુઆ બોય ભેરુએકે તેડે નો લીફવારે માળે મેં લખમશી વસનજીની કું. જી પેઢી તેં આવ્યા.

કુઆ : જ્ય માતાજી ગાંગજીશોઠ, કોં અયો?

ગાંગજી શોઠ : એ અચો અચો છગન શોઠ, કચ્છ જા કેળા સમાચાર અંઈ?

કુઆ : કચ્છ મોલાકમોં હનવારે મીં સારો વરસ્યો આય, પાકપાણી સારા અંઈ, ખેરુએ જે મોં તે રોનક ડસજે તી. શોઠ, હી મુંજા ભાતરિયા કચ્છમોં

મેટ્રોક પાસ અંઈ અને હાણો નોકરી તે વેરાયજા અંઈ.

ગાંગજી શોઠ : બહુ સરસ કમ કયાં. મું કે ઘરજે માળુંઅંજી જરૂરત આય.

છોકરા મું ભરા કમ કંઈધા?

બોય : હા શોઠ

ગાંગજી શોઠ : ટીક આય. આંજા બિસ્તારા-પેટી ખણો ને હતે પેઢી તેં અચે વનો. છગનશોઠ હાણો અંઈ છૂટા ને આઉં બંધાયલા. હી છોકરા અજથી મુંજા ભાતરિયા.

શોઠ મુનીમ દામજ સાંની કે બોલાયાં. નેરયો મુનીમ, હી છોકરા પાં ભેરા કમ કંઈધા અનીકે પાંજી પેઢીજો વેપાર સમજાઈજા નો ભગુમારાજજી લોજમેં બોય ટાણાં જમેજા પાસ ગાને ડીજા. પાસજો ખર્ચો પેઢી જે ખરચે મેં લખજા ચાય-નાસ્તો નીચો કડાંમલે તાં સો વતાઈજા. ખર્ચિસા ખર્ચિલા બોય ભાતરિયેકે રૂપીયા વી-વી. અનીજે નાં તે લખે ને ડીજા ને મુનીમ કાનજી ટોપીવારે પાસેથી બીં કે બબ સફેદ ટોપી ગાને ડીજા. સવારે આંકે કમજી સમજજા દીધો.

બેંડી સવાર જો ગાંગજી શોઠ બોય ભેરુએકે બોલાયાં.

ગાંગજ શોઠ : નેરથો મહિલાલ ને ભાઈંદ, ભજારમેં ટોપી પેરે વગર ન વનેજો. મથે તેં ટોપી વેપારીજુ ઓળખ આય ને બ્યો રાતજો અઠ વર્ગો પોથ પેઢીતે હાજરી જરૂરી આય.

રાતજો પાંજા આડતિયા, બારગામ જા થોકબંધ અનાજ હલાઈંધલ વણાત-વારા અનીજા ટ્રંકાંલ અચીંધા. દરેક ટ્રંકાંલજ નાંધ ચોપડીમેં ટપકાય ગનેજુ. વાતચીત બહુ જ વિનયથી કરેજુ.

આંજો પગાર છ મેણા કમ કરીંધા પોથ નક્કી કરીબો. દામજ મેતાજુ ભાઈલાલ કે હતે પેઢી તે નામું સાખાઈજા ને ભવાન ભેજા (ભવાન ભેલારજુ જમદાર) કે વખાર તા હક્કલ હલાયો.

ભવાન ભેજા થોડી વારમેં પેઢી તે હાજર થયો.

શોઠ : ભવાન, હી મહિલાલ કે આં ભેરો વખાર તે ઓભો રખો. અનકે હકડો બાંભુ ડીજા. (ગૂણીમાંથી થોડું અનાજ કાઢી તોને ચકાસવાનું સાધન) ને અનાજ જુ કીં પરખ કરજુ અનો થખ્ખી કીં લગાયજુ તેજો મહાવરો કરાઈજા.

બોય ભેરુ કમ તે લગો વ્યા અને પૂરી

મહેનત કરીંધા વા. રાતજો મા-બાપા ને ગામ જી યાદ અચે તે રૂમાલથી અખીયું લુંછે ગને. બાજુમેં ગણપત પાસુ કું. જી પેઢીજા મુનીમ વગેરે પણ પેઢીમેં સોમધા વા. મણીસે બોય ભેરુએંજુ ધોસ્તી થે વઈ.

ગામાઈ ગામાઈ રવિવાર જો સાંજ જો લોજ ભંધવે મળે ભેરુ પર્ગો ગીરગામ ચોપાટી પોજે વને. ઓતે ભેર, પાણીપૂરી, ગંડેરી, કુલ્લી ખાય ને રાતજો અઠ વર્ગો પેઢીતે હાજર. કેરક નીચે ઉડપી હોટલ મેં નાસ્તો કરીયે ને ડરબી મેં સિનેમા નેરેલા વને.

દું કરીંધે બ વરે પુરાં થયા. ગાંગજ શોઠ બોય ભેરુએકે ગામ વનેલા મેણોડીજુ રજા મંજૂર કર્યા.

બ વરે જો પગાર રૂપિયા ૨૦૦/- પ્રમાણો ને દિવાણી જો બોનસ રૂપિયા ૩૦૦/- પ્રમાણો હસાન કરે ને પેસા ડના અને ચાં હાણોથી આંજો પગાર મેણોજા રૂપિયા ૪૦૦/-. બોય ભેરુ શોઠકે પર્ગો લગા.

અચીંધલ શાનિવારજુ કચ્છજુ સ્ટીમર “સાનરમતી”જુ ટિકિટ કઢાય ગોણાં ને ભજાર મંજા ભેણોલા ને મા-બાપાલા નવાં કપડાં, રમકડાં પીપરું, લેમન પીપરું, ખારેક, બદામ, ટોપરો, બુઢાબાપા - માહિમવારે જો હલુવો ગને ને કોથરો ભરે રખ્યાં.

શાનિવારજો “ભાઉચા ઘક્કા” તે સ્ટીમર મેં કચ્છ વનેલા વઠા. સ્ટીમર મેં ફાલકે મેં જગા

મલાઈ ધરિયેજ સફરજો રોમાંચ કીંક અલગ જ વો. રાતજો જહાજ જો કુંપન કાવસળ્ખબાવા સોરટ જ રમત રમાડે તે. ટિકિટ ચાર આના અઠ ઈનામ રખે વેં.

જકો નંબર કઢે ને બોલે ઈ પાંજ ટિકિટ મેં વે ત માચીસજ કાનીથી કાણું કરેજો. કુંપન “આડ નંબર ફેટલોડી”, લંગડા નંબર સાત, ચાવીકા ઝૂમખા સો નંબર, દો ઘોડેકી બગી નંબર અગ્યારા, બાવન પતો નંબર બાવન, બાવાળના ડઘલાની લંબાઈ એકોતોર અનમે ભઈલે કે ટિકિટ તેં રૂ વી લગા.

સ્ટીમરજી સફર વેલી સવારજો પૂરી થઈ. સ્ટીમર ધરિયેમેં બ નોટી માઈલ મડઈથી લમે ધરિયેમેં ઓભી રઈ. જુસા, રામલો, ભીખેજા વાણ સ્ટીમરજી બાજુ મેં લગા. મળે પેસેંજર સીડી ઓતરે ને વાણમેં વઠા. જુસા, ડોશી પાણીમેં વનેતી અનેક જલ, “હી પેટી કોથરો વાણમેં રખ હી ચાર છોકરેં કે જીલે ગન ગા કરીયા તો”. “જીતી મળે વાણમેં વે રયા ને કલાકજી મુસાફરી પોય વાણ મડઈ બંદર તે લાંગરાણા. હમાલ મણીકે સંભારે ને ઓતારયાં.

બોય ગામાઈ ગામાઈ કંડે તે ઓતરે ને વાટજી મહી મથેં તે લગાયાં. ગામથી અરજણ બારોટ ગડો ખણો ને આવ્યા વા. બોય ભેરુ ગામ મેં વથાણમેં ગડે તા ઓતરી ઘા ને જોકો ગામાઈ સામો મલો વડેં કે પગો લગો. ડોશીમાંએકે પેળામ ચે. ઘોસ્તાર શામજી ઘભો,

ખેરાજ સંગાર, ધૂલો રબારી મણીકે બથમે વજે ને ભોટ્યા.

ગામાઈ ગામાઈ બોય જયું માઉં હથજી આંગરીયેજા ટુચકા કઢે ને ખીંકારયાં. બાપા હણો ભો માળુ લગો તા. ભેણુ ભાકે વલ વારેજી વીંટે વરીયું જાણો હરખજો ફુટુંબ મેળો.

બોય ભેરુ મનીયો ને ભઈલે જયું સગાઈ જયું ગાલીયું અચેલા લગીયું. બ ડી ખમે ને સારે ચોઘડિયે શામજી લીલાધર છેડાજી લાડકી ગુણવંતીજી સગાઈ ગામમેં જ મહિલાલ વેરે થઈ. ચાર ડી ખમેને બારસજો ભાઈલાલજી સગાઈ નવાવાસ રામજી જેસંગ સાવલાજી લાડકી કસ્તૂર સે થઈ. બોય વેવાંઈ ગોળધાણા જાયને સગાઈજી વિધિ પૂરી કયાં.

સમય ટૂંકો વો. પાણા મૌંભઈ વનેજો વો. તેંલા કરેને મહિલાલ ને ગુણવંતીજા લગનજા ફેરા લા પૂનમજી રાતજો ઓતરે, ફરિયેમેં માંડવો બંધાણો. ને ધામધૂમથી લગન ગનાણા. ગીત રાસુડેંજી રમજટ થઈ કાહું લંગો ઢોલ વજાયને રાસુડે મેં જાન પુરીંધો વો. પરોજો ચાર વગો વિંયાજા પડધમ શાંત ઘા નો ગુણવંતીબાઈ ગુણવંતીવહુ ભને ને મહિલાલ જે ઘરેં કંકુજા પગલાં ક્યાં.

હ તે બીજ જો ભાઈલાલભાઈજી જન જો તરાણી. તેરો ગડેજી જનજી વેલડીયું ને બ ઘોડેસવાર જન ધૂલાકે સેં બપોરજો નવાવાસ જે વથાણમેં પોગી. જલુભા જાડેજા વથાણમેં

બંધૂકજો હવામેં ભડાકો કયાં ને વેવાંઈએકે
જાણ કયાં જ જન વથાણમેં પોજે આવઈ આય.

નવાવાસ મહાજન રામજીભાઈ જેસંગ ને
અનીજો પરિવાર, સગાંવાલા કોડાયજી જનજો
સ્વાગત કયાં. રામજીભાપા જનકે બ ટંક જો
જમણ કના. ફરિયે જે ચોરાહે તે લગનજો
માંડવો બંધાણો બપોરજા લગન ગનાણા.

જાનૈયા ને માનૈયાજ બાઈયું ફોટાણા ને
ગીતજી રમજાટ બોલાયા.

રાતજો વાજતેગાજતો જન કોડાયગામ
પાછી આવઈ. કસ્તૂર વહુ ભાઈલાલજી મેડીમો
કંકુજા પગલાં કયાં. ઈ કંધે મેણો પૂરો થ્યો.
બોય ભેરુ ઘરવારીયેં કે ગામમેં જ છડેને
મૌખિકજ વાટ જલયાં.

અનામિકા

એક જગા માટે અણણક અરજીઓ આવી
હતી. ઈન્ટરવ્યૂ માં ઘણાં સાયમ વીત્યાં.
શાર્ટલિસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવ્યું. એમાંથી
ગાળાઈ ગાળાઈનો આખરે બો ઉમેદવારો
તારવવામાં આવ્યા. બંને બધી રીતે સરખાં.
કમિટીના વરિષ્ઠ સભ્યે સબોર્ડનેટ ને કહ્યું,
'એક રસ્તો છે. તમારા જમણા હાથની બે
આંગળીઓ મધ્યમા અને અનામિકા આ બે
જણાને ફાળવો. કોને કઈ આંગળી ફાળવી એ
મનમાં રાખજો. હું એક આંગળી પકડીશ એ
પ્રમાણોનો ઉમેદવાર પસંદગી પામશો. મંજૂર
છે?' અનિરુદ્ધભાઈએ સંમતિ આપી. તેઓ
સિદ્ધાંતવાદી હતા લોકપવાદનો ઘસરકો સુધ્યાં
જવનમાં પડવા ન દે.

'ધર્મસંકટ આવી પડ્યું, મૌલિકભાઈ.'

'એમાં શું ધર્મસંકટ? સીધું-સાદું કામ છે.'
'દીક છે. લો, ધારી લીધી બે આંગળીઓ. એક
ઉચ્કકો.'

અનામિકાવાળો ઉમેદવાર પસંદગી પામ્યો.
એને બેસવાનું કહેવામાં આવ્યું. બીજા બધા
વીખરાવા લાગ્યા. એક યુવાન વિવેકપૂર્વક
અનિરુદ્ધ પાસે આવ્યો. 'હું' જાઉં, અંકલ. કંઈ
કામ છે?' કહી એ ચાલ્યો ગયો. મૌલિકભાઈને
આશ્ર્ય થયું. 'અંકલ!' એમના પૂછતાં પહેલાં
અનિરુદ્ધભાઈએ સ્પષ્ટતા કરી-
'મારા મિત્રનો પુત્ર છે. મધ્યમાં આંગળી એના
નામે હતી.

'અહો, એમ હતું? તમે ખરા છો,
અનિરુદ્ધભાઈ! મેં અનામિકા પકડી ત્યારે તમે
કહી શક્યા હોત કે એ તમારા મિત્રના પુત્રના
નામે હતી'.

'એ તો સારું ના કહેવાય, મૌલિકભાઈ'.

મૌલિકભાઈનો કયાં ખબર હતી કે
અનિરુદ્ધભાઈએ અનામિકા એ જ યુવકનો
ફાળવી હતી.

- શાંતિલાલ ગઢિયા, વડોદરા ૩૬૦૦૦૨

ફોન ૦૨૬૫ - ૨૭૫૦૨૭૫

સ્વની સ્વ સાથે વિચારણા

લઘુ ગોવિંદ ઉર્ફ ધનજી કાનજી છેડા

સ્વની સ્વ સાથે વિચારણા કરનાર વ્યક્તિએ પોતાની જાતને પાંચ પ્રશ્ન કરવા જરૂરી છે. હું કોણ છું? ક્યાંથી આવ્યો? ક્યાં જઈશ? માનવભવ પામી મારે શું કરવું જોઈએ? ને હું શું કરું છું?

રોજ આ પાંચ પ્રશ્નોનું મનોમંથન કરો તો આત્મામાં જગૃતિ આવે ને માનવભવ સાર્થક કરી શકાય. ‘સ્વ’ ને ‘પર’ને જાણી લેવું ને ‘સ્વ’માં વસવું એ સાચી સમાધિ છે ને એ વિચારથી માણસ પ્રગતિના પંથે ચઢે છે. ઉપર ઉઠે છે. આગળ વધે છે. એ માટે ગમે તેવી મુસીબતોમાં પુરુષાર્થથી માર્ગ શોધી લે છે.

માણસે બાધ્ય જાકળજોળ ને ટાઈ-ટઠારાથી અંજાદ જવાને બદલે ભીતરમાં ડોકિયુ કરવું જોઈએ ‘સ્વ’ને ઓળખો એટલે સકળ આગમોનો સાર મળી જાય ‘સ્વ’ને ઓળખવા જંખતો માનવી આધ્યાત્મિક રાહે ચડી જાય છે. ભૌતિક ભોગો એને કડવા જેર જેવા લાગે છે. વિષય કખાયથી દૂર સહે છે. દુર્ભાવોને દુર્વિચારોને અલવિદા કહી, આત્માના ખજાનામાં સદ્ગિત્યારો ને સદ્ગભાવોનો ભંડાર ભરે છે.

એ આત્મા પોતાની જાતનો અભ્યાસ એટલે સ્વાધ્યાય કરે છે. તિમિરમાં પણ જાતિના ઉપયોગો તેજ ફેલાવી દે છે.

‘સ્વ’ના સાધકને આત્મવૃત્તિમાં જ રસ હોય છે. બાધ્ય વૃત્તિઓ, પ્રવૃત્તિઓથી અળગો થઈ જાય છે. આપણા અસ્તિત્વની ભીતરમાં અક્ષય શાંતિનો સાગર ઘૂઘવાતો હોય છે. એમાં દૂબકી મારો તો સમતાના મૂલ્યવાન મોતી મળી જાય. જીવે પોતાનું હિત સાધવું હોય તો બીજાને ઉપદેશ આપવાની પટેલાઈ છોડી, ‘સ્વ’ના ઊડાણો ઉત્તરવું જોઈએ.

સ્વમાં રમમાણ કરનાર આત્મા ભવાટવીમાં બાંધેલાં કર્મો તોડવા પ્રયત્ન કરે છે. અહિસા, સંયમ, તપરૂપી સત્યર્મ્ય ચઢે છે. ને કર્મો તોડી મોક્ષ પામવા પુરુષાર્થ ખેડે છે.

સ્વના વહેણામાં વહેતો આત્મા દેહ છોડી શોય આવકરે છે. વિભાવમાં રમણતા ચોર્યાસીના ચકાવામાં દુઃખ પરિભ્રમણ કરાવે છે. ‘સ્વ’મા રમતો જીવ એ છોડી સ્વભાવમાં રમણ કરે છે જે આત્માને પંચમગતિમાં લઈ જાય છે જ્યાં શાશ્વતા સુખો મળે.

જ્ઞાતાદ્વારા ભાવમાં જાગીને આત્માથી પ્રમાદ ત્યાગીને સજાગતાની જ્યોત જલાવે છે, જેથી નીજ સ્વરૂપને ઓળખી લે છે.

- કલ્યાણ - ૪૨૧૩૦૧

પાપશ્રવણ અર્પનીય ગતિ

જીવો બે પ્રકારના હોય છે. કોઈનો ધર્મશ્રવણમાં રસ હોય તો કોઈ પાપશ્રવણમાં આસક્ત રહે. ધર્મશ્રવણમાં રસ ધરાવતા જીવો કરતાં પાપશ્રવણમાં લીન રહેનારા જીવો વધારે હોય છે.

પાપશ્રવણમાં રસ ધરાવનારો જીવ ખોટી નિંદા-ટીકા સાંભળવામાં રસીક હોય છે. સાંભળ્યા પછી મરી-મસાલા ભરીને બીજા લોકોને સંભળાવે છે. એ લોકોને રાજકારણમાં વિશેષ રસ હોય છે. ને રાજકારણ રમવામાં પાવરધા હોય છે. આવા લોકોને બીજાં સાહિત્ય વાચવું ગમે છે ને બીજાં સિનેમા-નાટક જોવામાં જ આનંદ માણસતા હોય છે. વિકથા કરવામાં એમને મજા આવે છે. પછી નિંદા ને વિકથાનો વિષ આત્માને નુકસાન કરશે એવો કદી વિચાર કરતા નથી.

યુવાન વ્યક્તિને સંગીત સાંભળવામાં ખુશી મળે, પણ એ ભૌતિક વસ્તુ આત્માનું હિત નહીં પણ અહિત જ નોતરે છે. આસક્તિનો ભાવ જન્માવે છે, પણ પાપી લોકો એમાં લીન બને છે તેથી પરલોક દુર્ગતિમય બની જય છે.

પાપી શ્રવણ માનવજીવનમાં વિષય વાસનાની લાય લગાડેલા છે. એ જીવ ચાર કષાયોમાં પ્રવૃત્ત બને. -પાચ ઇન્દ્રિયોનો ગુલામ બનાવે. ઘરની-મનની શાંતિ બાળે છે. સુખ-શાંતિના ઉપવનમાં આગ લગાડે છે. ધર્મનોદ્રેષ્ટી બનાવે છે. લોભ-લાલચમાં ફ્સાવે છે. તેથી મહાપાપી કામોમાં પ્રવત બનાવે છે.

એ જીવ ધર્મ કે શુભ કાર્યોમાં નહીં, પણ અધર્મ અને પાપી કામોમાં તન્મય બને છે. પાપી શ્રવણ કરે તેને સદાય સત્તા, મત્તા ને માનુનીની તમસા જાગે છે. એ પરનારી ગમન ને વેશ્યાગમન પણ કરે છે. લાજ-શરમને નેવે મુકે છે.

પાપી શ્રવણ કરતો જીવ સદા અતૃપ્તિ ભોગવે છે. એ લાખો કે કરોડોનો માલિક બને તોય અતૃપ્ત જ રહે છે. ગમે તેટલા ભોગો ભોગવે તોય કદી સંતોષ પામતો નથી. આ અતૃપ્તિ એને પાપી-કર્મો કરવા પ્રેરે છે ને એ નીચ ગતિમાં ચાલ્યો જાય છે.

કલ્યાણ - ૪૨૧૩૦૧

સાહિત્ય-અમૃત

આલેખન : ચંદ્રકાન્ત નંદુ

સાહિત્યની ઉત્તમ કૃતિઓના અંશો, કૃતિના આલેખનમાં પ્રવાહિતા જળવાઈ રહે એ હેતુથી ટિપ્પણીઓ સાથે આપવામાં આવેલ છે.

પુસ્તક	: દેવોની ઘાટી
લેખક	: ભોગાભાઈ પટેલ
પ્રકાશક	: આર. આર. શોઠની કંપની - મુંબઈ/અમદાવાદ
પ્રકાશન વર્ષ	: ૧૯૯૭ (બીજી આવૃત્તિ) - [૧૯૮૮ (પ્રથમ આવૃત્તિ)]

નદીઓ આપણી લોકમાતાઓ. આ લોકમાતાઓ સમગ્ર દેશનું કલ્યાણ કરનારી છે. આ લોકમાતાઓ દેશના વિશાળ મદ્દેશમાં છવાયેલી છે. આપણી સંસ્કૃતિ આ નદીઓના તટે તો વિકસી છે. ગંગાથી આપણો વિશોષ પરિચિત છીએ. ગંગાનાં અનેક રૂપો છે. ગોમુખ પાસે ગંગાનું ઊગમસ્થાન. પછી દેવપ્રયાગ, ઋષીકેશ, હરિદ્વાર, આગણ મેદાનોમાં થઈને બંગાળમાં સાગરને મળે ત્યાં સુધી લોકમાતા ગંગાનાં અલગ અલગ રૂપો છે. આવું જ છે એક કણ્ણાટકની લોકમાતાનું, જેનું પિતૃગૂહ છે બ્રહ્મગિરિ. આ લોકમાતા છે કાવેરી. કણ્ણાટકના દુર્ગ વિસ્તારના બ્રહ્મગિરિમાં કાવેરીનું ઉદ્ગમસ્થાન. કાવેરી અહીં મૈસુર નજીકથી વહે છે. બ્રહ્મગિરિમાંથી નીકળી કણ્ણાટક વીંધી તામિલનાડુમાં પ્રવેશો છે અને તામિલનાડુમાં કાવેરી ૭૦૦-૮૦૦ કિલોમીટરનો પથ કાપી બંગાળના ઉપસાગરમાં આવીને સાગરમાં વિલુપ્ત થઈ જાય છે.

“આ કાવેરીની એક વિશિષ્ટતા છે. એના આ સમગ્ર પ્રવાસ દરમિયાન ત્રણ સ્થળે ટાપુઓ રચાયા છે. એની જ ધારા વિભક્ત થાય અને ટાપુ રચાય પછી એ ધારાઓ આગણ મળી જાય. આવા ગણ જે ટાપુઓ કાવેરીએ રચા

છે, ત્યાંત્યાં નદીપૂજક આ દેશના ભાવિકોએ શ્રીરંગપ્રભુની - વિષ્ણુમંદિરોની સ્થાપના કરી છે. એ છે આદિરંગમ્ભ, મધ્યરંગમ્ભ અને અનંતરંગમ્ભ. પ્રચલિત રીતે આદિ, મધ્ય અને અંત એમ નહીં, પણ આદિમધ્ય અને અનંત.”

બેંગલોરથી મૈસુર આવતાં બે વખત કાવેરી કોસ કરી એનું આશ્રમ હતું. આમ બે વખત કાવેરી પરથી પસાર થયા, કારણકે આ કાવેરીની બે ધારાઓ હતી અને આ બે ધારાઓ વચ્ચે ટાપુ બન્યો. અહીં જે નગર વસ્યું તે શ્રીરંગપણનમ્ભ. તેનું નામ બદલાઈને હવે થયું છે સેરિંગપણનમ્ભ.

“પણ શ્રીરંગપણનમ્ભ કહીએ એટલે રેગળનું સ્મરણ કરતાં આપણાને ઈતિહાસનાં પૂછોમાંથી ઊભી થતી “મૈસુરનો વાધ” કહેવાતા સુલતાન ટીપુની પ્રભાવી મૂર્તિનું સ્મરણ થવાનો સંભવ છે. ટીપુના વખતે શ્રીરંગપણનમ્ભની જાહોજલાલી

હતી. હૈદરઅલી અને ટીપુનાં નામ કોણ જાણતું નથી? પણ આજે એની રાજધાનીના ભગ્નાવેશો જોઈ નિસાસો નીકળી જાય છે. લડતાંલડતાં ટીપુ જ્યાં માર્યા ગયો હતો, તે સ્થળે તકી મૂકવામાં આવી છે. કેવી ભેંકાર, ઉજ્જડ જગ્યા લાગે છે.”

શ્રીરંગપણનમ્ભ પહોંચી ગયા. ટાપુની વચ્ચે રાજમાર્ગ પસાર થાય છે. એક છેડે શ્રીરંગપ્રભુ છે અને બીજે છેડે હૈદરઅલી અને ટીપુનાં સમાધિ સ્થળ એટલે કે ગુંબજ છે. બસમાં અને થોડા અંતરે ઓટોરિક્ષામાં બેઠા. આગળ એક જગ્યાએ ગીય વૃક્ષઘટા આવી ત્યાં ઊતરી ગયા. ચાર ડગલાં ચાલ્યાં કે કાવેરીનો જળપ્રવાહ દેખાયો અને થોડું આગળ જતાં કાવેરીનો બીજો પ્રવાહ દેખાયો. પછી આગળ ઊભા રહ્યા. અહીં બસે જળપ્રવાહો મળે છે. કાવેરીનું જળ સંગમસ્થળ. કેવું મનોહારી વાતાવરણ!

“સવારની વેણા હતી અને તડકો હજુ કોમળ હતો. નદીના પ્રવાહમાંથી આણું ધુમ્મસ પ્રસરતું હતું. એકદમ એકાંત સ્થળ. જાણો કોઈ પ્રાચીન સમયમાં પહોંચી ગયાનો બોધ થાય. ખડકાળ માર્ગમાં વહેતી એક બાજુની ધારા અને ઝાડી વચ્ચેથી વહી આવતી બીજી ધારાનો સંગમ કવિતા

બની જતો હતો. સંગમસ્થળ સુધી પહોંચવાનાં પગથિયાં હતાં. પગથિયાં ઊતરી જળ સુધી પહોંચ્યા, નીચા વળી કાવેરીનાં જળ માથે ચઢાવ્યાં અને પછી જળમાં ચરણ મૂક્યાં. શો શીતલ સ્પર્શ! આ માત્ર કોઈ જળનો પ્રવાહ નહોતો, કાવેરીનો પ્રવાહ હતો - કાવેરી! વિમલસલીલ કાવેરી.”

આ રમ્ય સંગમસ્થળેથી ખસવાનું મન નથી થતું, પણ સમય ઓછો હતો. ગુંબજ જવાનું હતું. ગુંબજ એટલે હૈદરઅલી અને ટીપુની કબરો, ઉદ્ઘાનોથી રમ્ય વિસ્તાર.

“અહીં હૈદરઅલી અને ટીપુની કબરો છે, પણ મકબરાનું સ્થાપન્ય મૃત્યુનું માહાત્મ્ય વધારે છે. કાળા આરસના સ્તંભો પર કીમ રંગનો ગુંબજ

છે. મકબરાનાં બારણાં હાથીદાંતનાં સૂક્ષ્મ જડતરવાળા છે. બાજુમાં જ મસ્ઝિદ છે”.

ત્યાંથી ઓટોરિક્ષામાં જ વિશાળ દરિયાદોલત બાગ પહોંચ્યા.

“આ દરિયાદોલત એટલે ટીપુનો ગ્રીઝમહલ. વિશાળ ઉદ્યાનો વચ્ચે લીલા રંગની ઈમારતમાં પ્રવેશ કરો એટલે એનાં ચિત્રો, શિલ્પ આદિથી જિતાઈ જવાય. અંગેજોને પણ ધન્ય છે, કે તેમણે પોતાના શત્રુની આ ઈમારતનો નાશ ન કર્યો, તેમાં પોતાનું નિવાસસ્થાન બનાવેલું અને પછી

બધું ટીપુના વખતનું જાળવ્યું પણ ખરું. કદાચ અંગેજોની આ વિશેષતા છે. અહીં હેઠર અને ટીપુનાં જીવન અને સંગ્રહમના ચિત્રો છે. ટીપુના પુત્રનો પેલો પ્રસિદ્ધ સ્કેચ પણ અહીં છે. દીવાલો પર વૈભવી દરબારનાં અનેક દૃશ્યો ચિત્રકારો પાસે અંકિત કરાવવામાં આવ્યાં છે.”

અને પછી રિક્ષા શ્રીરંગપણેનમ્ના બીજા છેડા તરફ આગળ વધી જ્યાં ટીપુનું કિલ્લેબંધ નગર હતું. કાવેરીને કાંઠે રિક્ષા દોડવા લાગ્યી. કિલ્લાની દીવાલો જીણું થઈ ગઈ છે અને તડકામાં આ જીણું દીવાલો અણખામણી લાગતી હતી અને રિક્ષા આવી ‘ંજિયોન’ પાસે. ંજિયોન અંગેજ શબ્દ છે. ંજિયોન એક ભયંકર જેલ છે. કહેવાય છે કે ંજિયોનમાં ટીપુએ ભૌંયરામાં અંગેજ અફસરોને પૂરી રાખ્યા હતા. કિલ્લાની રાંગ પરથી જોતાં કાવેરીનો ક્ષીણ પ્રવાહ વહી રહ્યો હતો અને રિક્ષા દોડતી રહી શ્રીરંગનાથનાં મંદિર તરફ અને વિશાળ ગોપુરવાળા મંદિરને દ્વારે આવીને ઊભી. દ્વાર બંધ હતાં. બાર વાગે મંદિર બંધ થઈ જાય. હવે અફસોસ કર્યા સિવાય બીજું શું થાય?

અને પછી લેખક કણાર્ટકના પ્રસિદ્ધ સંતકવિ બસવેશ્વરની વાત કરે છે. બસવેશ્વર ૧૨મી સદીમાં થઈ ગયા. અહીં સૌ આદરપૂર્વક એમને બસવણુણા કહે છે. અણુણા એટલે મોટાભાઈ. બસવેશ્વર શૈવ કવિ હતા. મધ્યકાળમાં કણાર્ટકમાં શૈવો, વૈષ્ણવો અને જૈનો વચ્ચે પ્રયંક સંઘર્ષ ચાલતો હતો. આ શૈવોનો એક સંપ્રદાય વીરશૈવ હતો. આ સંપ્રદાયના સંતો વિક્રોહી હતા. બાધ્યાંબર અને કર્મકાંડના સૌ વિરોધીઓ. બસવણુણા ઉપરાંત દેવર દાસીમણ્યા, મહાદેવી અક્કા, અલ્લમ્ભ પ્રભુ જેવા આ સંતો વીરશૈવ સંપ્રદાયના વિક્રોહીઓ.

બસવેશ્વર નાની ઉંમરથી જ શિવના ઉપાસક. નાની ઉંમરે જ ઘરબાર, સગાંવહાલાં બધાંને વ્યજી, કોઈને પણ કહ્યા વિના શિવની ભક્તિમાં મસ્ત બની પૂર્વ તરફ ચાલી નીકળ્યા અને પહોંચ્યા કખડીસંગમ. અહીં ત્રણ નદીઓનો સંગમ થાય છે અને ત્રણ નદીઓના સંગમ સ્થળે જે દેવતા હતા તેને એના છાણ દેવતા ગણ્યા. આ છાણ દેવતા એટલે કુડલ સંગમદેવ - ‘લોડ ઓફ ધ મિટિંગ રીવર્સ’ (આ અંગેજ અનુવાદ, એ. કે. રામાનુજમની કશી કવિતાનો છે.)

વીરશૈવ સંપ્રદાયની એક વિખ્યાત કવિયિત્રી છે મહાદેવી અક્કા. આ મહાદેવી અક્કા એટલે કશીની મીરાંબાઈ. આપણી મીરાંબાઈ અને કશીની અક્કા મહાદેવીની જીવનકથામાં પણ ધણું સામ્ય છે. લેખક આપણા ગુજરાતીઓના સીમિત સામાજિક - સાંસ્કૃતિક વર્તુળ માટે અફસોસ વ્યક્ત કરતાં કહે છે:

“આટલા મોટા, આપણા જ દેશના સંત-
કવિઓને આપણો જાણતા જ ન હોઈએ, તે કેવું!

કણ્ણાટકમાં પોતાની ભાષા અને સંસ્કૃતિ માટે
પ્રજા અને સરકાર સભાન છે. એની સરખામણીમાં
આપણી ગુજરાતી પ્રજા અને સરકાર તો આ

બાબતે નઘરોળ કહેવાય. અહીં એક યુનિવર્સિટીનું
નામ એમના એક પ્રિય કવિ, જે હજુ જીવતા
જાગતા છે, કે.વી. પુટપ્પા (આપણા કવિ ઉમાશંકર
જોશીની સાથે જેમને જ્ઞાનપીઠ એવોંડ મળેલો)ના
નામ પરથી કે. વી. પુટપ્પા યુનિવર્સિટી છે.”

આપણા ગુજરાતમાં તો આપણો રાજનેતાઓના નામ આપણા ગૌરવપ્રદ સંકુલો ઈત્યાદિ ને
આપીને ગૌરવ અનુભવીએ છીએ.

મૈસુરમાં યુનિવર્સિટી કેમ્પસને ‘માનસ ગંગોત્રી’ કહેવામાં આવે છે. ભારતીય સંસ્કૃતિને
યથાર્થ ઠેરવતું આ નામાભિધાન આપણી અંગેજ્ઞ-આવૃત્ત ગુલામ માનસિકતા તરફ એક ક્ષોભજનક
નિર્દેશ નથી કરતું ? આ જ વિસ્તારમાં આવેલ ભારતીય ભાષાસંસ્થાનનો આખો વિસ્તાર મનોરભ્ય
છે.

પણ અહીંનું તીર્થરૂપ સ્થળ તો છે ‘ધ્વન્યાલોક’. ધ્વન્યાલોક આમ તો આચાર્ય આનંદવર્ધન
લિખિત એક ગ્રંથનું નામ છે. પણ ડૉ. નરસિંહવૈયાએ આજ નામે એક સંસ્થા ઊભી કરી છે.
એમનું ધર કહો કે આ સંસ્થા. બધું એક જ. અહીં સુંદર ગ્રંથાલય છે. અભ્યાસીઓ માટે રહેવાની
સગવડ ઊભી કરી છે. અને આ અભ્યાસીઓ માટે ભોજનની વ્યવસ્થા તો સ્વયં નરસિંહવૈયાના
ધરે જ. આમ તો નરસિંહવૈયા અંગેજના પ્રાધ્યાપક. આ પ્રાધ્યાપક અંગેજ અને ભારતીય સાહિત્ય
માટે કરેલું કાર્ય મોટા ગજાનું છે. પુત્ર સંજ્ય પણ ધ્વન્યાલોકના કાર્યમાં જોડાયો પણ એનું
અકાળે અવસાન થતાં, ડૉ. નરસિંહવૈયાનાં પુત્રવધૂ ‘ધ્વન્યાલોક’ની પ્રવૃત્તિઓ સાથે ઓતપ્રોત
થઈ ગયાં છે. આ આધ્યાપક, જેણો પોતાના જીવનકાર્ય સાથે આ સંસ્થાને એકરૂપ કરી લીધી છે,
એમનું સ્વાસ્થ્ય નાદુરૂસ્ત હોવા છતાં, ભારતીય સાહિત્યના આદાન-પ્રદાન અને મૂલ્યાંકન અંગે
ખૂબ ગ્રેમપૂર્વક વાતો કરી.

આ પ્રવાસ-કથામાં આજે તો કણ્ણાટકની સાહિત્યિક, સાંસ્કૃતિક અને વિદ્યાકીય વાતો જ વધુ
થઈ. કોઈ પણ પ્રદેશની સંસ્કૃતિ અને સાહિત્યને જાણ્યા વિના એ પ્રદેશની પ્રવાસ-કથા તો અધૂરી
જ રહેવાની.

હવે પછી : શ્રવણ બેળગોળા - ગોમટેશ્વરની યાત્રાએ

ફોન: ૮૩૨૩૪૪૧૩૪૧

ચુવાન હૃદય સાથે તંદુરસ્ત રહો

ડૉ. અંકિત રમેશ દેઢિયા, હાર્ટ સેશિયાલિસ્ટ DNB (Cardio), DNB (Medi)

તમારા સૌથી વધુ મૂલ્યવાન અવયવ હૃદયની સંભાળ જરૂરી છે. આ કોવિડ-૧૯ના સમયમાં તંદુરસ્ત હૃદય માટે જીવનપ્રણાલીમાં સુધારો આવશ્યક છે.

કોવિડ - ૧૯ અને હૃદયના રોગો

હૃદયના વિવિધ રોગો આજે પણ વિશ્વમાં મનુષ્યમાં મૃત્યુદર વધારવા માટે કોઈ પણ ઉંમરમાં કારણરૂપ રહ્યા છે. હૃદયરોગ થકી મૃત્યુની શક્યતા મૃત્યુ દર અને અપંગતાની શક્યતા વધુ રહે છે. આ સામે સુરક્ષિતતા માટે સારો, સમતોલ ખોરાક અને તંદુરસ્ત જીવન પ્રણાલી થકી હૃદયરોગ (CARDIOVASCULAR DISEASES) સામે લડવા સક્ષમ છે.

કોવિડ-૧૯નો પ્રસાર આપણી તંદુરસ્તી માટે લડતા મેડિકલ ક્ષેત્ર માટે મોટો પડકાર છે. ઈન્ફેક્શનનો મોટો દર અને લક્ષણવિહીન સ્થિતીનો પણ વધારે સિરિયસ બનાવતો કોવિડ-૧૯નો પ્રસાર જોખમકારક રહે છે. કોવિડ-૧૯ આમ તો શ્વસનતંત્રનો રોગ છે, પરંતુ એ લોહીની નસો અને હૃદયને પણ સંકષિત કરી શકે છે. આથી જૂના હૃદયવિકાર અને અન્ય ડાયાબિટીસ, બ્લડપ્રેસર, અસ્થમા

જેવી બીમારીઓની હિસ્ટ્રી ધરાવતા દર્દીઓ માટે આ ઈન્ફેક્શન છેવટે વધારે સિરિયસ કે પ્રાણઘાતક પણ બની શકે છે.

આ કોવિડ-૧૯ના પેન્ડેમિક સંકમણ સામે લડવા માટે આપણા કુટુંબીજનોને, તેમાં પણ ખાસ કરીને જેઓ આગળ જણાવેલ લાઈફલોંગ બીમારીવાળાનું રક્ષણ કરવા આપણાને કટિબદ્ધ થવું જરૂરી છે. આપણા હૃદયને સુરક્ષિત અને તંદુરસ્ત રાખવા માટે જીવનપ્રણાલી (LIFESTYLE) સુધારવાની ખાસ આવશ્યકતા છે, જેનાથી આપણો હૃદયને વધુ મજબૂત બનાવી શકીએ.

કોવિડ-૧૯ સંકમણ સામે એકબીજાથી સુરક્ષિત અંતર રાખવું. સૌને લાંબા સમય સુધી કામકાજથી દૂર ઘરમાં ભરાઈ રહેવું. આપણાને ઈન્ફેક્શન થશો તો એવો ડર અને નિયમિત

હેઠ્ય ચેકઅપથી દૂર રહેવું. આ કારણો થકી આપણી જીવનચર્યામાં ખૂબ ફેરફાર થાય છે. આમાં નિયમિત વોક્સિંગ કે કસરતમાં પણ વિધ્ય આવે છે, જે આપણી રોગપ્રતિકારક શક્તિ (IMMUNITY) ઘટાડે છે. આવા ચોલોજિંગ સમયમાં તંદુરસ્ત (FIT) રહેવું, હદ્યને વધારે મજબૂત રાખવું, નિયમિત BP તપાસવું ખાસ જરૂરી છે.

નીચે જણાવેલ ગુરુચાવીઓ તમને અને તમારા હદ્યને તંદુરસ્ત રાખવા અને હદ્યની ભીમારીઓને અટકાવવા સક્ષમ રહેશે.

- તમારી રોજની દિનચર્યામાં સુધારો લાવો. પૂરતી ઊંઘ લો. સમતોલ આહાર યોગ્ય સમયે લો. પૂરતી કસરત કરો અને તમારા ડૉક્ટરે આપેલ દવાઓ વેળાસર ખાઓ.
- મિત્રો અને સંબંધીઓ સાથે સંપર્કમાં રહો. તમારા મનને શાંત રાખો, ખુશ રહો. આથી તમારો મૂડ પણ સારો રહેશે અને માનસિક રીતે પણ તમે સુદૃઢ થાશો.
- તમારા આહારમાં સોલિયમયુક્ત (મીઠું) અને ચરબીવાળો ખોરાક ન લો. તમારા ડૉક્ટરની હદ્ય માટેની

હેઠ્યી ડાયેટની સલાહ બ્યો.

- તમે પોતાને શારીરિક રીતે એક્ટિવ રાખો. વધારે સમય ઑફિસ કાર્ય (ઘરેથી) હોય તો બેસવાની સ્થિતિ નિરંતર બદલતા રહો, જેથી લોહીનું પરિબ્રમણ (Circulation) નિયમિત રહે. બજે પગને પૂરતી મૂવમેંટ આપો. નોર્મલ ફિટનેસની પ્રક્રિયા ચાલુ રાખો. તમારા શારીરને તમે જ સારી રીતે જાણો છો તો તમારી કાર્યપદ્ધતિ પર ધ્યાન રાખો. કાંઈ પણ વાંધાજનક ચિહ્ન દેખાય તો ડૉક્ટરનો સંપર્ક કરો.
- તમારા ડૉક્ટર સાથે ટેલિફોનિક સંપર્ક જાળવી રાખો, જે તમને પેન્ટેમિકમાં સુરક્ષતિ રહેવા કામ લાગશે.
- માસ્ક પહેરી રાખો, વારંવાર ચહેરો પર હાથ ન લગાડો, તમારા હાથ ૨૦ સેકન્ડ સુધી સાબુથી ધૂંઘો. સોશિયલ ડિસ્ટન્સિંગ પાળો.

આટલું કરશો તો આજના પેન્ટેમિક સંક્રમણમાં તમે તમારા હદ્યને અને શારીરને તંદુરસ્ત રાખી શકશો.

મો. ૮૮૨૦૯૪૩૬૩૧

મને વારંવાર માથાનો દુઃખાવો (માઇગ્રેન) થાય છે

ડૉ. મહિલાલ ગડા સિનિયર મનોચિકિત્સક

ડૉ. દીપિલ શાહ (ગડા) મનોચિકિત્સક તથા બાળ મનોચિકિત્સક

કેસ સ્ટડી :

૪૮ વર્ષના તપનને (નામ બદલ્યું છે) છેલ્લાં આઠેક વર્ષથી વારંવાર માથાનો દુઃખાવો થતો હતો. શરૂઆતમાં માથાનો દુઃખાવો થોડોક સમય રહેતો. દર્દનાશક દવાથી (Pain Killers) મટી જતો હતો. ત્યાર બાદ તપન નોર્મલ થતો. બે-ગ્રાણ મહિના બાદ ફરીથી માથાનો દુઃખાવો થતો. સારવાર બાદ તપન નોર્મલ થતો. માથાના દુઃખાવાને દિવસે તપન કામ પર ન જતો. અથવા ઘણી વખત કામ પરથી અધવચ્ચે પાછો આવી જતો. બીજે દિવસે નોર્મલ થતાં તપન ફરીથી કામ જતો.

છેલ્લાં ત્રણોક વર્ષથી

- માથાના દુઃખાવાન્ની પ્રમાણ વધ્યું હતું (Severity)
- માથાનો દુઃખાવો વધારે સમય રહેતો હતો (Duration)
- દર્દનાશક દવાઓ વધારે લેવી પડતી હતી. (Medicine dose is increased)

દોઢેક વર્ષથી માથાના દુઃખાવાનું પ્રમાણ ખૂબ જ વધ્યું હતું. સહન ન થાય એટલું વધ્યું હતું. દવાથી પણ રાહત નજીવી મળતી હતી.

સાથે ગરદન તથા ખભામાં પણ દુઃખાવો શરૂ થયો હતો. સવારના ઊઠવાની સાથે જ માથાનો દુઃખાવો શરૂ થઈ જતો. માથાના દુઃખાવાને લીધે રાગે ઊંઘમાં ખલેલ પહોંચતી. કામ પર અનિયમિત જવાતું. નાની નજીવી બાબતમાં તપન ગુસ્સે થઈ જતો જે એનો સ્વભાવ ન હતો.

વૈદ્યકીય તપાસ :

ફેમિલી ડૉક્ટરની વૈદ્યકીય તપાસ (બલડ પ્રેસર, ઘબકારા, હદય, ફેફસીં, પેટ વગોરેની તપાસ) નોર્મલ હતી.

ઓંકસ-રે, લોનોરેટરી તથા અન્ય તપાસ :
(Investigations):

લોહીની તપાસ તથા કોલેસ્ટ્રોલ, થાઈરોઇડ, ડાયબિટીસ માટેની તપાસ નોર્મલ હતી. માથાનો સી.ટી. સ્કેન તથા એમ.આર.આઈ. સ્કેન પણ નોર્મલ હતા.

ન્યુરોલોજિસ્ટનો અભિપ્રાય :

ન્યુરોલોજિકલ તપાસ પણ નોર્મલ આવી. ન્યુરોલોજિસ્ટ માઈગ્રેનનું નિદાન કર્યું. સારવારથી થોડોક સમય સારું રહ્યું. પરંતુ ફરીથી સારવાર ચાલું હોવા છતાં દુઃખાવો વધ્યો. સ્પેશિયાલીટી હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યો.

ફરીથી હોસ્પિટલમાં કરેલ માથાના સી.ટી. સ્કેન, એમ.આર.આઈ. સ્કેન નોર્મલ આવ્યાં. દવાના ફેરફાર બાદ થોડી રાહત મળી. ઈ.એન.ટી. સ્પેશિયાલિસ્ટ, આંખના સ્પેશિયાલિસ્ટનો અભિપ્રાય લીધો. એમની તપાસ પણ નોર્મલ હતી.

છેલ્લા વર્ષથી માથાનો દુઃખાવો વધતાં બીજા ન્યુરોલોજિસ્ટનો અભિપ્રાય લઈ સારવાર કરી. થોડી રાહત મળી.

ગીજા ન્યુરોલોજિસ્ટે મનોચિકિત્સકનો અભિપ્રાય લેવા તપન તથા કુટુંબીજનાનો સમજવ્યાં.

માથાના દુઃખાવાને લીધે તપનના જીવન પરની નકારાત્મક અસરો (Morbidity)

- ૧) વારંવાર થતાં માથાના દુઃખાવાને લીધે તપનને ઓફિસમાં વારંવાર રજા લેવી પડતી. આથી એના કામ પર નકારાત્મક અસર થઈ અને ઓફિસમાં અનિયમિત ઓફિસર તરીકેની છાપ પડી.
- ૨) પત્નીને તપનની ખૂબ જ ચિંતા થતી હતી. “ગંભીર અસાધ્ય બીમારી છે” એવી સતત ચિંતા રહેતી હતી. આ સ્ટ્રેસને લીધે એને ઓસિડિટી થઈ આવી હતી તથા ડાયાબિટીસમાં વધઘટ થતી હતી.
- ૩) ઓફિસમાં ઓછા દિવસની હાજરીને લીધે પગાર ઓછો મળતો હતો. આથી નાણાકીય તકલીફ રહેતી હતી.
- ૪) મોટા દીકરાને પણાની તબિયતની ચિંતા રહેતી હતી. સ્ટ્રેસને લીધે પુત્ર અભ્યાસમાં ધ્યાન આપી શકતો ન હતો અને અભ્યાસમાં પાછળ રહેવા લાગ્યો.

મનોવૈજ્ઞાનિક તપાસ:

ગીજા ન્યુરોલોજિસ્ટની સલાહ બાદ દોઢેક મહિના બાદ તપન લેખકના અભિપ્રાય માટે આવ્યા. ઊંડાણમાં વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિથી મનોવિશ્લેષણ કર્યું તથા મનોવૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિથી મનની તપાસ (Mental Status Examination - MSE) કરી.

નીચે પ્રમાણેની મહત્વની જાણકારી મળી.

મનનાં લક્ષણો:

તપનને છેલ્લાં ચારેક વર્ષથી (માથાના દુઃખાવાનું પ્રમાણ વધ્યું એની પહેલાંથી) ૧) રાત્રે ઊંઘ મોડેથી આવતી હતી. ૨) સવારમાં સ્કૂર્ટ ઓછી રહેતી હતી. ૩) પરાણો ઊઠી, તૈયાર થઈ નછૂટકે ઓફિસે જતો હતો. ૪) કામમાં મન ઓછું લાગતું હતું. ૫) ઓફિસમાં કોઝી પીવાનું પ્રમાણ વધી ગયું હતું. ૬) શાંત સ્વભાવનો તપન નજીવી બાબતમાં વારંવાર ગુસ્સે થઈ જતો હતો. પાછળથી તપનનો પસ્તાવો થતો હતો. ૭) કામની ખૂબ જ ચિંતા રહેતી હતી. “સમયસર કામ પૂર્ણ થશે કે નહીં?” જો કે અત્યાર સુધી બધું જ કામ બરોબર તથા સમયસર પૂર્ણ થયું હતું. ૮) નકારાત્મક વિચારો સત્તાવવા હતા. ૯) ખૂબ ઓછી થઈ હતી. ૧૦) નબળાઈ રહેતી હતી. ૧૧) વજન ચારેક કિલ્લો ઓછું થઈ ગયું હતું. ૧૨) રજાના દિવસે ઘરમાં તપન પડ્યો રહેતો હતો. બહાર કયાંય જવાનું મન થતું ન હતું.

ચારેક વર્ષ પહેલાં એક સહકર્મચારીનું અચાનક હાઈઅન્ટેકથી ઓફિસમાં મરણ થયું હતું. ત્યાર બાદથી લક્ષણ ચાલુ થયા હતા. ઓફિસમાં વારંવાર એની યાદ આવતી હતી.

ઘટનાક્રમ:

ઉપરોક્ત મનનફિલ લક્ષણો માથાનો હુઃખાવો વધ્યો એ પહેલાંથી હતાં. મનનાં આ લક્ષણો પર ધ્યાન આપવામાં આવ્યું ન હતું.

મનનાં લક્ષણો તથા મનની બીમારી દરમ્યાન માનસિક સ્ટ્રેસ વધ્યાન તથા માથાનો હુઃખાવો વધ્યો હતો, નહીં કે માથાના હુઃખાવાનો વધારો થતાં મનના લક્ષણો શરૂ થયાં છે.

મનોવિશ્લેષણાઃ

છેલ્લાં ચાર વર્ષ દરમ્યાન તપનના જીવનમાં નીચે પ્રમાણોના મહત્વના નકારાત્મક પ્રસંગો બન્યા હતા જેની ઊડી અસર એના સંવેદનશીલ મન પર થયેલ.

- ૧) કામનો બોજો : ચાર વર્ષ પહેલાં તપનને નોકરીમાં પ્રોમોશન મળ્યું હતું. પગાર વધ્યો હતો, પરંતુ સાથે કામ તથા જવાબદારી પણ વધ્યાં હતાં. સાંજના મોડેથી ઓફિસમાં બેસીને કામ કરવું પડતું હતું. તપનને ઘણી વખત થતું કે આના કરતાં પ્રોમોશન માટે “ના” પાડી હોત તો આ સ્ટ્રેસ ન આવત.
- ૨) બોસનું રાજીનામું : તપનને જે બોસ જોડે સાંજું બનતું હતું એઝો ઓચિંતું કંપનીમાં રાજીનામું આપી બીજી કંપનીમાં જોડાઈ ગયા. લાગણીશીલ તપનના મન પર આ બનાવની ઊડી નકારાત્મક અસર થઈ. સ્ટ્રેસ વધ્યું હતું.
- ૩) ટેડ લાઈન ટાર્ગેટ ટેટ્સ્ : સમયસર કામ પૂરું કરવાનું સ્ટ્રેસ : કામ સમયસર (ટાર્ગેટ ટેટ્સ) પૂરું કરવાનું સ્ટ્રેસ રહેતું હતું જો કામ સમયસર પૂરું ન થાય તો કંપનીને નુકસાની (પેનલ્ટી) ભરવી પડે. આથી શનિવાર, રવિવારે ઓફિસમાં રજા હોવા છતાં કામ કરવું પડતું. આથી સ્ટ્રેસ નિર્માણ થતું હતું.

૪) દીકરાનો અક્સમાત તથા ફેક્ચરાઃ એકના એક દીકરાનો અક્સમાત થયેલ. પગમાં ફેક્ચર થયેલ. હોસ્પિટલમાં દાખલ કરી ઈમર્જન્સીમાં ઓપરેશન કરાવવું પડેલ. ઉપરોક્ત નકારાત્મક પ્રસંગોની તપનના સંવેદનશીલ, લાગણીશીલ મન પર ઊડી અસર થયેલ. આ પ્રસંગો બાદ માથાનો હુઃખાવો વધી ગયેલ તથા માથાનો હુઃખાવો સતત રહેતો હતો.

નિદાન: ૧) મનના તથા શારીરિક લક્ષણો, ૨) વૈદ્યકીય તપાસ, ૩) મનની મનોવૈજ્ઞાનિક તપાસ (MSE) ૪) લોબોરેટરી ઑક્સ-રે, સી.ટી. તથા એમ.આર. આઈ. સ્કેન પરથી યોગ્ય નિદાન થયું. તપનને સ્ટ્રેસ ડિસઓર્ડર વીથ શારીરિક લક્ષણ (Somatic symptom)ની બીમારી હતી.

તપનના ડિસ્સામાં માથાના હુઃખાવાનું કારણ માનસિક સ્ટ્રેસને કારણે હતું. બધી શારીરિક તપાસ આથી નોર્મલ આવતી હતી અને દર્દનાશક દવાઓથી પણ અપેક્ષિત રાહત મળતી ન હતી. સારવારમાં માનસિક સ્ટ્રેસ ઓછો કરવા માટે દવાઓ તથા કાઉન્સેલિંગની જરૂરત હતી.

દરદીમાં શારીરિક લક્ષણો હોય, વૈદ્યકીય તપાસ, લોબોરેટરી તપાસ, ઑક્સ-રે, સોનોગ્રાફી, સી.ટી. સ્કેન, એમ.આર.આઈ. સ્કેન બધું જ નોર્મલ હોય ત્યારે શારીરિક તપાસ જોડે મનની વૈજ્ઞાનિક તપાસ મનોચિકિત્સક પાસે કરાવવી અગત્યની છે. વિચારો, લાગણી, કાર્ય, એકાગ્રતા, ગ્રહણશક્તિ, સ્મરણશક્તિ, વર્તણુંક વિશેના લક્ષણોની યોગ્ય જાળકારી મેળવી, યોગ્ય તપાસ કરી, યોગ્ય નિદાન કરવું જરૂરી છે. જેથી સારવાર કરી દરદીને રાહત મળે તથા દરદી ગુણવત્તાભર્યું જીવન જીવી શકે.

(કમશા : ...)

પડકારોથી ઉલ્લાસ

શ્રી ક.વી.ઓ. લેડી ગ્રેજ્યુઅન્ટ્રેસ એંસોસિયેશને વુમન્સ તે નિમિત્તે "Women Symbol of Power"ના શરીરક હેઠળ નિબંધ સ્પર્ધા આયોજિત કરી હતી. નીરુ નરેન્દ્ર છેડા (ગામ : કાંડાગારા) લિખિત "પડકારોથી ઉલ્લાસ" નિબંધને નિર્ણયકો દ્વારા તૃતીય ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું. તે નિબંધ આ અંકમાં છાપવામાં આવ્યો છે.

Challenges to Cheers

થોડા દિવસ પહેલાં કિલનિકમાં આવેલી એક સ્ત્રીએ પોતાની જિંદગીની વાત આંખમાં વહેતાં આંસુ સાથે જ્યારે કરી ત્યારે વિચાર્યુ કે ચાલ સ્વાતિની જ વાત કરું 'પડકારોથી ઉલ્લાસ' માં.

હું સ્વાતિ

નાનપણાથી જ બહુ દેખાવડી અને બુદ્ધિશાળી હતી અને બધાની લાડકી પણ! શરૂઆતમાં માંડવીમાં ૫ ધોરણ સુધી ગુજરાતીમાં ભણી. પણ પછી બાપુજી-બા મહારાષ્ટ્રમાં રિફિટ થયાં. નાના ગામમાં મરાઠી માધ્યમ હતું. મને મરાઠી-અંગ્રેજનો કક્કો પણ નહોતો આવડતો પણ છ મહિના સુધી મરાઠી-અંગ્રેજ પુસ્તકોનો ખૂબ અભ્યાસ કરી છહાની વાર્ષિક પરીક્ષામાં પ્રથમ આવી. ત્યાર પછી ૧૦-૧૨ અને ગ્રેજ્યુઅશન પૂરુંકર્યું.

કોલેજમાં દરેક ક્ષેત્રમાં - અભ્યાસ, ખેલકૂદ, ડીબેટ, ડાન્સ, નાટક - બન્ધિસો લઈ આવતી કોલેજને પણ ઘણાં ઈન્ટરકોલેજ પુરસ્કાર અપાવ્યા. હું. કોલેજની બ્યૂટિકવીન ગણાતી પ્રોફેસરો નવા વિદ્યાર્થીઓને મારું ઉદાહરણ આપતા.

કુટુંબમાં પાંચ ભાઈ-બહેનોમાં સહૃથી નાની એટલે બધાની ખૂબ લાડકી. પાણી માગું તો દૂધ મળે એવા એશો આરામ હતા. પિતા પૈસે ટકે બહુ સમૃદ્ધ બન્યા એટલે જિંદગીને ખૂબ માણી. થનગનતી જિંદગી જીવી.

ગ્રેજ્યુઅશન પછી આગળ ભણવા મુંબઈ આવવું પડે એમ હતું, કારણ અમારા ગામમાં પોસ્ટ-ગ્રેજ્યુઅશન ન હતું.

પણ મારા માટે સામેથી સારું ઘર અને છોકરાની વાત આવી છે એમ કણી બાપુજીએ આગળ ભણવાની ના પાડી. ખૂબ રડી પણ ન માન્યા અને ૨૦ વર્ષની ઉંમરે પરણાવી દીધી.

અને ત્યારથી જિંદગીની દિશા જ બદલાઈ ગઈ આગળ ભણવાનાં સ્વખ દિલમાં રહી ગયાં અને નવી આવેલી જિંદગીમાં પડકારો આવતા ગયા.

લગ્ન થર્ફિં ૨૦ વર્ષ સુધી લાડથી ઉછરેલી લાડો એક સ્ત્રી બની ગઈ. થનગનતી યૌવના જવાબદારીથી લદાઈ ગઈ. દસ જણાના સંયુક્ત અને

રૂઢિયુસ્ત પરિવારમાં બધા સાથે અંડ્રોસ્ટ થવાનો પડકાર, એકલા હાથે રસોડાની જવાબદારી પાર પાડવાનો પડકાર એવા તો કેટકેટલાય પડકાર આવવા લાગ્યા.

સંપૂર્ણ આજાદીથી જીવેલી હું માથે ઓફી થઈ ગઈ, બધું જ હાથમાં મળનારી લાડકવાયી બધાને હાથમાં આપતા શીખી ગઈ. પતિનો વ્યવસાય બોટ માં હોવાથી ફાઈનાન્સિયલી પૈસાની તંગી હતી. પહેલાં ૧૦૦ રૂપિયા ખર્ચતા વિચાર ન કરનારી હું દસ રૂપિયા ખર્ચવામાં એકડા માંડતી થઈ ગઈ.

આખો દિવસ થનગાન કરનારી શાંત થઈ ગઈ આજાદ લાઈફ સ્ટાઇલમાંથી રૂઢિયુસ્ત લાઈફના પડકાર જીલતાં શીખી ગઈ.

ઘણી વખત એકલી રી લેતી, પણ ફરિયાદ ન કરવાના સંસ્કારો મા-બાપે આપેલા, જેથી દરેક પડકારો જેલતી ગઈ.

બે બાળકો થયાં સંયુક્ત હુંદુંબ હોવા છતાં બાળકોની ઉછેરવાની સંપૂર્ણ જવાબદારી મારા એકલા પર આવી પડી. એમના ખર્ચને પહોંચવા ટ્રયુશન લેવા માંડ્યા. કયારેય સાસુ-સસરા સામો પૈસા માટે હાથ ન લંબાવ્યો.

આગાળ ભણવાની ખૂબ જ ઈચ્છા હતી પણ બાળકોને સંભાળવા સાસુજુએ ના પાડી એટલે બાળકો સ્કૂલે જવા લગ્યા ત્યારે આગાળ ભણવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી ત્યારે સાસરિયાંઓએ શરત રાખી કે ઘરના કામમાં કોઈ કચાશ નહીં ચાલે. એમની

શરત માન્ય રાખી મેં આગાળ ભણવાનું શરૂ કર્યું. ગુજરાતીમાં માસ્ટર કર્યું. ફસ્ટ કલાસ આવી. જોબની ઓફર આવી.

પણ ઘરનું બધું કામ બાળકોનો ઉછેર, અત્યાસ અને જોબ આ બધા જ પડકારો સ્વીકાર્યો, સવારે જ વાગ્યે ઊઠીને રસોઈ, બાળકોનો અત્યાસ, સ્કૂલમાં મૂકવાનું. મારો જોબ અને ફાઈનાન્સિયલ જવાબદારી - બધા વચ્ચે રાતના ૧૧-૧૨ વાગી જતા. માત્ર જ કલાક જ સૂર્ય શકતી. ખબર નથી પણ દોડતી જ ગઈ. ત્યાર પછી Social Scienceમાં માસ્ટર કર્યું. બહુ સારો જોબ મળ્યો ઘરની સંપૂર્ણ જવાબદારી તો હતી જ.

પડકારો તો જીવનનો ભાગ બની ગયા. આજે બાળકો યુવાન બની ગયાં છે. બહુ જ સંસ્કારી છે અને બહુ જ સારી જોબ છે. પુત્રવધૂઓ પણ છે.

આ પડકારોની જિંદગીમાં મળ્યાં ઘણાં બિરુદ્ધ મને... વિવેકી ગૃહિણીના, કખાગારી પુત્રવધૂના, સહનશીલ પત્નીના, આદર્શ માતાના, બુદ્ધિમાન શિક્ષિકાના, પ્રેમાળ સાસુના.

પણ આ જિંદગીથી કોઈ ફરિયાદ નથી. કોઈ ગમ નથી. આ પડકારોએ જિંદગીને નવી રીતે જીવતા શિખવાડ્યું! બીજા માટે જીવતા જીવનના ઉલ્લાસને શોધતા શિખવાડ્યું! પણ આ પડકારોની સફરમાં મળેલાં બિરુદ્ધોની વચ્ચેમાં મારી ‘હું’ તોખોવાઈ ગઈ છે.

એ ખોવાયેલી ‘હું’ની સાથે પણ જીવનના ઉલ્લાસને માણવો છે મારે!

ગ્રંથિલહર

સંપાદક : વિશન નાગડા

મિઠા,

એ મેણો પાં રસ જુ હિકડી ઓરખાણ કિઈ,
લાણ કિઈ. તો રસ વો સવાડ મિંજ પેંધા થીયે
સે, કચ્છીમેં જેજા પાં નાલા ડિનાં... ખટો, મિઠો,
ખારો, બાડો, કડુસો ને ઉગરો. ઈની છ સવાડ
- રસે મેં બાડો, કડુસો ને ઉગરો ઈ તે ઓછા
જાગીતા શબ્દ અછી, તેમેં બાડો - નમકિન કે
ગુજરાતી ખારું - ત ખાસ નોંધે જોડો આય.

અચ્યો, અજ કયૂ રસજો વિસ્તાર!

- (૩) રસ પું. - વિષય કે કાર્યમાં આસક્તિ. (m) interest
- (૪) રસ પું. - સાર, તત્ત્વ, સત્ત્વ. (m) essence
- (૫) રસ પું. - આનંદ, પ્રીતિ. (m) pleasure, happiness
(વાક્ય) “મા જુ ગાલ સુણો ત પાંકે રસ
અચ્યે.”
- (૬) રસ પું. પ્રવાહી તત્ત્વ. (m) liquid
(વાક્ય) “અજ સાગ લા વિલક્યું ઓછયું
અઈ ત રસવારો ભનાઈજ ત અસોલો ન
થીયે.”
- (૭) રસ પું. - કાવ્ય ઈ.માંથી મળતો અલૌકિક

આનંદ જેમાં નવરસનો સમાવેશ થાય છે.
(હાસ્ય, કરુણા, શૃંગાર, વીર, રૌદ્ર,
ભયાનક, અદ્ભુત, બીજ્ઞતસ અને શાંતા)

પનપટી : “ગાલ વકમેં વારીજે, ને ર્યાણ રસમેં
પૂરી કજે” આ કચ્છી ચાંચકનો ભાવાર્થ કેટલો
ગાહન છે. વાતમાં સારતત્ત્વ હોય ત્યાં સુધી જ
તે કરવી સારી અને મહેફિલ, મેળાવો સૌ માણતા
હોય ત્યાં સુધી જ તે કરવો. કહેવતોમાં ડહાપણાના
બંડાર છે તે આનું નામ!

ભલે તર્ફ આં વટે કો રસ-કટોરો વે ત
જરૂર અસાંકે પણ પીરાઈજા.

અચીજા,

આંજો વિશન

મિઠો અસાંજો કચ્છ
મિઠા અસાંજા મારુ,
મિઠ્યું અસાંજ્યું ગાલિયું
ને મિઠી અસાંજુ અખાઢી બીજ

ગાગન ગાજે ને મોરલા ટઉંકે
મથે ચમકે વિજ
એ હલો પાણજે કચ્છડે મેં
આવઈ અખાઢી બીજ

અષાઢી બીજ

- કવિ ડૉ. વિશન નાગડા

અજ આય અષાઢી બીજ વલા, પાં ગીત મિલણાજા ગાઈબો,
અજ આનંધજે હિન ઓચ્છવમે, પાં ભિલબો, છિલબો, છિલાઇબો.

અજ આય....

હિત મોસમ કુંડી આય મિઠી,
હુત કુધરત નોર્યો નાય વિઠી,
હિત-હુતજે હિન વસ્થલ મીં મેં, પિંઠ બિજબો બેં કે મિજાઇબો.
અજ આય....

હિત વાલપજા એં વ્હાણ વડા,
હુત હુંભજા હેડાહેડ ગડા,
બખ વિજબો બરસેં બેલીડા સિક કૈક વરેજુ લાઈબો.
અજ આય....

થિયે માલિકજુ હી મેર ફિરી,
હરસાલ મિલોં પાં હીં જ વરી,
હિન હિલણા - મિલણાજે મેડેમેં પાં મિલબો બેં કે મિલાઇબો.
હી ગીત વરી પાં ગાઈબો

અજ આય....

હેડાહેડ - હારબંધ, સિક - ઝંખના.

કુલેં કે ન્યાર.

મિઠીજો ભનેલ તું માટલો,
જુરદે ન લગધી લિખવાર.
સમો સારે ગિન સંસારજો,
કઢીને ભોછપજો ભુછો ભાર.
ખુટલાઈ મ ખાણ જિપર મેં,
ધુનિયાં નું થિઈ વેને ધાર.
કઢી અડી, ને છડ ઓપાધી,
જિપર કે મ કર સાવ ખૂંઆર.
વારો મ વિઆય વેરા જો,
સંભારેને કઢી ગિન સાર.
જોતા મ ડે હિની જાખરેં મેં,
“અગમ” કુટરેં કુલેં કે ન્યાર.

ડરે તો

જુકો સાંભાય છડે કરે,
સિરજોરી સેં સિર કરે તો.
ઉલંઘો મોતજે જંધરમે,
“અગમ” ડારો પિંઢલા જ ડરે તો.

તાંણા

કરેક મનડો મુંજોલો,
કરેક ખુસીજુ ખાણા.
કરેક ચિતસેં ચતૂર,
“અગમ” કરેક તનમેં તાંણા.
આસમલ ધુલિયા “અગમ”

જિંદગી

ક્યાંક ખીલે ને ક્યાંક મુરજાઈ જાય છે
જિંદગી

ક્યાંક હોય ગતીમાને ક્યાંક લંગડાઈ જાય છે
જિંદગી

ક્યાંક રહે યાદને ક્યાંક વિસરાઈ જાય છે
જિંદગી

ક્યાંક વહે ખળખળ ને ક્યાંક સુકાઈ જાય છે.
જિંદગી

ક્યાંક હોય વેરણાછેરણ ને ક્યાંક ખડકાઈ જાય છે
જિંદગી

રોજ અવનવા રંગોએ રંગાઈ જાય છે
જિંદગી

ક્યાંક રહે સલામત ને ક્યાંક વેડફાઈ જાય છે
જિંદગી

મુક્તકની મહેફિલ

ઉરમાં એના કોમળતાને બદલે
સખ્તાઈ ભરી બેઠા
અહી ખુદા છે ખુદ શિલ્પી
તો ય કેવી ભૂલ કરી બેઠા ? !

હળવા ફૂલ શાખ બોલવામાં
કઈ ગેરસમજ થતી લાગેછે
અહી ફૂલોના બોજથી
ડાળીઓ લચી પડેલી દેખાય છે

આવે છે કોઈની તલાશમાં
પણ અધૂરી રહી જાય છે
કિનારે આવીને મોજા
રોજ પાછા વળી જાય છે

સોબત તેવી અસરનો
પ્રભાવ લાગે છે ગુલોનો
પણ શૂળ જેમ
કદીક તંખ લાગે છે

ખરડાયેલો લાગે છે
તમસની કતલ કરીને
સૂરજ ઊંઘ્યો લાગે છે

આ સ્મશાને જલતી ચિતાની
ધૂમ્ર શેરો ક્યાં જાય છે ?
લાગે છે ખોવાયેલી અમારી
જિંદગી શોધવા જાય છે

લાગે છે અસમાનના રૂદનથી
સાગર છલકાઈ ગયો હશે
કદાય આંસુઓ જેવો જ
એટલે ખારો લાગતો હશે

જીવતા તો સૌ યાદ કરે છે
અમે મોતમાં પણ યાદ કરશું
ઝુંટવી લઈને પાલવ તમારો
એને કફન બનાવી ઓઢી લઇશું

- મણિલાલ ડી. રૂધાણી

સાંત્વન

અવસરન નોંધ

(તા. ૧ મે ૨૦૨૧ થી તા. ૩૧ મે ૨૦૨૧)

ચક્કાદાન : દેહ /ત્વાચાદાન : અવયવદાન :

પ્રાર્થના રજેલ નથી

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે	નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
કેંકિન વલ્લભજ શિવવજુ કેનિયા	૪૦	બારોઈ	કોટનગ્રેન	જયંત (નાના ભારિયાનાં રતનબેન	૫૭	નાના ભારિયા	કાંદિવલી
લક્ષ્મીયંદ ખીમજ દામજ હરિયા	૫૧	શેરડી	વસી	તલકશી નાનજુ મારુનાં જમાઈ)			
રમીલા ડિશોર ગાંગજુ નાગડા	૫૫	બડા	ડૉબિવલી	પુષ્પાબેન હરિલાલ લખમશી છેડા	૬૮	લાખાપુર	હુમરા
રતનશી માવજુ ધનજુ દેઢિયા	૬૩	ભુજપુર	સાયન	લક્ષ્મીયંદ મગનલાલ કુંવરજુ ભેદા	૭૦	ભુજપુર	ડૉબિવલી
નવલબેન આણંદજુ લાલજુ ગાલા	૬૮	ઓનડોઠ	ડૉબિવલી	શોભાબેન સુરેશ આસુ છેડા	૭૦	કોટડી (મહા)	કરેલી
વીરેન્દ્ર રતનશી સોજપાર સંગોઈ	૭૦	કપાયા	મલાડ	કંચનબેન મગનલાલ વીરજુ દેઢિયા	૭૫	બેરાજા	મલાડ
ગં.સ્વ. જયશ્રી ડિશોર મણિલાલ વોરા	૭૦	મો. લાયજા	વડોદરા	દેવકાંબેન ખીમજ દેવશી વિકમાણી	૭૬	કોટડા (રોણા)	ડૉબિવલી
દિનેશ મણિલાલ નાગશી ગાલા	૭૧	લાખાપુર	કાંદિવલી	શાંતિલાલ વેલજુ નાગશી સતરા	૭૬	ગુંદાલા	ગુંદાલા
સુંદરજુ જેડા દેશુ ગાલા	૭૨	મકડા	મકડા	શા. લાલજુ કુંવરજુ કરમણ સૈયા	૮૦	ગોલડા	વીજાપુર
અ.સો. લીલાવંતી લખીયંદ ખીમજ ગોસર	૭૨	વિઠ	મુલુંડ	ગાંગજુ કુંવરજુ પ્રેમજ છેડા	૮૧	મો. આસંબિયા	મુલુંડ
મણિલાલ ગાંગાજુ રતનશી રંભિયા	૭૭	નાના ભારિયા	બિડા	મા. લક્ષ્મીબેન કુંવરજુ વેલજુ વોરા	૮૩	પત્રી	મલાડ
અ.સો. રાણભાઈ જાદવજુ નરસી નંદુ	૮૨	રતાયિયા ગણેશ	ગોરેગામ	મફુલબેન હંસરાજ દામજ ગોસર	૮૮	વિઠ	ડૉબિવલી
છગનલાલ ધનજુ નરસી લાલન	૮૨	કોડાય	શિવરી	મા. વિજયાબેન કેશવજુ નેશણી ગાલા	૮૪	મો. ઉનડોઠ	મુલુંડ (૨૦૩)
મા. પુષ્પાબેન પોપટલાલ ખીમજ ધરોડ	૮૫	પત્રી	નરિયાદ	ચેતન નવીનયંદ ગાંગજુ દેઢિયા	૮૩	ગુંદાલા	ચુનાબ્દી
મણિબેન ભાણજુ જેવત ગડા	૮૬	વડાલા	બોરીવલી	છાયા અનિલ શામજુ સાવલા	૮૮	કોટડી (મહા)	ડૉબિવલી
મણિબેન કેશવજુ રામજુ બૌઝા	૮૮	નાની તુંબડી	બોરીવલી	અનિલ શામજુ રતનશી સાવલા	૯૩	કોટડી (મહા)	ડૉબિવલી
રામજુ મુરજુ મોણશી છેડા	૮૮	બડા	ભાઈદર	પંકજ કલ્યાણજુ પાલણ વીશ	૯૨	નવાવાસ	વલસાડ
ભાણજુ મુરજુ કાનજુ બહુઝા	૯૩	તુંબડી	પુના	રેસિક કુંવરજુ ચના નાગડા	૯૩	કોટડી (મહા)	ચેમ્બુર
અંજિત દિનેશ માવજુ ગાલા	૩૩	મકડા	સાયન	પ્રવીણ ચાંપશી ભુલા ગોસર	૯૮	માપર	ડૉબિવલી
સંજી ધીરજુલાલ ખીમજ સંગોઈ	૩૮	નાંગલપુર	અમદાવાદ	અ.સો. અંજના નવીન નરસી સાવલા	૧૦૦	દેશલપુર (કંડી)	ઘાટકોપર
અ.સો. અભ્યાબેન દરીશ મોચરજુ સાવલા	૫૫	વાંકી	ઘાટકોપર	મા. મંદુલાબેન અરવિંદ કરમશી ગાલા	૧૩	સમાધાંદા	દહીસર
દીપક ગુલાબયંદ વિરજ ગોગરી	૫૬	નાના ભારિયા	કલકતા	લક્ષ્મીયંદ નાનજુ ધનજુ ગોગરી	૧૭	કપાયા	કાંદિવલી
ગં.સ્વ. ટિના દિનેશ શામજુ ગાલા	૫૮	કાંડાગરા	અંકલેશ્વર				

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે	નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
શાંતિલાલ મોરારજી નરશી વીરા	૭૧	બિદા	વાલકેશર	પુષ્પાબેન નવીનયંત્ર નરશી ગાલા	૬૮	ફરાદી	મુલુંડ
અ.સો. મહુબેન ચીમનલાલ કુંગરશી ગોગરી	૭૩	કોડાય	થાણા	ખુશાલ હીરજી નેણશી દેઢિયા	૬૮	મોટા લાયજા	કાંદિવલી
ચુનીલાલ લખમશી મેધજી નિસર	૭૩	વડાલા	વિલેપાર્વે	મા. ગુણવંતી વશનજી દેવરાજ મામણિયા	૭૪	રામાણિયા	ખેતવાડી
રામજી મોરારજી ઉમરશી ધરોડ	૭૪	વડાલા	મુખી સેન્ટ્રલ	મુલયંદ મોરારજી લીલાધર ગાલા	૭૬	કોડાય	ચેમ્બુર
મા. રૂજુણીબેન પ્રવીણયંત્ર નાનજી સાવલા	૭૪	ગુંદાલા	સાયન	નરેન્દ્ર મુલજી પાસુ શાહ /નાગડા	૭૮	ચાંગડાઈ	દેવલાલી
હેમલતા લક્ષ્મીયંદ દેવશી દેઢિયા	૮૦	બિદા	અંધેરી	કેશવજી નાનજી વેલજી શેઠિયા	૮૧	લાખાપુર	ગોરેગામ
મણિબાઈ કલ્યાણજી લાલજી દેઢિયા	૮૦	નાની ખાખર	મદુરાઈ	લક્ષ્મીબેન લાલજી પીમજી ગાલા	૮૨	દેશલપુર	સાતારા
તારાબેન વશનજી ધનજી સાવલા	૮૧	રતાયિયા ગણેશ	થાણા	વિશનજી શામજી જાદવ દેઢિયા	૮૩	ગુંદાલા	સાંતાકુજ
હીરજી જેઠા વેલજી ગાલા	૮૮	બાડા	લાલખાગ	દામજી પાંચારી જેઠા ગાલા	૮૭	ગોધરા	સાંતાકુજ
મા. પુષ્પાબેન કલ્યાણજી વેલજી શાહ	૮૮	ગાજોડ	બોરીવલી	પ્રેમયંદ હેમરાજ કચરા નિસર	૪૮	દેવપુર	ડાંબિવલી
અમૃતબેન જાદવજી ખેતશી રંભિયા	૮૩	ગુંદાલા	મુલુંડ	અ.સો. પ્રીતિ ચેતન દેવજી છેડા	૫૪	મોટા રાયજા	મુલુંડ
મણિબેન ધનજી પ્રેમજી છેડા	૮૩	ગોધરા	મુલુંડ	રન્દુકીણી અ.સો. પ્રવીણા પ્રીતા વશનજી ગાલા	૫૫	લુણી	કાંદિવલી
કસ્તુરબેન મોરારજી ખીમજી મકડા	૮૮	દેશલપુર	સાંતાકુજ	સરલાબેન શશીકાંત દામજી માલદે	૬૨	લુણી	નાલાસોપારા
ભૂપેન્દ્ર દેવયંદ જેવત દેઢિયા	૪૬	બિદા	દહીંસર	હસમુખ મેધજી પચાણ મામણિયા	૬૮	મોટા લાયજા	કલ્યાણ
કિરણ હીરેન જ્યેંતીલાલ ગડા	૫૧	મોટી રાયજા	ડાંબિવલી	ગં.સ્વ. જેવેરબેન આંડાંદુ ખીમજી છેડા	૭૭	માપર	ડાંબિવલી
હીરેન હીરજી ફેટેંદ વીરા	૫૩	બેરાજા	દાદર	લક્ષ્મીયંદ રામજી દેવજી સાવલા	૭૫	તેપા	અંજાર
જેઠાલાલ કલ્યાણજી ગડા	૫૮	માપર	ભાંસુપ	રાધવજી રતનશી મોનજી છેડા	૭૭	કંડાગરા	સાંતાકુજ
સુરેશ લાલજી મેધજી ગાલા	૬૮	સાડાઉ	મલાડ	મા. હંસાબેન રમેશ ઉમરશી સાવલા	૮૦	વાંકી	મણિનગર
સુશીલા જિરીશ કેશવજી દેઢિયા	૬૬	ભુજપુર	તિલકનગર	મા. મણિબેન વચ્છ ઉમરશી વીરા	૮૩	નવાવાસ	નવાવાસ
રમણીકિલાલ મોરારજી લાલજી ગડા	૭૪	મોટા લાયજા	ડાંબિવલી	રાણભાઈ પ્રેમજી ચના ગાલા	૮૧	દેવપુર	થાણા
કલ્યાણજી વેલજી વજપાર ચંદુવા	૭૫	બગડા	નાલાસોપારા	ઠાકરશી લધા વિકમ	૮૩	ગાજોડ	કાંદિવલી
કસ્તુરબેન વેલજી રણશી રોટીયા	૭૮	કારાધોધા	શિવરી	કીર્તિ ભાઈલાલ કુંવરજી ગોસર	૫૪	હુમરા	થાણા
મા. મણાબેન નાગજી ગાંગજી સાવલા	૭૮	વાંકી	ચેમ્બુર	નરેન્દ્ર વિશનજી કુંવરજી નાગડા	૫૮	ચાંગડાઈ	નાગપુર
લીલાવંતી કુંવરજી જેઠલ મારુ	૮૫	હાલાપુર	નાલાસોપારા	વલ્લભજી ટોકરશી વેરશી દેઢિયા	૬૩	ગઢશીશા	ગઢશીશા
મણિબેન આણંદુ પુનશી રંભિયા	૮૭	ગોધરા	પાર્વી	જ્યંતીલાલ કુંવરજી ભારમલ છેડા	૬૮	રતાયિયા ગણેશ	મુલુંડ
મેહુલ જિરીશ મેધજી છેડા	૩૭	કુંદ્રોડી	વિલે પાર્વે	જ્યંતી શાંતિલાલ ઉમરશી ધરોડ	૭૦	પત્રી	ડાંબિવલી
સુરેશ સુંદરજી દેરાજ ગાલા	૫૭	સાભરાઈ	કાંદિવલી	ગુણવંતી મોરારજી વેલજી મારુ	૭૫	નાના ભાડિયા	ડાંબિવલી
લખિત ઝીયશી વજપાર દેઢિયા	૫૮	ભુજપુર	બોરીવલી	મુલયંદ માલશી ગણશી ગંગર	૭૩	છસરા	વાશી
અતુલ હેમરાજ નરશી કુરિયા	૫૮	બિદા	દહીંસર	રવિલાલ દામજી કરમશી કુરિયા	૭૮	બિદા	ડાંબિવલી
પ્રવીશ (મોટા આસંભિયાના દેવકાંબેન	૫૮	મો. આસંભિયા	મલાડ	કાંતિલાલ કરમશી વિજપાર ગાલા	૭૮	કંડાગરા	પરેલ
દેવશી સાવલાના જમાઈ)				ખીંચિબેન ગગુભાઈ મોણશી ગાલા	૮૬	છસરા	કાંદિવલી
કુ. અરુણા વીરજી ભીમશી બોરીચા	૬૨	દેશલપુર	વડાલા	લક્ષ્મીબેન કુંવરજી નયુ દેઢિયા	૮૦	ભોરા	ગ્રાંટ રોડ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે	નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
દામજ દેવજ વેલજ હરિયા	૬૨	કોટડા રોહા	કોટડા રોહા	અશોક પ્રેમજી પાસુ ગોસર	૬૧	વિઠ	ડૉબિવલી
અ.સૌ. સેહા જેટિન યોગશ ગાલા	૨૮	કાંડાગારા	ચેમ્બુર	ચંદ્રેશ પ્રાણજીવન વલ્લભ બૌઆ	૫૧	નાની તુંબડી	દહીસર
શર્મિલા કીર્તિ રામજ ગંગર	૫૪	છસરા	નાવાસોપારા	બીનાબેન (ગ.સ્વ. કલાવતી મગનલાલ)	૫૩	-	ગાંધીધામ
કુ. રેખાબેન દામજ સતનશી કુરિયા	૫૮	બિદા	દાદર	દેહિયા ગામ ભુજપુરની પુત્રી)			
સીમા (માતુશ્રી સ્વ. કેસરબેન હરખચંદ)	૬૧	-	મલાડ	અ.સૌ. સરોજ ચેતન કલ્યાણ મોતા	૫૬	ફરાદી	મુલુંડ
વીરા મોટી રાયણની પુત્રી)				રતિલાલ મીનચંદ કશવજી વોરા	૭૩	મોટી ઉનડોંદ	ડૉબિવલી
અમૃતા મનોજ કેશવજી ભેદા	૬૪	ભુજપુર	બોરીવલી	પ્રેમજી રતનશી હીરજી છેડા	૭૮	બગડા	માહિમ
અ.સૌ. વિમળાબેન પ્રવીષા લાલજ નાગડા	૬૮	ભીસરા	મલાડ	લાલજ રવજી ધારશી છેડા	૮૧	વાંકી	ભાંડુપ (૮૩.)
અ.સૌ. વિમળાબેન કેશવજી નાનજ ગડા	૬૮	શેરડી	પુના	અ.સૌ. મહિબેન દેવજ હરશી સાલિયા	૮૩	રતાડિયા ગણોશ	મુલુંડ
અવેરચંદ આસારીયા લાલજ ગોસર	૬૯	કુમરા	કાંદિવલી	મા. સતનબેન કુવરજ મુરજ મારુ	૮૭	બિદા	કાંદિવલી
ડૉ. અમૃતબેન ડૉ. હરેશ પ્રેમજી દેહિયા	૭૧	બિદા	બિદા	નાનબાઈ ગાંગજ જેસંગ શાહ	૮૦	નૂતન ત્રંબો	વસઈ
સાકરબેન મુલચંદ નેણશી સંગોઈ	૭૪	મોટી ખાખર	ડૉબિવલી	કંકુલેન મોરારજ પાંચાલિયા ગાલા	૮૦	કોડાય	અંધેરી
કમળાબેન પ્રવીષાચંદ પાસુ શાહનંદ	૭૫	કુમરા	અમદાવાદ	હિતેશ મેંગલ શામજ ગડા	૪૮	રાયણ મોટી	ઉમરગામ
મા. શાંતાબાઈ હીરજ મોણશી વોરા	૭૫	નવાવાસ	ભાંડુપ	પૂનમચંદ સુંદરજ ખેરાજ વિકમાણી	૬૮	કોટડા રોહા	સાંગલી
નિર્મલાબેન નેમીદાસ પ્રેમજી ગંગર	૭૮	દેશલપુર	નાસિક	તરલાબેન હરખચંદ શામજ વિસરિયા	૭૦	કોડાય	મુલુંડ
પ્રેમજી ઢાકરશી હંસરાજ વિસરિયા	૮૨	કુદરોડી	ડૉબિવલી	નિર્મલાબેન હીરજ કુંગરશી દેહિયા	૭૪	નાની ખાખર	ડૉબિવલી
નર્મદાબેન હેમચંદ શાહ/વિસરિયા	૮૮	કોડાય	અલામાઉન્ડ રોડ	પ્રભાબેન પોપટલાલ ભીમશી ગાલા	૭૫	કાંડાગારા	અંધેરી
કુમાર મુળજી હીરજ ગોસર	૪૮	દેવપુર	માંગા	નેમચંદ લખમશી નેણશી લાલન	૮૫	કોડાય	મુલુંડ
કંચન ભરત શામજ ગાલા	૫૬	કુમરા	પાલઘર	અમૃતબેન ટોકરશી પાંચાચિયા ગાલા	૮૭	ગોધરા	સાંતાકુઝ
ગ.સ્વ. સુશીલાબેન ભવનજ શિવજ પાસડ	૫૭	કોટડા રોહા	ડૉબિવલી	મહિબાઈ મેધજ જેવત છેડા	૮૩	કુદરોડી	ગોવાલિયા ટેક
દિનેશ કુવરજ પુનશી સાવલા	૫૮	રામાણિયા	ડૉબિવલી	વજાહત (નાની તુંબડીના મોકીલાબેન)	૪૨	-	હૈદરાબાદ
જયશ્રીબેન જાદવજ જેઠાલાલ દેહિયા	૬૩	કોડાય	પનવેલ	કાંતિલાલ સાવલાનાં જમાઈ			
અમૃતલાલ લાલજ મુરગ ગાલા	૬૮	છસરા	કોપરખેરણો	વિલાસ પ્રવીષાચંદ મોરારજ કેનિયા	૫૮	બારોઈ	વાશી
પુણ્ય પ્રવીષા હીરજ સાવલા	૭૨	ભારાપુર	મુલુંડ (૨૭ ૩)	મુલચંદ લાલજ વીરજ દેહિયા	૬૩	ક્રપાયા	મુલુંડ
રતનબેન મેધજ વરજંગ વોરા	૭૬	નવીનાળ	પુના	ભવાનજ વેલજ કુવરજ ખીમસરિયા	૭૨	મો. ઉનડોંદ	ડૉબિવલી
અવેરચંદ લીલાધર ખેરજ દેહિયા	૭૬	ભોજાય	માંગા	કલ્યાણજ નાનજ કરમશી કારાણી	૭૩	લાયજા	બોરીવલી
ચંચળબેન વેલજ પાલણ રાંભિયા	૮૫	મોટી રાયણ	થાણા	વેજબાઈ મેધજ વાલજ દેહિયા	૭૭	મોટી ઉનડોંદ	ભાંડુપ
લક્ષ્મીચંદ જેઠા કરમશી દેહિયા	૮૬	શેરડી	ધરણગામ	ગ.સ્વ. લક્ષ્મીબેન નાનજ વશનજ નિસર	૭૭	ખારોઈ	કોડાય
સરોજબેન મધુર અમરચંદ વોરા	૪૨	નારાણપુર	હૈદરાબાદ	આંણજ રાયશી મુરજ મારુ	૭૮	ભોજાય	ડૉબિવલી
અ.સૌ. અનીલા હસમુખ પુનશી રંભિયા	૫૬	ગોધરા	પાર્વતી	ધનજ માલશી છેડા	૮૬	બગડા	દહીસર
ડૉ. વિશનજ હંસરાજ દેવસ કુરાપાર શેઠિયા	૮૦	છસરા	ભાંડુપ	વેલબાઈ મગનલાલ કુવરજ દેહિયા	૮૩	ભોરારા	રતાડિયા ગણોશ
રવજ મોણશી ખેરજ દેહિયા	૮૭	શુંદાલા	કુરલા	હિતેન્ન નાગજ જેવત વીરા	૫૧	નવાવાસ	મલાડ

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે	નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
અ.સૌ. સુશીલા હરિલાલ ધારશી દેઢિયા	૭૨	ભુજપુર	અંધેરી	દિનેશ લાલજી વીરજ	૬૮	લાખાપુર	નાગપુર
પ્રવીણયંડ હીરજી નેણશી મોતા	૭૪	દુર્ગાપુર	વડોદરા	અમૃતબેન ખીમજી નાનજી ગાલા	૬૨	દેવપુર	અમદાવાદ
જ્યોતબેન લાલજી હીરજી ગાલા	૭૫	સમાધોઘા	અંધેરી	લક્ષીયંદ મુરજી નાનજી નંદુ	૭૪	કોડાય	પ્રભાદવી
મા. તરલબેન તલકશી શામજી ગંગર	૭૭	મોટી ખાખર	કાંદિવલી	મા. પુરબાઈ રવજી કેશવજી સાવલા	૮૪	મો. આસંબિયા	લાલભાગ
ખીમજી નાનજી મેઘજી કુરિયા	૭૮	બિદા	કાંદિવલી	વસુમતી કિશોર પ્રેમજી પોલડિયા	૬૪	બિદા	મલાડ
દિવાળીબેન બાબુભાઈ પાલશા નિસર	૮૦	લાકડિયા	દાદર	રમેશ કુવરજી લખમસી ગાલા	૬૮	કોટા રોધા	ડૉબિવલી
Adv રવિલાલ કુવરજી કેશવજી વોરા	૮૦	દેશલપુર કઠી	કાંદિવલી	લક્ષીબેન કાર્તુલાઈ દેવજી રંભિયા	૮૧	રામાણિયા	વડોદરા
મા. જીવરબેન ગાંગજી ખીમજી પોલડિયા	૮૧	બિદા	ઘાટકોપર	પ્રવીણ કાનજી મેઘજી દેઢિયા	૫૮	નાની ખાખર	કાંદિવલી
મા. સાકરબેન કાંતિલાલ રવજી દેઢિયા	૮૨	ફરાદી	તાડદેવ	કીર્તિ કુવરજી ગાલા	૬૭	કંડાગરા	ઘાટકોપર
દામજી દેવજી રવજી શાહ / નાગડા	૮૬	ગઢશીશા	ગઢશીશા	વાલજી નાગજી હરિયા	૭૩	હુમરા	હુમરા
લક્ષીયંદ દેવરાજ વરજાંગ સાવલા (સારીવાલા)	૮૬	કોડાય	દાદર	દેવજી હરશી સાલિયા	૮૬	રતાડિયા ગણેશ	મુલુંડ
મા. રતનબેન દેવજી માલસી દેઢિયા	૮૭	સાડાઉ	સાંતાકુઝ	અ.સૌ. કાજલ કેતન પોપટલાલ દેઢિયા	૩૭	ફરાદી	અંધેરી
મા. હીરબેન નાનજી ચાંપશી સંગોઈ	૮૨	પુની	મુલુંડ (૧૪૩)	મનીષ ડવી માલજી વિસરિયા	૪૧	ગોધરા	નાલાસોપારા
ખુશાલ પ્રેમજી હીરજી સાવલા	૮૦	હાલાપુર	હાલાપુર	અ.સૌ. મીના વસંત ઉમરશી છેડા	૫૭	પુની	મીરા રોડ
મીના પ્રકુલ્પ રવજી ગડા	૪૮	ખાડુઅા	ડૉબિવલી	શાંતાબેન હરખયંદ નાનજી દેઢિયા	૭૧	બિદા	કાંદિવલી
ક્રીટ ચુનીલાલ વશનજી ગડા	૫૭	પત્રી	વિલેપાર્વે	માવજી નરશી વીરા	૮૦	ડોષા	અંધેરી
લતાબેન લખમશી કાકરશી દેઢિયા	૬૧	નાની ખાખર	બોરીવલી	શાંતાબેન ચામજી ગાંગજી છેડા	૮૨	કંડાગરા	થાડા (૧૧૩)
નવીન રવજી ખુલા સાવલા	૬૮	હુમરા	જોધપુર	શામજી નાનજી હંસરાજ દેઢિયા	૬૨	નાની ખાખર	બોરીવલી
કેસરબેન લાલજી દેવજી ગાલા	૭૮	લાખાપુર	નાલાસોપારા	રોહન જયનીલાલ ઉમરશી કારાણી	૩૪	માપર	મુલુંડ
અંજરી મહેન્ન રતિલાલ છેડા	૭૮	મો. આસંબિયા	ઘાટકોપર	હિંમત વીરજી ગોગારી	૫૭	કોડાય	જોગેશ્વરી
મા. સાકરબેન દામજી કુવરજી ગાલા	૮૦	સમાધોઘા	વાશી	ચંદ્રકાંત પ્રેમજી રતનશી કુરિયા	૬૨	બિદા	ડૉબિવલી
જાદવજી નરશી હીરા નંદુ	૮૩	રતાડિયા ગણેશ	ગોરેગામ	શાંતિલાલ મોચારજ રણશી હરિયા	૬૩	ભોજાય	સાંતાકુઝ
માવજી રાજાર રવજી વોરા	૮૪	વંડરી	સાયન	પ્રવીણ ગાંગજી નરશી મોતા	૬૪	મોટી રાયણ	ડૉબિવલી
ચુનીલાલ હંસરાજ ભારમલ સાવલા	૮૬	કોડાય	ચેમ્બુર	હેમાબેન નિર્મણ શામજી વીરા	૬૭	ફરાદી	કાંદિવલી
મા. રતનબેન તલકશી ખીમજી વીરા	૮૬	નાના ખાલિયા	બોરીવલી	ધારશી કાનજી કાફુ દેઢિયા	૮૪	રાયણ	ચેમ્બુર
મા. સરથબેન નવીનયંડ હીરજી રંભિયા/શાહ	૮૮	મુંડા	છીંદવાડા	પ્રેમજી ઉમરશી દેવજી સાવલા	૬૦	ટેપા	મુલુંડ
જયનીલાલ પ્રેમજી મેઘજી દેઢિયા	૬૬	પત્રી	પત્રી	ચેતના નરેશ માવજી નિસર	૫૩	વડાલા	દહીસર
કસ્તૂરબેન દિનેશ ભવાનજી ગાલા	૭૦	દેશલપુર	ડૉબિવલી	અ.સૌ. લતા મહેશ જેસંગ સાવલા	૬૧	ભીસરા	મીરા રોડ
મીના વિજય રાધવજી ભેદા	૭૭	વડાલા	વડાલા	ખીમજી દામજી ભીમશી દેઢિયા	૭૨	ગઢશીશા	આગાશી
ભાલયંડ (મા. મહિબાઈ નાનજી	૬૨	—	થાણા	કરમશી વેલજી જીવરાજ સંગોઈ	૭૬	ટોડા	ડૉબિવલી
રતનશી શાહ દુર્ગાપુરના જમાઈ)				મિતુલ દિનેશ શામજી ગાલા	૩૪	કંડાગરા	અંકેલશ્વર
હસમુખ રતનશી પુંજા દેઢિયા	૬૬	બિદા	હેદરાબાદ	અ.સૌ. શીતલ પ્રતીક નીતિન શાહ/રંભિયા	૩૭	રાયણ	વિલે પાર્વે

નામ	ઉંમર	ગામ	હાલે
લહેરયંદ નાનજી કુરપાર દેઢિયા	૪૩	ગઢશીશા	આગાશી
અ.સૌ. તરણા મનસુખ વિરજ દેઢિયા	૫૭	ભુજપુર	ભુજપુર
કુમુમબેન મહેન હંસરાજ વોરા	૬૦	ગોધરા	કાંદિવલી
મા. પેતબાઈ મેધજી ભીમશી વોરા	૬૫	નાના રતાડીયા	સુરત
ખેશ રતનશી મણશી દેઢિયા	૫૨	ઠુમરા	અંબરનાથ
અ.સૌ. મુલવંતી નવીનયંદ લીલાધર કારાણી	૬૨	સાભરાઈ	વિકોલી
મહેન માવજી હંસરાજ ગાલા	૬૭	ના. આરંબિયા	કોપરખેરણો
કાંતિલાલ નાનજી કાનજી દેઢિયા	૭૨	ભોરા	મલાડ
વિજયાબેન ઠાકરશી વેલજી વીરા	૮૩	નાની ખાખર	તિલક નગર
કાંતિલાલ (ઉપાનાં મભીબેન રામજી)	૮૮		માંગણી
વેલજી સાવલાના જમાઈ)			
ઘનબાઈ વિશનજી કચરા ધરોડ	૬૨	પત્રી	પરેલ
ગં.સ્વ. પ્રભાબેન દામજી તેજસી સાવલા	૭૪	ટેપા	રાજકોટ
હરખયંદ કુંગરશી હરશી દેઢિયા	૭૭	ડેણા	માંગણી
મણિલાલ કુવરજી લધા શેડિયા	૭૮	વડાલા	ડૉબિવલી
ભવાનજી કરમશી વેરીશી દેઢિયા	૮૪	શેરી	ડૉબિવલી
કસ્તુરબેન મણિલાલ કુવરજી ગાલા	૮૨	કાંડાગરા	થાણા
મુલયંદ કેશવજી મોણશી ગોગરી	૮૨	નાના ભાડિયા	બોરીવલી
અ.સૌ. નિશા મુકુશ કરમશી દેઢિયા	૪૨	ભુજપુર	મીરા રોડ
ગં.સ્વ. નિર્મળાબેન જગડીશ લાલજી દેઢિયા	૬૨	પત્રી	વિલે પાંચ
ચંદ્રકાંત કુંગરશી મોનજી રાંબિયા	૬૩	નાના ભાડિયા	મુલુંડ
હસમુખલાલ લખીયંદ હીરજી ગંગર/શાહ	૬૭	દેશબપુર	દાદર
લખીબેન ઉમરશી વીરજી રાંબિયા	૮૦	વિઝાણ	અલીબાગ
કેસરબેન વલ્લભજી દેવજી દેઢિયા	૮૧	કુંદોડી	ઘાટકોપર
નાનજી મુરજી કલા નિસર	૮૦	આધોઈ	ચેમ્બુર
કાળધર્મ પામેલ છે			
પ્રવીષાભાઈ મહાસતીજી	૬૧		
સાધીશી રનત્રયાશીજી મ.સા.	૬૩		
પ.પૂ. સાધીશી પંજાશીજી મ.સા..	૭૪		
પ.પૂ. સાધીશી પદ્મશીજી મ. સા.	૮૭		
સાધીશી રનત્રી પ્રમોદીની મહાસતીજી	૮૩		
પ.પૂ. બા.ક્ર. વિરાગયંદજીસ્વામી	૫૭		

‘ઇશ્વર’

ધૂમ્રસ તણી દેખાતી,
માણસની આઙૃતી,
પરોઢના પ્રકાશમાં,
મંદિર જર્છ રોજ
એ શું ગોતે છે ?
ભવિષ્યની શોધમાં,
ભૂતકાળથી ભટક્તા,
આ માણસને,
હજુ પણ ખખર નથી,
કે ઈશ્વર એ જ પોતે છે.
પ્રવીષા ગોગરી, દહોસર
ફોન : ૨૮૯૫ ૩૪૫૮

શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજનું
બિનદંધાદારી મુખપત્ર

સ્થાપના : ૧૯૪૭ વર્ષ : ૭૨
પચાંડી જુલાઈ - ૨૦૨૧
અંક : ૦૪

- : માનદ તંત્રીઓ :-
અધ્યન માલદે, શાંતિ રાંભિયા, ચંદ્રકાંત નંદુ

મુદ્રક - પ્રકાશક : શ્રી અધ્યન પી. માલદે
પ્રકાશન સ્થળ : શ્રી ક.વી.ઓ. દે. નવી મહાજન વારી, ઉજે માણે,
૮૮/૧૦૧, કેશવજી નાયક રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૩. ફોન : ૨૪૮૨ ૧૯૬૪

ફોન નં : ૨૩૭૧ ૪૬૭૪

www.kvoss.org. - email : ksevasamaj@gmail.com

મુદ્રણ સ્થળ : મેધાઈ કલર કાફિટર્સ,
૪૨, આઈડિયલ ઈન્ડ. એસ્ટેટ, સેનાપતિ બાપુ માર્ગ,
લોઅર પરેલ, મુંબઈ - ૪૦૦૦૧૩. ફોન : ૨૪૮૨ ૧૯૬૪

- : લવાજમ :-

વાર્ષિક : રૂ. ૧૦૦/-, પંચ વાર્ષિક : રૂ. ૪૦૦/-
આજીવન ૧૫ વર્ષ : રૂ. ૧,૦૦૦/- છૂટક નકલ : રૂ. ૧૫/-
વિદેશ માટે અમેરિકન ડૉલર ડ્રાફ્ટથી નિવાર્ષિક : ૫૦

ચેક/ડ્રાફ્ટ શ્રી ક.વી.ઓ. સેવા સમાજને નામે લખવા.

સમાજના સર્વોંગી વિકાસ માટે સતત કાર્યરત શ્રી કુચ્છી વીસા ઓસવાળ સેવા સમાજ

શ્રી ક.વી.ઓ. દેરાવાસી જેન મહાજન વાડી, નીજે માળે, ૮૮-૧૦૧, કેશવજી નાઈક રોડ, બીંચંદર, મુંબઈ - ૪૦૦૦૦૮

Tel : ૨૩૭૧ ૪૬૭૪, ૨૩૭૧ ૩૦૩૨, ૨૩૭૧ ૫૦૫૦, ૨૩૭૧ ૫૧૫૧, ૪૦૬૬૪૩૪૩

Email: ksevasamaj@gmail.com Web:www.kvooss.org.

સંજીવની સ્વાસ્થ્ય યોજના - વર્ષ ૨૬મું

જ્ઞાતિજ્ઞનોના સહકારથી સમાજની આ અતિ મહત્વાકંક્ષી યોજના ૨૬ મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરી રહી છે.

ગત વર્ષ અતિવિષમ સંભેગોમાં આ યોજનાનું સંચાલન કરી પોલિસી રિન્યુ કરવામાં આવી હતી. સંકળાયેલ દરેક વ્યક્તિ, સમાજ, ગામના મહાજનો-મંડળો, લતાવાર મહાજન-મંડળો અને સખી દાતાઓના સહકારથી લગભગ બધાની પોલિસી ચાલુ રહી હતી.

ગાયા વર્ષે નેશનલ ઈન્સ્યુરન્સના પ્રીમિયમ મે - ૨૦૨૦ થી વધારાચાં હતાં. પરંતુ અમુક છૂટછાટોના કારણો આપણો જૂના દરમાં રિન્યુ કરી શક્યા હતા, પરંતુ આ વર્ષ ચોક્કસપણો નવા દરો લાગુ પડશે. જે જૂના દરથી ૫૦ થી ૮૦% જેટલા વધુ હોઈ શકે છે.

કોરોનાના Pendamicને કારણો મોટાભાગની ઈન્સ્યુરન્સ કું.એ પણ પ્રીમિયમના દરમાં વધારો કરેલ છે. એટલે આ વર્ષ આપણું પ્રીમિયમ વધી જવાની પૂરી શક્યતા છે. અમારા પ્રયત્નો ચાલુ છે. આ વધારો જેટલો બને એટલો ઓછો રાખવાનો એ માટે વાટાઘાટો ચાલુ છે. નવી શક્યતાઓ વિચારાધીન છે.

આપણા સમાજમાંથી પણ કોઈ પાસે આ માટે નક્કર સૂચનો હોય તો તે આવકાર્ય છે.

નેશનલ ઈન્સ્યુરન્સ તરફથી રીન્યુઅલની નોટીસ આવવાનું શરૂ થઇ ગયેલ છે. પરંતુ હાલમાં કોઈએ પોતાની રીતે રીન્યુઅલ કરાવવું નહિં. સેવા સમાજની જહેરાતની રાહ જોવી.

પ્રિમિયમ સ્વીકારવાનું લગભગ જુલાઈના બીજા અઠવાડિયામાં શરૂ થશે. બધાને બેંકમાં યોગ્ય બેલેન્સ રાખવાની વ્યવસ્થા અત્યારથી જ કરવા વિનંતી.

અત્યારની કોરોનાની પરિસ્થિતિ અને વધતા જતા વૈદ્યકીય ખર્ચને ધ્યાનમાં રાખી ગામના મહાજનો/મંડળોને વિનંતી કે આપના ગામની એક જવાબદાર વ્યક્તિને ગામની દરેકે દરેક વ્યક્તિને મેડિકલેમ ભરાવવા બાબત સમજાવે જેથી આગળ જતા હોસ્પિટલનો સારવાર ખર્ચનો ભાર મહાજન/મંડળ કે સંસ્થા પરથી હળવો થાય.

શ્રી ક.વિ.ઓ. સેવા સમાજ

સંસ્થાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ

બુક મેચ

સંજવની સ્વાસ્થ્ય યોજના

પગદંડી

સ્ની ઉત્કર્ષ લોન

સમુહ લગ્ન

શિક્ષણ લોન
કોમ્પ્યુટર લોન

ક્રિકેટ, વોલીબોલ
બાસ્કેટ બોલ, ફુટબોલ

વ્યક્તિત્વ વિકાસ
વક્તુલ સ્પર્ધો
OUTDOOR CAMP
MEET

રહેઠાણ લોન

શૈક્ષણિક સંભાળ
વિદેશ સેમિનાર
શુન-ગુણ-ગોરવ

રથતગમત